

Budapest,
2002. május 3.,
péntek

56. szám

Ára: 1036,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
13/2002. (V. 3.) BM r.	A rendőrkapitányságok illetékességi területének megállapításáról szóló 11/1991. (IX. 6.) BM rendelet módosításáról 3654
21/2002. (V. 3.) EüM r.	A szakmai követelmények kiadásáról szóló 14/1994. (IX. 15.) NM rendelet módosításáról 3654
22/2002. (V. 3.) EüM r.	Az ápolási asszisztens szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról 3666
37/2002. (V. 3.) FVM r.	Az állatgyógyászatban használt gyógyászati villamos eszközökről 3674
38/2002. (V. 3.) FVM r.	A növényvédelmi igazgatási szolgáltatási díjakról 3676
31/2002. (V. 3.) HM r.	A személyi állomány pihentetésével és a szociális gondoskodással kapcsolatos feladatokról 3694
32/2002. (V. 3.) HM r.	A fejezet ellenőrzési szervezeteinek fejezeti felügyeleti költségvetési ellenőrzésbe való bevonásáról szóló 11/2001. (V. 23.) HM rendelet módosításáról 3701
33/2002. (V. 3.) HM r.	Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény honvédségi alkalmazásáról 3702
12/2002. (V. 3.) OM r.	A szarvasmarha-tenyésztési és tejgazdasági szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről 3714
13/2002. (V. 3.) OM r.	A takarmányozási és takarmánygazdálkodási szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről 3715
14/2002. (V. 3.) OM r.	A talajtani szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről 3716
15/2002. (V. 3.) OM r.	A vadgazdálkodási szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről 3717
16/2002. (V. 3.) OM r.	A zöldség-gyümölcs termesztési és feldolgozási szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről 3718
17/2002. (V. 3.) OM r.	A zöldségajtatási szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről 3719
18/2002. (V. 3.) OM r.	A mezőgazdasági környezetgazdálkodási szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről 3720
20/2002. (V. 3.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozatai 3721
52/2002. (V. 3.) KE h.	Dr. Tóth András rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízás alóli felmentéséről 3723
53/2002. (V. 3.) KE h.	Dr. Kocsis Kálmán rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízás alóli felmentéséről 3723
54/2002. (V. 3.) KE h.	Nagy József Ferenc rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízás alóli felmentéséről 3724
55/2002. (V. 3.) KE h.	Nagy József Ferenc rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízás alóli felmentéséről 3724
56/2002. (V. 3.) KE h.	Kraft Péter rendkívüli és meghatalmazott nagyköveti kinevezéséről és megbízásáról 3724
57/2002. (V. 3.) KE h.	Kraft Péter rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízásáról 3724
	A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogegységi határozata 3725
	A Kereszténydemokrata Néppárt 2001. évi pénzügyi beszámolója 3727
	A Magyar Demokrata Fórum 2001. évi pénzügyi beszámolója 3728
	A Munkáspárt 2001. évi pénzügyi beszámolója 3729
	A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatal közleménye 3730

II. rész JOGSZABÁLYOK**A Kormány tagjainak
rendeletei****A belügyminiszter
13/2002. (V. 3.) BM
rendelete****a rendőrkapitányságok illetékességi területének
megállapításáról szóló 11/1991. (IX. 6.) BM rendelet
módosításáról**

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 101. §-a (1) bekezdésének *a*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a rendőrkapitányságok illetékességi területének megállapításáról szóló 11/1991. (IX. 6.) BM rendelet (a továbbiakban: R.) módosításáról a következőket rendelem el:

1. §

Az R. mellékletének Békés Megyei Rendőr-főkapitányság címében szereplő Békési Rendőrkapitányság illetékességi területéhez tartozó települések felsorolása helyébe az alábbiak lépnek:

„Rendőrkapitányság: Békés

Békés
Bélmegyer
Csárdaszállás
Kamut
Köröstarcsa
Mezőberény
Murony
Tarhos”

2. §

Az R. mellékletének a Békés Megyei Rendőr-főkapitányság címében szereplő Békéscsabai Rendőrkapitányság illetékességi területéhez tartozó települések felsorolása helyébe az alábbiak lépnek:

„Rendőrkapitányság: Békéscsaba

Békéscsaba
Csabasabadi
Csorvás
Doboz

Gerendás
Kétsoprony
Kondoros
Szabadkígyós
Telekgerendás
Újkígyós”

3. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

**Az egészségügyi miniszter
21/2002. (V. 3.) EüM
rendelete****a szakmai követelmények kiadásáról szóló
14/1994. (IX. 15.) NM rendelet módosításáról**

A szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 5. §-a (1) bekezdésének *b*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A szakmai követelmények kiadásáról szóló 14/1994. (IX. 15.) NM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. § Az ápoló szakképesítés szakmai és vizsgáztatási követelményeit az e rendelet mellékletében foglaltak szerint határozom meg.”

2. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 5. napon lép hatályba. Ezzel egyidejűleg az R. melléklete helyébe e rendelet *melléklete* lép.

(2) A mellékletben kiadott követelmények alapján ápoló szakképzés a 2002/2003-as tanévtől indítható.

(3) Az ápoló szakképesítés 20056/1994. és 20591/1994. számon kiadott központi programja 2005. szeptember 1-jétől érvénytelen.

Dr. Mikola István s. k.,
egészségügyi miniszter

Melléklet a 21/2002. (V. 3.) EüM rendelethez

„Melléklet a 14/1994. (IX. 15.) NM rendelethez

JEGYZÉK

az állam által elismert — az egészségügyi ágazathoz tartozó — szakképesítésekhez emelkedő sorszám szerint kiadott szakmai és vizsgakövetelményekről

Sor-szám	OKJ azonosító száma	Szakképesítés megnevezése	Bevezetésének kezdő napja	Alkalmazásának utolsó napja	Vizsga szervezője	Szakképesítés központi programjának engedélyszáma	Megjegyzés
1.	54 5012 01	Ápoló	A rendelet hatálybalépésének időpontja	Visszavonásig	Külön rendelkezés szerint	20023/2002.	

A 14/1994. (IX. 15.) NM rendelet melléklete 1. sorszám alatt kiadott, ápoló szakképesítés szakmai és vizsgáztatási követelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 54 5012 01
2. A szakképesítés megnevezése: ápoló
3. A szakképzés formája: iskolai rendszerű, moduláris rendszerű szakképzés

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	FEOR megnevezése
3211	Ápoló

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

Az ápoló az ápolást nyújtó munkacsoport tagja. Tevékenysége során elvégzi a rábízott beteg és családja ápolásával kapcsolatos ápolási feladatokat. Ezen belül segíti a különböző életkorú beteg/egészséges embert fiziológiás és magasabb rendű szükségleteinek kielégítésében. Közreműködik az egészség megőrzésében, az egészséges életmód kialakításában. A beteg állapotának és igényeinek megfelelően segítséget nyújt a mozgásban, pihenésben, táplálkozásban, higiénében, a kiválasztási funkciók, megfelelő testhőmérséklet megtartásában és az oxigénszükséglet biztosításában.

Szakápolási feladatokat lát el a különböző szervrendszer betegségeiben szenvedő betegek körében.

Munkája során alkalmazza a fiziológiai, kórélettani és klinikai ismereteit.

Megfigyeli és értelmezi a beteg tüneteit.

Munkája során kapcsolatot tart a beteggel, hozzátartozókkal és az ápolási csoport tagjaival.

Tevékenységét az ápolási folyamat, az ápoláslélektan és ápolásetika alapelvei szerint szervezi.

A rábízott betegek ápolására ápolási tervet készít.

Vezeti a munkájával kapcsolatos ápolási dokumentációt.

Készenlétben tartja az ápolást segítő eszközöket, textíliákat, kötszereket.

Biztonságos ápolási környezetet teremt, kezeli a fertőző anyagokat, eszközöket.

Írásos orvosi elrendelésre elvégzi a gyógyszereléssel kapcsolatos feladatokat a szájon át, bőrön át, nyálkahártyán át adható gyógyszerek vonatkozásában, valamint subcutan, intracutan, intramuscularis injekciót ad, segít az orvosnak az intravénás injekció beadásánál.

Előkészíti az eszközöket infúziós és transzfúziós terápiához, írásos orvosi elrendelésre elvégzi az infúzió bekötését.

Felkészíti a beteget a különböző diagnosztikus és terápiás beavatkozásokhoz.

Előkészíti a szükséges eszközöket a különböző eszközös és laboratóriumi vizsgálatokhoz, valamint a diagnosztikus és terápiás beavatkozásokhoz.

Segédkezik a laboratóriumi és eszközös vizsgálatok kivitelezésében.

Elvégzi a kompetencia körébe tartozó diagnosztikus és terápiás beavatkozásokat.

Szükség esetén elsősegélyt nyújt.

Végzi a haldoklóval kapcsolatos ápolási teendőket, a halott körüli teendőket ellátja.

Alkalmazza az orvosi szakkifejezéseket szóban és írásban. Informatikai és információközlő eszközöket használ.

Prevenációs és rehabilitációs feladatokat lát el.

Végzi a különböző életkorú emberek gondozását.

Részt vesz a beteg és a hozzátartozó betegségmegelőzésre, egészségfejlesztésre és az ápolási feladatokkal kapcsolatos ismeretekre vonatkozó oktatásában.

A beteg és a hozzátartozó részére megfelelő tájékoztatást ad a kompetencia szintnek megfelelően.

Folyamatosan fejleszti ismereteit.

Munkavégzése során betartja a tűz- és balesetvédelmi szabályokat.

A munkavégzés területei:

a) Egészségügyi szolgáltatás

Fekvőbeteg-szakellátás:

— kórházak különböző fekvőbetegosztályai,

— egyéb fekvőbeteg-ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató,

— ápolási intézet.

Járóbeteg-szakellátásban:

— szakorvosi rendelőintézet,

— szakambulancia,

— egyéb szakrendelések,

— otthoni szakápolás.

Egészségügyi alapellátásban:

— háziorvosi ellátás,

— foglalkozás-egészségügyi szolgálat:

b) Szociális szolgáltatás:

— házi segítségnyújtás területén,

— idősök klubjában,

— gondozási központban,

— fogyatékosok nappali intézményében,

— pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali intézményében,

— bentlakást nyújtó intézményben,

— lakóotthonban.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítések

A szakképesítéssel rokon szakképesítések		
azonosító szám	megnevezés	FEOR szám
33 5012 01	Ápolási asszisztens	3239
52 5012 01	Mentőápoló	3212
54 5012 02	Csecsemő- és gyermekápoló	3211
54 5012 03	Klinikai szakápoló: gyermek intenzív terápiás szakápoló, intenzív terápiás beteg ellátó szakápoló, geriátriai szakápoló, onkológiai szakápoló, pszichiátriai és mentál- higiénés szakápoló, körzeti/közösségi szak- ápoló, diabetológiai szakápoló, hospice szakápol és koordinátor	3212
55 5015 01	Szülésznő	3242

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok, feladatok és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó követelmények:

Az ápoló legyen képes

*társadalomismeretei alapján (0.1.1.2.)**

— a magyar társadalomban megjelenő legjellemzőbb szocio-kulturális különbségeket, szokásokat munkája során figyelembe venni,

— a társadalmi struktúra és társadalmi mobilitás hatáseit az ápoltak életvitelében felismerni,

— a demográfiai jellemzőit értelmezni,

— az idősök jelenkori társadalmi helyzetét bemutatni,

— a társadalmi szervezetek szerepét jellemezni,

— a szociális gondoskodás formáit és intézményeit bemutatni,

— a szociálpolitika életmódra gyakorolt hatásait — az életvitel vonatkozásaiban — felismerni,

— a társadalmi beilleszkedést segítő lelki folyamatokat figyelembe venni és alkalmazni az ápolás során,

— a szociológia vizsgáló módszereit ismerni és segítséget nyújtani a felmérő/kutatási kérdőívek kitöltéséhez,

— a beteget kulturális szokásainak gyakorlásában segíteni,

— jellemezni a fogyatékkal élő emberek mai társadalmi helyzetét és problémáikat,

— a fogyatékkal élő emberekre vonatkozó jogi szabályozások alapelveit munkája során alkalmazni,

— megismerni a deviancia fogalmkörébe tartozó jelenségeket, fogalmakat,

— eligazodni az egészségügyi ellátórendszer felépítésében és szervezetében,

— a betegről az ellátása során keletkezett adatok védelmét biztosítani,

— dokumentációk és adatok szolgáltatásában közreműködni,

— munkája során az egészségügyi és szociális jogi szabályozás alapelveit alkalmazni, a beteget jogainak érvényesítésében segíteni, és a beteg vagy hozzátartozó részére az ellátással kapcsolatos jogi segítség igénybevételéhez útmutatás adni,

— munkavállalóként jogait érvényesíteni,

— az etikai alapszabályokat betartani és munkája során az egészségügyi etikai normákat alkalmazni,

— az egészségügyi ellátási rendszer gazdasági és gazdálkodási szabályait munkája során alkalmazni,

— a gazdálkodás elveit figyelembe venni, eszközöket, berendezéseket leltárba venni, ellenőrzött anyagokat számba venni,

— a beteg személyi tulajdonát védeni, leltárba venni,

— az ápolói csoport tagjaként közreműködni a beteg-ellátás minőségének javításában;

* A zárójelben szereplő számok a modulbank azonosító kódjait tartalmazzák.

az egészséges ember vonatkozásában (0.1.2.2.)

- az egészség fogalmát és az egészségmodellek sajátosságait leírni,
- az egészséget befolyásoló tényezők szerepét értelmezni,
- az egészséget mint értéket közvetíteni önmaga és a környezete számára,
- meggyőzően érvelni az egészséges életmóddal, életvitellel kapcsolatban,
- népszerűsíteni az egészséges táplálkozást és a testmozgást,
- munkakörében megelőző tevékenységet folytatni az egészséget károsító hatások kivédésében,
- tájékoztatást adni az egészség megőrzését szolgáló módszerekről, eljárásokról,
- tájékoztatást adni az egészséget érintő kérdésekben,
- az egészségvédelem, a betegségmegelőzés lehetőségeit és módszereit ismertetni,
- az egészség pszichoszociális összetevőit, valamint az egészségkultúra összetevőit ismertetni,
- a környezet, az ember és az egészség kölcsönhatásait felismerni,
- a szűrővizsgálatok jelentőségét ismertetni,
- a környezet fizikai jelenségeinek élettani, terápiás és kóros hatásait megkülönböztetni,
- az élő szervezetet felépítő anyagokat jellemezni,
- az életfolyamatok biokémiai, biofizikai és genetikai alapjait ismertetni,
- a fizioterápiás eljárások hatásait ismertetni,
- az emberi szervezet működésével kapcsolatos ismereteit tevékenysége során alkalmazni,
- az egészséges várandós nő életvitelével, életmódjával kapcsolatos ápolási feladatokat elvégezni,
- a terhesség valószínű és biztos jeleit felismerni, a szülés várható idejét kiszámítani,
- a terhesség alatt a magzat életjeleit észlelni, a szülés megindulását felismerni,
- a szülés szakaszait elkülöníteni,
- gyermekágyast ápolni,
- az újszülöttet ellátni, gondozni, szoptatást segíteni,
- az emberi szervezet pszichés működéseire figyelemmel lenni,
- a pszichológiai vizsgáló módszereket csoportosítani és jellemezni;

általános klinikai ismeretei alapján (0.1.3.2.)

- a betegség kialakulási mechanizmusát és az egyénre és közösségre gyakorolt hatásait értelmezni,
- az élő és élettelen kórokok jellemzőit felsorolni,
- a kórfolyamatok kialakulását és sajátosságait ismertetni,
- a járványok kialakulását és jellegzetességeit meghatározni,
- a kóros elváltozásokat és gyógyításuk általános elveit és módszereit ismertetni,

- a természetes gyógy módok, a diétás kezelések, a fizioterápia és a gyógyszeres kezelés lényegét ismertetni,
- az immunrendszer működését ismertetni,
- a szervezet védekező reakcióit megérteni,
- a gyógyszerek szervezetre gyakorolt hatásait, mellékhatásait felismerni,
- eszköz nélkül (BLS) szabályainak megfelelően újraélesztést végezni,
- balesetek során a sérültet elsősegélyben részesíteni, vérzést csillapítani, sebeket és töréseket elsődlegesen ellátni,
- a sérültet pozicionálni, a baleseti helyszínt biztosítani, mentőszolgálatot értesíteni szakmai segítséget hívni,
- hőhatás okozta sérüléseket ellátni,
- heveny roszullétek és eszméletlen állapotok esetén elsősegélyt nyújtani;

kommunikációs ismeretei alapján (0.1.4.2.)

- orvosi latin szakkifejezéseket és alapvető nyelvtani szabályokat alkalmazni a munkavégzéssel összefüggő verbális és írásos kommunikáció során,
- kapcsolatot teremteni a beteggel és hozzátartozóival, valamint az ápolói csoport tagjaival,
- a beteg adatait felvenni, regisztrálni,
- a beteg ápolói ellátásának megtervezését szolgáló írott és szóbeli információt megszerezni,
- információt fogadni, értelmezni, közölni és dokumentálni,
- információk titkosságának védelmét biztosítani,
- az információközlés mindennapos eszközeit alkalmazni: telefon, fax, beteghívó, személyi riasztó és jelző,
- segítő technikákat alkalmazni,
- konfliktuskezelő technikákat tudatosan alkalmazni,
- szakmai szoftvereket alkalmazni,
- számítógépes prezentációt készíteni;

személyiségfejlesztés vonatkozásában (1.1.5.2.)

- az egészséges személyiségfejlődést leírni és a zavaró tényezőket felismerni,
 - a beteg ember megváltozott lelkiállapotát figyelembe venni,
 - a fogyatékos emberek (mozgásszervi fogyatékos, látási fogyatékos, hallási fogyatékos, értelmi fogyatékos, halmozottan fogyatékos) személyiségfejlődésének speciális jellemzőit figyelembe venni,
 - aktív meghallgatás technikáját alkalmazni,
 - a beteget segíteni a realitásra való törekvésben,
 - a beteget segíteni a rekreációs folyamatban,
 - empátiás viselkedést tanúsítani a beteggel és hozzátartozóival szemben,
 - feszültség és szorongásoldó technikákat alkalmazni,
 - önismeretét fejleszteni,
 - reális énképet kialakítani,
 - saját lelki egyensúlyát fenntartani,
 - én-védő technikákat fejleszteni és tudatosan alkalmazni;
- a gondozás alapismeretei vonatkozásában (1.1.6.2.)*
- a különböző életkorokhoz kapcsolódó gondozási célokat meghatározni,

- az ember szomatikus és pszichés fejlődési jellemzőit figyelembe venni a gondozási feladatok kivitelezése során,
- a különböző életkorú (egészséges) embert segíteni
 - = mozgásában,
 - = higiénés szükségletei kielégítésében,
 - = pihenésében,
 - = táplálkozásában,
 - = vizelet és széklet ürítésében,
 - = öltözködésében,
- a testméreteket mérni,
- az inkontinens betegápolására szolgáló eszközöket alkalmazni,
- a fogyatékos ember (mozgásszervi fogyatékos, látási fogyatékos, hallási fogyatékos, értelmi fogyatékos, halmozottan fogyatékos) életvitelét segíteni
 - = mozgásában,
 - = higiénés szükségletei kielégítésében,
 - = pihenésében,
 - = táplálkozásában,
 - = vizelet és széklet ürítésében,
 - = öltözködésében,
 - = kommunikációjában;

az ápolás alapjai vonatkozásában (1.1.7.2.)

- az ápolástudomány jellemzőit, kapcsolatát más tudományokkal és az ápolás történetét ismertetni,
- ápolástudományi ismereteit alkalmazni munkavégzése során,
- az ápoláselméleteket és protokollokat alkalmazni tevékenysége során,
- az ápolási folyamatot megvalósítani:
 - = ápolási anamnézist felvenni,
 - = ápolási diagnózist felállítani,
 - = ápolási tervet készíteni, végrehajtani,
 - = ápolási terv eredményét értékelni,
 - = ápolási zárójelentést készíteni,
 - = ápolási dokumentációt vezetni;
- segédkezni a beteg felvételében,
- a beteg bőrét megfigyelni,
- a beteg tudati állapotát megfigyelni,
- a beteg arcát és testét megfigyelni,
- az alvást megfigyelni,
- a fájdalmat megfigyelni,
- a beteg mozgását segítő eszközöket alkalmazni,
- kényelmi eszközöket alkalmazni,
- a gyermek elhanyagolásának, illetve bántalmazásának tüneteit felismerni,
- a beteg szükségleteit figyelembe venni és kielégítésüket segíteni,
 - asszisztálni a fizikális vizsgálatoknál,
 - a testtömeget, testmagasságot és körfogatot mérni,
 - a vérnyomást, testhőmérsékletet mérni, pulzust és a légzést megszámlálni,
 - a köhögést, a köpetet megfigyelni és a köpetet kezelni,
 - a hányadékot megfigyelni és kezelni,
 - a vizeletet megfigyelni, gyűjteni, közepsugárból vizeletet venni, gyorsteszteket alkalmazni,

- a folyadékegyenleget mérni,
 - a székletből mintát venni és megfigyelni,
 - a beteget különböző pozíciókban fektetni, hely- és helyzetváltoztatását segíteni,
 - a decubitust megelőzni, ápolni,
 - a beteget öltöztetni és vetkőztetni,
 - ágyazni, ágyneműt cserélni,
 - ágyat rendbe tenni távozó beteg után,
 - ágyneműt, fehérneműt tárolni,
 - kényelmi eszközöket használni,
 - a beteg testét tisztán tartani,
 - a beteget segíteni a táplálkozásában,
 - szondát levezetni gyomorba és patkóbélbe,
 - szondán keresztül táplálni,
 - női és férfi beteget katéterezni,
 - vizeletvizsgálatokat (gyorstesztek) elvégezni,
 - beöntést adni, szélcsövet alkalmazni,
 - beszáradt székletet eltávolítani,
 - váladékfelfogó eszközöket használni,
 - kezét, eszközöket és felületeket fertőtleníteni,
 - szennyezett, fertőzött anyagokat kezelni,
 - steril eszközöket használni,
 - írásos orvosi elrendelésre gyógyszert adagolni bőrön és nyálkahártyán át, testüregekbe, illetve subcutan, intracutan, intramusculárisan,
 - laboratóriumi diagnosztika céljából vizsgálati anyagot venni,
 - infúziót bekötni,
 - segédkezni transzfúzió beadásánál,
 - O₂ terápiát kivitelezni,
 - légzőtorna technikáit alkalmazni az ápolás során,
 - fizikális módszerekkel lázat csillapítani,
 - borogatásokat készíteni,
 - hőterápiát alkalmazni,
 - fénykezeléseket alkalmazni,
 - a sebet steril fedőkötéssel ellátni,
 - haldokló beteget pszichésen vezetni,
 - halott körüli teendőket ellátni,
 - az ápolás lélektani ismereteit alkalmazni,
 - a beteget és hozzátartozóját pszichésen támogatni,
 - a beteget és hozzátartozóját a betegségmegelőzésre, az egészségfejlesztésre és az ápolási feladatokkal kapcsolatos ismeretekre oktatni,
 - prevenciós és rehabilitációs tevékenységet végezni,
 - munka-, baleset- és tűzvédelmi szabályokat betartani;
- a mozgásszervi betegségben szenvedők ápolása során (1.1.8.2.)*
- a mozgásrendszer betegségeinek kórélettani vonatkozásait ismertetni,
 - klinikai, ápoláslélektani, etikai és pedagógiai ismereteit alkalmazni,
 - a mozgásszervi betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteit kielégíteni,
 - a mozgásszervi betegségben szenvedő betegek számára ápolási tervet készíteni,

- a mozgásszervi betegségben szenvedők jellegzetes tüneteit megfigyelni és értékelni,
- prevenció és rehabilitációs lehetőségeket ismertetni,
- a beteget a betegségének megfelelő módon fektetni,
- speciális kényelmi eszközöket alkalmazni,
- a beteget előkészíteni mozgásszervi vizsgálatokhoz,
- a beteg mobilizációs programjában részt venni,
- segédkezni a betegnek a mozgásban: járókeret, mankó, bot használatánál, végtagprotézisek, ortopédiai cipő használatánál,
- ápolási feladatokat ellátni a rögzítő eszközök (gipsz, végtagortézisek) alkalmazásával kapcsolatosan,
- hűtőzsét alkalmazni,
- a beteget előkészíteni fizioterápiás eljárásokhoz,
- közreműködni műteti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában,
- szívó dréneket kezelni,
- szívókészüléket segédkezni ízületi punkciónál,
- segédkezni extenziók kivitelezésében;

a keringési rendszeri betegségben szenvedők ápolása során (1.1.9.2.)

- a keringési rendszer betegségeinek kórélettani vonatkozásait ismertetni,
- a keringési rendszer betegségeiben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteit kielégíteni,
- a keringési rendszer betegségeiben szenvedő betegek számára ápolási tervet készíteni,
- a keringési rendszeri betegségek jellegzetes tüneteit megfigyelni és értékelni,
- a prevenció és rehabilitációs lehetőségeket ismertetni,
- rugalmas pólyát és harisnyát felhelyezni,
- lábápolást elvégezni, gangrénás végtagú beteget ápolni,
- fénykezeléseket kivitelezni,
- segédkezni a keringési rendszer vizsgáló eljárásaiban (Doppler, UH, rtg., PKG, terheléses EKG),
- EKG-t készíteni,
- segédkezni az invazív hemodinamikai vizsgálatoknál,
- közreműködni a szív- és érrendszeri beteg műteti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában,
- a beteg megfelelő testhelyzetét biztosítani,
- oxigénterápiát kivitelezni;

a légzőrendszer betegségeiben szenvedők ápolása során (1.1.10.2.)

- a légzőrendszer betegségeinek kórélettani vonatkozásait ismertetni,
- a légzőrendszer betegségeiben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteit kielégíteni,
- a légzőszervi betegségben szenvedő betegek számára ápolási tervet készíteni,
- a légzőszervi betegségek jellegzetes tüneteit megfigyelni és értékelni,
- a prevenció és rehabilitációs lehetőségeket ismertetni,

- a beteget fektetni a betegségének megfelelő módon,
- speciális kényelmi eszközöket alkalmazni,
- a beteget előkészíteni légzőszervi vizsgálatokhoz,
- közreműködni terápiás eljárások kivitelezésében,
- előkészíteni tuberculin próbához,
- allergiás bőrpróbák kivitelezését előkészíteni,
- gégekanült tisztítani, cserélni,
- O₂ terápiát kivitelezni,
- inhalációs terápiát kivitelezni,
- párasítást végezni,
- köpetet felfogni, köpetet megfigyelni,
- légzőtornát elvégeztetni,
- segédkezni a légzőrendszer vizsgálata során (légzés-funkciós vizsgálatok, mellkascsapolás, garat-gége tükrözés, citológiai vizsgálat, bronchosopia, CT, rtg.),
- inhaláltatni,
- a légúti váladékot leszívni,
- tracheostomás kanült tisztítani,
- tracheostomát ápolni,
- közreműködni a műteti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában,
- fektetési drenázst alkalmazni,
- mellkasi dréneket kezelni,
- fertőző betegségben szenvedő beteget ápolni;

az emésztőrendszer betegségeiben szenvedők ápolása során (1.1.11.2.)

- az emésztőrendszer betegségeinek kórélettani vonatkozásait ismertetni,
- klinikai, ápoláslélektani, etikai és pedagógiai ismereteit alkalmazni,
- az emésztőszervi betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteit kielégíteni,
- az emésztőrendszeri betegségben szenvedő betegek számára ápolási tervet készíteni,
- az emésztőszervi betegségek jellegzetes tüneteit megfigyelni és értékelni,
- a prevenció és rehabilitációs lehetőségeket ismertetni,
- a beteget előkészíteni eszközös vizsgálatokhoz (endoszkópos vizsgálatokhoz, haspunkcióhoz, izotóp, CT, MRI, rtg.),
- mintát venni laboratóriumi vizsgálatokhoz (gyomornedv, epe),
- Kehr-csővel rendelkező beteget ápolni,
- hasi dréneket kezelni,
- Sanstaken Blakemore sonda levezetéséhez előkészíteni,
- segédkezni gyomormosás során,
- segédkezni haspunkciónál,
- szondatáplálást kivitelezni,
- stoma ellátást végezni,
- közreműködni műteti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában,
- gyomorsipolyt gondozni;

a vizeletkiválasztó rendszer betegségeiben szenvedők ápolása során (1.1.12.2.)

- a vizeletkiválasztó rendszer betegségeinek kórélettani vonatkozásait ismertetni,
- klinikai, ápoláslélektani, etikai és pedagógiai ismereteit alkalmazni,
- a vizeletkiválasztó rendszer betegségeiben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteit kielégíteni,
- a vizeletkiválasztó rendszer betegségeiben szenvedő betegek számára ápolási tervet készíteni,
- a prevenció és rehabilitációs lehetőségeket ismertetni,
- vizeletkiválasztó rendszer betegségeiben szenvedők jellegzetes tüneteit megfigyelni és értékelni,
- előkészíteni diagnosztikai vizsgálatokhoz (biopsia, cystoscopia),
- férfi és nőbeteget katéterezni,
- folyadékegyenleget számítani és a testsúlyt kontrollálni,
- diétás kezelést alkalmazni,
- a beteg bőrét védeni,
- incontinenca betéteket alkalmazni,
- hólyagtornát megtanítani,
- előkészíteni a vizsgáló eljárásokhoz (rtg., UH, endoszkóp, cisztoszkóp, izotóp, CT),
- vizelet vizsgálatát elvégezni (fehérje, genny, cukor, sűrűség),
- vizeletfelfogó eszközöket fertőtleníteni, tárolni,
- kondom katétert felhelyezni,
- közreműködni műtéti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában,
- hőterápiát alkalmazni;

a reprodukív szervrendszer betegségeiben szenvedők ápolása során (1.1.13.2.)

- a reprodukív rendszer betegségeinek kórélettani vonatkozásait ismertetni,
- klinikai, ápoláslélektani, etikai és pedagógiai ismereteit alkalmazni,
- a reprodukív rendszer betegségeiben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteit kielégíteni,
- a reprodukív rendszer betegségeiben szenvedő betegek számára ápolási tervet készíteni,
- a reprodukív rendszer betegségeinek speciális tüneteit megfigyelni és értékelni,
- a leggyakoribb genetikai betegségeket és fejlődési rendellenességeket felsorolni,
- a speciális vizsgáló eljárásokban segédkezni (előkészíteni eszközös feltáráshoz, citológiai vizsgálatokhoz, laparoszkópiához),
- közreműködni műtéti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában,
- szövődmény esetén gyermekágyast ápolni,
- különböző fizikális gyógymódokat alkalmazni,
- gyógyszerelés ápolói feladatait ellátni, beteget az infúziós terápia alatt megfigyelni,
- citosztatikus kezeléseknél közreműködni,

- beteget sugárterápiára felkészíteni, mellékhatások kivédésében közreműködni,
- irrigálást végezni,
- hólyagöblítést végezni,
- váladékok, testnedvek vizsgálatát előkészíteni, szövettminták citológiai vizsgálatát előkészíteni,
- nyirokpangást megelőzni, szükséges tornát megtanítani,
- a beteget és hozzátartozóját a betegségmegelőzésre, az egészségfejlesztésre és az ápolási feladatokkal kapcsolatos ismeretekre oktatni,
- here és emlő önvizsgálatát megtanítani;

a vérképző és immunrendszeri betegségeknél szenvedők ápolása során (1.1.14.2.)

- a vérképző és immunrendszer betegségeinek kórélettani vonatkozásait ismertetni,
- klinikai, ápoláslélektani, etikai és pedagógiai ismereteit alkalmazni,
- a vérképző és immunrendszeri betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteit kielégíteni,
- a vérképző és immunrendszeri betegségben szenvedő betegek számára ápolási tervet készíteni,
- vérképző és immunrendszeri betegségek jellegzetes tüneteit megfigyelni és értékelni,
- a prevenció és rehabilitációs lehetőségeket ismertetni,
- a beteget pszichésen és szomatikusan előkészíteni a hematológiai és immunológiai betegségekkel kapcsolatos vizsgálatokhoz,
- előkészíteni sternum pukcióhoz és segédkezni a kivitelezésében,
- sugárterápia utáni bőrápolást elvégezni,
- citosztatikus kezeléshez előkészíteni, a kezelést írásos orvosi elrendelésre elvégezni,
- perifériás kanülöket kezelni,
- közreműködni a műtéti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában,
- előkészíteni vércsoport meghatározáshoz,
- előkészíteni tranzfúziós terápiához, asszisztálni a bekötésnél,
- a tranzfúzió alatti és utáni ápolói teendőket elvégezni,
- vért venni laboratóriumi vizsgálatokhoz;

az idegrendszer betegségeiben szenvedők ápolása során (1.1.15.2.)

- az idegrendszer betegségeinek kórélettani vonatkozásait ismertetni,
- klinikai, ápoláslélektani, etikai és pedagógiai ismereteit alkalmazni,
- a neurológiai betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteit kielégíteni,
- az idegrendszeri betegségben szenvedő betegek számára ápolási tervet készíteni,
- idegrendszeri betegségek tüneteit megfigyelni és értékelni,

- a prevenció és rehabilitációs lehetőségeket ismertetni,
- előkészíteni idegrendszeri vizsgálatokhoz (reflexvizsgálat, érzésvizsgálat, vérvételek, liquor vizsgálat),
- a beteget pszichésen és szomatikusan felkészíteni a diagnosztikus vizsgálatokhoz (rtg., MRI, UH, PET, EMG, CT),
- lumbál punkcióhoz előkészíteni, segédkezni,
- cisterna punkcióhoz előkészíteni, segédkezni,
- segédkezni görcsölő beteg elsődleges ellátásában,
- eszméletlen beteget ápolni,
- közreműködni műtéti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában;

a pszichiátriai betegségekben szenvedők ápolása során (1.1.16.2.)

- a pszichiátriai betegségek kórélettani vonatkozásait ismertetni,
- a pszichiátriai betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteit felmérni és kielégíteni,
- jellemezni a pszichiátriai és szenvedélybetegségek kialakulásának okait, a pszichiátriai és szenvedélybetegek helyzetét,
- a pszichiátriai és szenvedélybeteg emberek személyiségfejlődésének speciális jellemzőit figyelembe venni,
- pszichiátriai betegek tüneteit megfigyelni és értékelni,
- a pszichiátriai betegségben szenvedő betegek számára ápolási tervet készíteni,
- részt venni a speciális ápolási feladatok végzésében:
 - = szocioterápia,
 - = reszocializáció,
 - = gyógyszerelés,
 - = ECT-kezelés,
- közreműködni foglalkoztatás- és munkaterápiás foglalkozások vezetésében,
- rekreációs foglalkozásokat szervezni és vezetni,
- veszélyeztető (ön- és közveszélyes) állapotokat felismerni,
- előkészíteni az adaptációs szabadságot,
- a beteget és hozzátartozóját a betegségmegelőzésre, az ápolásra és az egészségfejlesztésre vonatkozó ismeretekre oktatni,
- a hozzátartozót pszichésen támogatni,
- klinikai, etikai, ápoláslélektani és pedagógiai ismereteit alkalmazni,
- munkavédelmi szabályokat betartani;

az érzékszervi betegségben szenvedők ápolása során (1.1.17.2.)

- az érzékszervek betegségeinek kórélettani vonatkozásait ismertetni,
- klinikai, ápoláslélektani, etikai és pedagógiai ismereteit alkalmazni,
- az érzékszervi betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteit kielégíteni,
- az érzékszervi betegségben szenvedő betegek számára ápolási tervet készíteni,

- az érzékszervi betegségek jellegzetes tüneteit megfigyelni,

- a prevenció és rehabilitációs lehetőségeket ismertetni,

- segédkezni érzékszervi vizsgálatoknál (látásélesség, szemfenékvizsgálat, színlátás vizsgálat, fénytörés, szaruhártya-vizsgálat, szemtükrözés, hallásvizsgálatnál és egyensúlyvizsgálatnál),

- segédkezni felső szemhéj kifordításánál,
- kötőhártyát kiöblíteni,
- a szemet kiöblíteni,
- a hallójáratot kiöblíteni,
- szemkötést készíteni,
- fülkötést készíteni,
- előkészíteni paracentézishez,
- pára-kötést alkalmazni,
- gyógyfürdő-terápiát alkalmazni,
- fénykezelést alkalmazni,
- közreműködni műtéti előkészítésben és a műtéten átesett beteg ápolásában,
- a beteget és hozzátartozóját a hallókészülék és a kontaktlencse használatára tanítani;

az endokrin betegségekben szenvedők ápolása során (1.1.18.2.)

- az endokrin rendszer betegségeinek kórélettani vonatkozásait ismertetni,
- klinikai, ápoláslélektani, etikai és pedagógiai ismereteket alkalmazni,
- az endokrin betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteit kielégíteni,
- az endokrin betegségben szenvedő betegek számára ápolási tervet készíteni,
- az endokrin betegségek jellegzetes tüneteit megfigyelni és értékelni,
- prevenció és rehabilitációs lehetőségeket ismertetni, a diéta jelentőségét elfogadni és elfogadtatni,
- vércukor és vizeletcukor vizsgálatot végezni gyors-tesztel;

az intenzív ellátást igénylő betegek ápolása során (1.1.19.2.)

- az intenzív betegellátó osztály felépítését és szervezeti rendszerét leírni,
- az intenzív ellátás fogalmát és helyét értelmezni a klinikai ellátás rendszerében,
- az intenzív ellátást igénylő kórképeket felismerni,
- az életjelenségeket és állapotváltozásokat megfigyelni,
- az intenzív ellátást igénylő felnőtt és gyermek speciális szükségleteinek kielégítését segíteni,
- a speciális ápolási dokumentációt (24 órás intenzív észlelőlap) vezetni,
- az intenzív ellátás során alkalmazott technikai be rendezéseket ismertetni (lélegeztetőgép működési elvei, monitorozás),

— az intenzív ellátásra szoruló beteget pszichésen támogatni,

— munkavédelmi szabályokat betartani;

pedagógia- és egészségnevelési ismeretei alapján (1.2.20.1.)

— a betegellátáshoz kötött egészségnevelési feladatokat ellátni,

— a betegeket és hozzátartozóikat a kompetencia határán belül felvilágosítani, a betegségmegelőzés, az ápolás és az egészségfejlesztés vonatkozásában oktatni,

— az egészségügyi szakképzés rendszerében eligazodni,

— előadásokat tartani és a kapcsolódó prezentációkat elkészíteni,

— önmagát folyamatosan továbbképezni;

szakmai etikai ismeretei alapján (1.2.21.1.)

— a kompetencia fogalmát ismertetni,

— beteget és hozzátartozókat tájékoztatni a kompetencia szinteknek megfelelően,

— a munkakapcsolatok etikai vonatkozásait ismertetni,

— tevékenységével kapcsolatos etikai problémákat elemezni,

— etikai problémákról saját véleményét kialakítani,

— az ápolásetikai dilemmákat ismertetni,

— az ápolói etikai kódex elveit ismertetni,

— az ápolásetikai normákat betartani munkája során;

sürgősségi betegellátás során (1.2.22.1.)

— az akut életveszélyt megállapítani,

— ellátási prioritásokat felállítani,

— kiterjesztett komplex reanimációban (ALS) részt venni,

— a speciális sürgősségi ellátási eszközöket alkalmazni,

— közreműködni az életveszélyben lévő beteg ellátásában,

— tömeges és katasztrófafhelyzetek felszámolásába bekapcsolódni;

szakmai idegen nyelvi ismeretei alapján (1.2.23.1.)

— angol nyelven a beteggel és hozzátartozóival kommunikálni,

— angol nyelvű szakszöveget alapszinten olvasni és értelmezni;

hospice ismeretei alapján (1.2.26.1.)

— segítséget nyújtani a terminális állapotban levő — elsősorban daganatos — betegeknek, illetve hozzátartozóiknak a hospice elérési lehetőségeiről,

— felvilágosítás adni az érdeklődőknek a hospice működéséről, lehetőségeiről, a különböző szervezeti formákról (palliatív osztály, hospice ház, hospice házi gondozó csoport, ápolási osztály, házi szakápolás),

— a terminális állapotban lévő betegeket segíteni a szükségleteik kielégítésében,

— a hospice team munkájában közreműködni,

— a terminális állapotban lévő beteg és hozzátartozói lelki-érzelmi igényeinek kielégítésében segíteni;

szakmai kommunikációs ismeretei alapján (1.2.33.1.)

— ápolói munkával kapcsolatos segítő beszélgetést végezni,

— irányított beszélgetést folytatni a beteggel és hozzátartozóival,

— rossz hírt közölni (kompetencia határokon belül),

— kapcsolatot teremteni a betegekkel, hozzátartozókkal és az ellátó csoport tagjaival,

— kommunikálni beszédképtelen beteggel,

— tanácsadó, problémafeltáró beszélgetést folytatni,

— konfliktusokat kezelni,

— erős érzelmeket, indulatokat kezelni.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

Iskolai végzettség: érettség.

Életkor: 18 év.

Egészségi alkalmasság.

A képzés tananyagának (moduljainak) a teljesítése, 2—5-ig terjedő érdemjeggyel vagy eredményes vizsgával történő lezárása, melynek összes óraszám: 4600 óra

kontakt elméleti és demonstrációs órák száma: 2025

kötelezően választható órák száma: 321

egyéni irányított gyakorlat: 414

gyakorlati órák száma: 1840

összesen: 4600

A szakmai gyakorlatok területei:

A gyakorlóhely megnevezése	Óraszám
ápolási-gondozási intézmény	80
belgyógyászati osztály	360
baleseti sebészet/ortopédiai osztály	60
ortopédia/reumatológia osztály	60
kardiológiai osztály/részleg	120
sebészeti osztály	80
urológia osztály	40
szülészeti-nőgyógyászati osztály	120
neurológiai osztály	120
pszichiátriai osztály	120
szemészet osztály	80
fül-orr-gégészeti osztály	80
bőrgyógyászati osztály	80
központi intenzív osztály	80
sürgősségi osztály/mentőszolgálat	120
háziiorvosi és otthoni szakápolási szolgálat	120
hospice	40
csecsemő- és gyermekosztály	80
<i>összesen:</i>	<u>1840</u>

2. A szakmai vizsga részei

A szakmai vizsga írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsgarészen a vizsgázó elméleti tudását (kognitív ismereteit), a szóbeli vizsgarészen integrált ismereteit, míg a gyakorlati vizsgarészen képességeit (elsajátított kompetenciát) méri a vizsgabizottság.

Írásbeli vizsgarész

Az írásbeli vizsga tételeit az Egészségügyi Minisztérium központilag határozza meg.

Az írásbeli vizsgán a vizsgázók nyílt és zártrendszerű feladatlapot oldanak meg, melynek az értékelését az Egészségügyi Minisztérium által kiadott egységes megoldókulcs alapján kell végezni. Az írásbeli vizsga feladatai felölelik a teljes tananyagot, a III. pontban meghatározott követelményeket. A feladatok megoldására 180 perc áll a vizsgázók rendelkezésére.

Szóbeli vizsgarész

A szóbeli vizsga integrált tételsorát az Egészségügyi Minisztérium gondozásában megjelent Tételsor összesítő tartalmazza. A szóbeli tételek a III. pontban foglaltakat tartalmazzák. A vizsgázóknak a kérdések megválaszolására maximálisan 15 perc áll a rendelkezésére.

A szóbeli vizsga tantárgyai:

1. Az ápolás és a gondozás alapjai.
2. Klinikai ápolás.

A szóbeli vizsga témakörei:

1. Az ápolás és a gondozás alapjai tantárgy
 - a) A gondozás alapjai modul
 - Az ember mint bio-pszicho-szociális lény.
 - Az ember testi fejlődésének szakaszai és jellemzői.
 - Az ember pszichés fejlődésének szakaszai és jellemzői.
 - Gondozási célok a különböző életkorokban.
 - A fogyatékosok (mozgási-, hallási-, látási-, értelmi fogyatékos) gondozásának módszerei és intézményei.
 - b) Az ápolás alapjai modul
 - Az ápolás tudományjellemzői, kapcsolata más tudományokkal, az ápolás története.
 - Az ápolási filozófiák célja, hatásai az ápolás gyakorlatára.
 - Az ápolási modellek kapcsolódása az ápolás gyakorlatával, jellemző vonásaik bemutatása konkrét ápolási modellek ismertetésével.
 - Az ápoláskutatás célja, módszerei.
 - Az ápolási folyamat jellemzői, dokumentációja.
 - Az ápoló megfigyelési tevékenysége:
 - = az életjelek,
 - = a beteg tudata és magatartása,
 - = alvása,
 - = a fájdalom jellemzői,
 - = a felvett, ürített folyadék mennyisége.
 - Az ápoló gyógyszereléssel kapcsolatos feladatai.
 - Az injekciós és infúziós terápia ápolási feladatai.
 - A transfúzióval kapcsolatos ápolási feladatok.
 - Az ápoláslélektan módszerei és alkalmazásuk lehetőségei.

2. Klinikai ápolás tantárgy*

a) Mozgásszervi betegségben szenvedők ápolása modul
— A gyulladásos eredetű mozgásrendszeri megbetegedésekben szenvedő betegek ápolása. A prevenció és rehabilitációs lehetőségek.

— A leggyakoribb csontrendszeri kórképekben szenvedő betegek ápolása. Prevenció és rehabilitációs lehetőségek.

— A különböző traumákat szenvedett betegek ápolása. Prevenció és rehabilitációs lehetőségek a különböző életkorokban.

— Az ápoló egészségnevelő és oktató tevékenysége a mozgásszervi megbetegedésekben szenvedők és hozzátartozóik körében.

— A mozgásrendszer betegségeiben szenvedők ápolása kapcsán felmerülő ápolásetikai problémák.

b) A keringési rendszer betegségeiben szenvedők ápolása modul

— A leggyakoribb gyulladásos eredetű keringési betegségeiben szenvedők ápolása. Prevenció és rehabilitációs lehetőségek.

— A szívizom vérellátási zavaraiiban szenvedő betegek ápolása. Prevenció és rehabilitációs lehetőségek a különböző életkorokban.

— A leggyakoribb érrendszeri megbetegedésekben szenvedők ápolása.

— Prevenció és rehabilitációs lehetőségek a keringési rendszeri megbetegedéseknél.

— Az ápoló egészségnevelő és oktató tevékenysége a keringési rendszer betegségeiben szenvedők és hozzátartozóik körében.

— A keringési rendszer betegségeiben szenvedők ápolása kapcsán felmerülő ápolásetikai problémák.

c) A légzőrendszer betegségeiben szenvedők ápolása modul

— A gyulladásos eredetű megbetegedésekben szenvedő betegek ápolása. Prevenció és rehabilitációs lehetőségek.

— A leggyakoribb allergiás kórképekben szenvedők ápolása.

— A krónikus obstruktív és restriktív megbetegedésekben szenvedők ápolása, prevenció és rehabilitációs lehetőségek.

— A tüdő keringésének betegségeiben szenvedők ápolása, prevenció és rehabilitációs lehetőségek.

— A légzőrendszer betegségeiben szenvedők ápolása kapcsán felmerülő ápolásetikai problémák.

— Az ápoló egészségnevelő és oktató tevékenysége a légzőrendszer betegségeiben szenvedők és hozzátartozóik körében.

* A különböző szervrendszerek betegségeiben szenvedők ápolása kapcsán az adott szervrendszer anatómiai, kórtani és klinikai vonatkozásaira, valamint a legjellemzőbb ápolási diagnosztikák meghatározására is ki kell térni a szóbeli vizsga kérdéseinek megfogalmazása során.

d) Az emésztőrendszer betegségeiben szenvedők ápolása modul

- A gyulladásos eredetű megbetegedésekben szenvedők ápolása. Prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

- Az emésztőrendszer daganatos megbetegedéseiben szenvedők ápolása, prevenciójuk.

- A degeneratív kórképekben szenvedők ápolása.

- A fekélybetegségben szenvedők ápolása, prevenciós lehetőségek.

- Az ér eredetű megbetegedésekben szenvedők ápolása.

- A fejlődési rendellenességekben szenvedők ápolása, rehabilitációs lehetőségek.

- A székletürítési zavarokban szenvedők ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

- A fertőző betegségeiben szenvedők speciális ápolása, prevenciós lehetőségek a fertőzések megelőzésére, terjedésük megakadályozására.

- Az emésztőrendszer betegségeiben szenvedők ápolása kapcsán felmerülő ápolásetikai problémák.

- Az ápoló egészségnevelő és oktató tevékenysége az emésztőrendszer betegségeiben szenvedők és hozzátartozók körében.

e) A vizeletkiválasztó rendszer betegségeiben szenvedők ápolása modul

- A gyulladásos eredetű vizeletkiválasztó rendszeri megbetegedésekben szenvedők ápolása, megelőzésük lehetőségei.

- A vizeletkiválasztó rendszer sérüléseiben és daganatos elváltozásaiban szenvedők ápolása, rehabilitációs lehetőségek.

- Az autoimmun eredetű megbetegedésekben szenvedők ápolása.

- A veseelégtelenségben szenvedők ápolása, prevenciós lehetőségeik.

- A kőbetegségekben szenvedők ápolása.

- A vizeletkiválasztó rendszer fejlődési rendellenességeiben szenvedők ápolása. Prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

- A vizeletkiválasztó rendszer betegségeiben szenvedők ápolása kapcsán felmerülő ápolásetikai problémák.

- Az ápoló egészségnevelő és oktató tevékenysége a vizeletkiválasztó rendszer betegségeiben szenvedők és hozzátartozók körében.

f) A reprodukív rendszer betegségeiben szenvedők ápolása modul

- Az élettanitól eltérő terhességhez és szüléshez kapcsolódó ápolási teendők.

- A fejlődési rendellenességekben szenvedők ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

- Az allergiás eredetű megbetegedésekben szenvedők ápolása.

- A daganatos megbetegedésekben szenvedők ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

- A különböző sérülésekhez kapcsolódó ápolási feladatok, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

- A beteg gyermekágyas ápolása.

- A mesterséges megtermékenyítés lehetőségei és a kapcsolódó ápolási feladatok.

- A férfi reprodukív rendszer daganatos megbetegedéseiben szenvedők ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségeik.

- Az emlő, a here önvizsgálatának megtanítása.

- A reprodukív rendszer betegségeiben szenvedők ápolása kapcsán felmerülő ápolásetikai problémák.

- Az ápoló egészségnevelő és oktató tevékenysége a reprodukív rendszer betegségeiben szenvedők és hozzátartozók körében.

g) A vérképző és immunrendszeri betegségeiben szenvedők ápolása modul

- A leggyakoribb immunrendszeri betegségeiben szenvedők ápolása.

- A különböző anaemiákban szenvedő betegek ápolása, megelőzésük lehetőségei.

- A leukémiás betegek ápolása. Prevenciós és rehabilitációs lehetőségeik.

- A vérképző és immunrendszer betegségeiben szenvedők ápolása kapcsán felmerülő ápolásetikai problémák.

- Az ápoló egészségnevelő és oktató tevékenysége a vérképző és immunrendszer betegségeiben szenvedők és hozzátartozók körében.

h) Az idegrendszer betegségeiben szenvedők ápolása modul

- A környéki idegrendszer megbetegedéseiben szenvedők ápolása.

- A gerincvelő betegségeiben szenvedők ápolása. Rehabilitációs lehetőségek.

- A különböző rendszerbetegségeiben szenvedők ápolása, rehabilitációs lehetőségeik.

- Az idegrendszer gyulladásos eredetű megbetegedéseiben szenvedők ápolása, rehabilitációs lehetőségeik.

- A fájdalomszindrómákhoz kapcsolódó ápolási feladatok.

- A térszűkítő folyamatokhoz kapcsolódó ápolási feladatok.

- Az epilepsziás beteg ápolása. Rehabilitációs lehetőségek.

- A fokális neurológiai tüneteket okozó zavarokhoz kapcsolódó ápolási feladatok. Rehabilitációs lehetőségeik.

- A sclerosis multiplexben szenvedők ápolása, rehabilitációs lehetőségeik.

- Az idegrendszer betegségeiben szenvedők ápolása kapcsán felmerülő ápolásetikai problémák.

i) Pszichiátriai betegségeiben szenvedők ápolása modul

- A lelki működési zavarokban szenvedők ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

- A szizofreniában szenvedő beteg ápolása.

- Az affektív kórképekben szenvedők ápolása.

- A paranoiás betegek ápolása.

— A szenvedélybetegségekben szenvedők ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

— A személyiségzavarokban szenvedők ápolása.

— A szorongásos zavarokban szenvedők ápolása.

— A mentális retardációban szenvedők ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

— A geronto-pszichiátriai kórképekben szenvedők ápolása.

— A pszichiátriai betegségekben szenvedők ápolása kapcsán felmerülő ápolásetikai problémák.

j) Az érzékszervek betegségeiben szenvedők ápolása modul

— A szem gyulladásos eredetű megbetegedéseiben szenvedők ápolása.

— A szem sérüléseihez kapcsolódó ápolási feladatok, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

— A fül gyulladásos eredetű megbetegedéseiben szenvedők ápolása.

— A fül sérüléseihez kapcsolódó ápolási feladatok, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

— A fül daganatos elváltozásaiban szenvedők ápolása.

— A bőr mikroorganizmusok által okozott betegségeihez kapcsolódó ápolási feladatok.

— A bőr allergiás megbetegedéseiben szenvedők ápolása.

— A bőr daganatos megbetegedéseiben szenvedők ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

— Az érzékszervek betegségeiben szenvedők ápolása kapcsán felmerülő ápolásetikai problémák.

— Az ápoló egészségnevelő és oktató tevékenysége az érzékszervi betegségekben szenvedők és hozzátartozóik körében.

k) Az endokrin rendszer betegségeiben szenvedők ápolása

— Az endokrin rendszer rendellenes működéseiben szenvedők ápolása.

— A diabetes mellitusban szenvedő betegek ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek. Diétás kezelés.

— Az endokrin mirigyek daganatos elváltozásaiban szenvedők ápolása, megelőzésük lehetőségei.

— Az endokrin rendszer betegségeiben szenvedők ápolása kapcsán felmerülő lehetséges ápolásetikai problémák megoldási lehetőségei.

— Az ápoló egészségnevelő és oktató tevékenysége az endokrin rendszeri betegségekben szenvedők és hozzátartozóik körében.

l) Az intenzív ellátást igénylő betegek ápolása modul

— Az intenzív ellátás jellegzetességeinek bemutatása, az intenzív osztályon ápolott betegek speciális lélektani problémái és az ápoló segítő tevékenysége.

— A leggyakoribb intenzív ellátást igénylő kórképekhez kapcsolódó ápolási feladatok.

— Az intenzív ellátást igénylő kórképekben szenvedő betegek ápolása kapcsán felmerülő ápolásetikai problémák.

m) A hospice ismeretek modul

— A hospice ellátás filozófiájának megvalósulása.

— A hospice ellátáshoz kapcsolódó ápolói feladatok, az ápolás szerepe a betegek és hozzátartozóik segítésében.

— A hospice ellátáshoz kapcsolódó leggyakoribb ápolásetikai problémák, dilemmák megoldási lehetőségei.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó verbális kommunikatív, kombinatív és integráló képességeit méri a bizottság.

Gyakorlati vizsgarész

A gyakorlati feladatokat a III. pontban foglaltak alapján a szakmai vizsgát szervező intézmény állítja össze, és a szakmai vizsga elnöke hagyja jóvá. A gyakorlati kérdések az ápolási feladatok köréből, klinikai környezetben valós vagy szituatív helyzeteket, (feladatokat, folyamatokat) dolgoznak fel, melyek alkalmasak a vizsgázók kompetenciáinak a megítélésre.

A gyakorlati vizsgán a vizsgázó problémamegoldó, szenzoros és verbális kommunikatív, együttműködési, empátiás, logikai és együttműködési képességeit értékeli a bizottság.

3. A szakmai vizsga értékelése

A vizsgázó az egyes vizsgarészekben elért teljesítménye alapján szakmai gyakorlatból és szakmai elméletből kap osztályzatot.

A szakmai gyakorlati vizsga osztályzatát a szakmai gyakorlati vizsgán nyújtott teljesítmény alapján kell megállapítani.

A szakmai elmélet osztályzata a szóbeli és az írásbeli vizsgarész érdemjegyének átlagolásával kerül megállapításra. Tört érték esetén az elméleti vizsgarész osztályzatot a vizsgabizottság az összteljesítmény figyelembevételével a szóbeli vagy az írásbeli jegy felé kerekíti. Eredménytelennek kell tekinteni a szakmai elméleti vizsgát, ha a jelölt bármelyik elméleti vizsgarészből elégtelen osztályzatot kap.

A szakmai vizsga a teljes szakmai ismeretanyagot átfogja, ezért felmentés a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendeletben foglaltak alapján adható.

IV. Egyéb tudnivalók

Az eredményes szakmai vizsga után a vizsgázó „Ápoló” szakképesítést kap, amit a vizsgázó nevére kiállított „Bizonyítvány” tanúsít.

A szakmai vizsga előzőekben nem szabályozott egyéb kérdéseiben a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendeletben foglaltak az irányadók.

Az ápoló szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeinek, valamint a moduláris programjának bevezetése az Országos Képzési Jegyzékről szóló 27/2001. (VII. 27.) OM rendelet 3. §-a alapján történik.

**Az egészségügyi miniszter
22/2002. (V. 3.) EüM
rendelete**

**az ápolási asszisztens szakképesítés szakmai
és vizsgakövetelményeinek kiadásáról**

A szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 5. §-a (1) bekezdésének b) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

Az ápolási asszisztens szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit az e rendelet *mellékletében* foglaltak szerint határozom meg.

2. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 5. napon lép hatályba.

(2) A mellékletben kiadott követelmények alapján iskolai rendszerű nappali szakképzés a 2002/2003-as tanévtől indítható.

(3) Az ápolási asszisztens szakképesítés 20494/1994. számon kiadott központi programja 2003. szeptember 1-jétől érvénytelen.

Dr. Mikola István s. k.,
egészségügyi miniszter

Melléklet a 22/2002. (V. 3.) EüM rendelethez

JEGYZÉK

**az állam által elismert — az egészségügyi ágazathoz tartozó — szakképesítésekhez emelkedő sorsszám szerint
kiadott szakmai és vizsgakövetelményekről**

Sor-szám	OKJ azonosító száma	Szakképesítés megnevezése	Bevezetésének kezdő napja	Alkalmazásának utolsó napja	Vizsga szervezője	Szakképesítés központi programjának engedélyszáma	Megjegyzés
2.	31 5012 01	Ápolási asszisztens	A rendelet hatálybalépésének időpontja	Visszavonásig	Külön rendelkezés szerint	20024/2002	

A 22/2002. (V. 3.) EüM rendelet melléklete 2. sorsszám alatt kiadott, ápolási asszisztens szakképesítés szakmai és vizsgáztatási követelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 31 5012 01
2. A szakképesítés megnevezése: ápolási asszisztens
3. A szakképzés formája: iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli, moduláris rendszerű szakképzés

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	FEOR megnevezése
3239	Ápolási asszisztens

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

Az ápolási asszisztens az ápolói munkacsoport tagja. Tevékenysége során elvégzi a rábízott betegek ápolásával kapcsolatos alapápolási feladatokat. Ezen belül segíti a különböző életkorú beteg/egészséges embert fiziológiai és magasabb rendű szükségletei kielégítésében. A beteg állapotának és igényeinek megfelelően segítséget nyújt a mozgásban, pihenésben, táplálkozásban, higiéniában, a kiválasztási funkciók, megfelelő testhőmérséklet megtartásában és az oxigén szükséglet biztosításában.

Előkészíti a szükséges eszközöket a különböző eszközös és laboratóriumi vizsgálatokhoz, valamint a diagnosztikus és terápiás beavatkozásokhoz.

Segédkezik a laboratóriumi és eszközös vizsgálatok kivitelezésében. Segítségnyújt a diagnosztikus és terápiás eljárások kivitelezésénél az ápolónak/orvosnak.

Munkáját az ápolási folyamat alapelvei szerint szervezi.

Biztonságos ápolási környezetet teremt, a szabályoknak megfelelően kezeli a fertőző anyagokat, eszközöket. Tárolja az ápolást segítő eszközöket, textíliákat, kötszereket.

Ápolói felügyelet mellett, írásos orvosi elrendelésre elvégzi a gyógyszereléssel kapcsolatos feladatokat a szájon

át, bőrön át, nyálkahártyán át adható gyógyszerek vonatkozásában, valamint subcután Insulin injekciót ad.

Megfigyeli és értelmezi a beteg tüneteit, jelzi a fiziológiától eltéréseket. Munkája során alkalmazza fiziológiai, kóreltani és klinikai ismereteit.

Az ápolási csoport tagjaként részt vesz — a különböző életkorú — rászoruló gondozásában.

Kommunikál a beteggel, hozzátartozókkal és az ápolási csoport tagjaival. Vezeti a munkájával kapcsolatos ápolási dokumentációt.

Ellátja a halottal kapcsolatos teendőket.

Szükség esetén a balesetet szenvedőt elsősegélyben részesíti.

Alkalmazza az orvosi szakkifejezéseket szóban és írásban.

Informatikai és információközlő eszközöket alkalmaz.

Munkáját az ápoláslélektan és ápolásetika alapelvei szerint végzi.

Folyamatosan fejleszti ismereteit.

Munkavégzése során betartja a munkavédelmi, tűz- és balesetvédelmi szabályokat.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök és szakterületek

a) egészségügyi szolgáltatás:

— kórházak különböző osztályain,

— egyéb fekvőbeteg-ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatónál,

— ápolási intézetben;

b) szociális szolgáltatás:

— házi segítségnyújtás területén,

— idősek klubjában,

— gondozási központban,

— fogyatékosok nappali intézményében,

— pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali intézményében,

— bentlakást nyújtó intézményben,

— lakóotthonban.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítések

A szakképesítéssel rokon szakképesítések		
azonosító szám	megnevezés	FEOR szám
33 8933 02	Szociális gondozó és ápoló	3313
52 5012 01	Mentőápoló	3212
54 5012 01	Ápoló	3211
54 5012 02	Csecsemő- és gyermekápoló	3211
54 5012 03	Klinikai szakápoló: gyermek intenzív terápiás szakápoló, intenzív terápiás betegellátó, szakápoló, nefrologiai szakápoló, geriátriai szakápoló, onkológiai szakápoló, pszichiátriai és mentál- higiénés szakápoló, körzeti/közösségi szakápoló, diabetológiai szakápoló, hospice szakápoló és koordinátor	3212
55 5015 01	Szülész nő	3242

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok, feladatok és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó követelmények:

Az ápolási asszisztens legyen képes

*társadalom ismeretei alapján (0.1.1.1.)**

— a magyar társadalomban megjelenő legjellemzőbb szocio-kulturális eltéréseket munkája során figyelembe venni,

— eligazodni az egészségügyi ellátórendszer felépítésében és szervezetében,

— jellemezni az idősek mai társadalmi helyzetét és annak problematikáját,

— jellemezni a fogyatékkal élő emberek mai társadalmi helyzetét,

— megismerni a deviancia fogalomkörébe tartozó jelenségeket, fogalmakat,

— meghatározni a szociális gondoskodás formáit és intézményeit,

— az egészségügyi és a szociális jogi szabályozás alapelveit munkája során alkalmazni,

— munkáját a társadalmi etikett és etikai normák szerint végezni,

— a beteggel kapcsolatos információkat megőrizni,

— a gazdálkodás alapelveit alkalmazni,

— munkavállalóként jogait érvényesíteni,

— a beteg személyi tulajdonának védelmét biztosítani, leltárt készíteni,

— az ápolási csoport tagjaként közreműködni a beteg-ellátás minőségének fejlesztésében,

— a beteget segíteni a kulturális szokásainak fenntartásában,

— a beteget segíteni az egészségügyi ellátórendszerben való tájékozódásban;

az egészséges ember vonatkozásában (0.1.2.1.)

— az egészség fogalmát értelmezni, befolyásoló tényezőit megfigyelni,

— az egészséget, mint értéket közvetíteni önmaga és a környezete számára,

— az egészség és az egészségkultúra összefüggéseit megfigyelni,

— tevékenysége során az emberi szervezet működésével kapcsolatos ismereteit alkalmazni,

— közreműködni az egészséget érintő tájékoztatásban és az erre vonatkozó előírások betartásában,

— a szűrővizsgálatok jelentőségét ismertetni,

— az egészséges várandós nő életvitelével, életmódjával kapcsolatos ápolási feladatok elvégzésében segédkezni,

— gyermekágyast ápolni,

— a terhesség valószínű jeleit felismerni,

— a szülés megindulását felismerni,

* A zárójelben szereplő számok a modulbank azonosító kódjait tartalmazzák.

- újszülött ellátásában segédkezni,
- az ember és környezete kölcsönhatását felismerni,
- közreműködni a közegészségügyi ismeretei alapján az egészséges környezet kialakításában,
- munkája során az ember pszichés működésével kapcsolatos ismereteit alkalmazni;

általános klinikai ismeretek alapján (0.1.3.1.)

- alapfokon elsősegélyt nyújtani,
- eszköz nélkül (BLS) szabályainak megfelelően újraéleszteni,
- vérzést, sebeket, hőhatás okozta sérüléseket, töréseket, elsődlegesen ellátni,
- heveny roszullétek, eszméletlenséggel járó állapotok esetén a heveny életveszélyt elhárítani,
- a sérültet pozicionálni, a helyszínt biztosítani, mentőszolgálatot értesíteni,
- a különböző kórfolyamatok kialakulását leírni szervrendszerek szerint,
- a kórfolyamatokhoz kapcsolódó tüneteket felismerni,
- a járványok terjedésének megakadályozásához és a fertőzések megelőzéséhez szükséges szabályokat betartani,
- gyógyszerformákat felismerni,
- a szervezet védekező reakcióit leírni,
- a diétás kezelések alapelveit alkalmazni;

kommunikációs ismeretei alapján (0.1.4.1.)

- kapcsolatot teremteni a beteggel és a hozzátartozóival, az ápolási csoport tagjaival,
- információt adni verbális és non verbális jelekkel,
- információkat fogadni, értelmezni, felvenni, regisztrálni,
- az orvosi latin alapszabályait alkalmazni a munkavégzésével összefüggő verbális és írásos kommunikáció során,
- az információközlés mindennapos eszközeit használni:
 - = telefon, fax, személyhívó,
 - = beteghívó rendszerek,
 - = személyi riasztó és jelző rendszerek;
- az információk titkosságát megőrizni, az adatok védelmét biztosítani;

személyiségfejlesztési gyakorlata alapján (1.1.5.1)

- az aktív meghallgatás technikáját alkalmazni,
- empátias viselkedést tanúsítani a beteggel és hozzátartozóival szemben,
- a beteget segíteni a realitásra való törekvésben,
- segíteni a rekreációs folyamatban,
- énvédő technikáit tudatosan fejleszteni és alkalmazni.;

gondozási alapismeretei vonatkozásában (1.1.6.1.)

- a különböző életkorokhoz kapcsolódó gondozási célokat meghatározni,
- a különböző életkorú (egészséges) embert segíteni:
 - = mozgásában,
 - = higiénés szükségletei kielégítésében,
 - = pihenésében,

- = táplálkozásában,
- = vizelet és széklet ürítésében,
- = öltözködésében;
- a testméreteket mérni,
- az inkontinens beteg ápolására szolgáló eszközöket alkalmazni,
- a fogyatékos ember életvitelét segíteni (mozgási, hallási, látási, értelmi fogyatékos):
 - = higiénés szükségletei kielégítésében,
 - = pihenésében,
 - = táplálkozásában,
 - = vizelet és széklet ürítésében,
 - = öltözködésében,
 - = kommunikációjában;
- az ember szomatikus és pszichés fejlődési jellemzőit a gondozási feladatok kivitelezése során figyelembe venni;

az ápolási alapismeretei alapján (1.1.7.1.)

- az ápolás elméleteket és protokollokat alkalmazni az ápolási tevékenységek során,
- közreműködni az ápolási folyamat megvalósításában,
- a különböző életkorú beteg szükségleteinek kielégítését segíteni,
- segédkezni a beteg felvételénél és elbocsátásánál,
- az ápolási tevékenységét szakszerűen dokumentálni,
- testtömeget, testmagasságot és körfogatot mérni,
- vérnyomást, testhőmérsékletet mérni, pulzust, légzést számolni,
- köhögést, köpetet megfigyelni és a köpetet kezelni,
- hányadékot megfigyelni és kezelni,
- vizeletet megfigyelni, gyűjteni, közepsugaras vizeletet venni, gyorsteszteket alkalmazni,
- székletet megfigyelni és a mintavételt elvégezni,
- a beteget megfelelően fektetni, hely- és helyzetváltoztatását segíteni, öltöztetni, vetkőztetni,
- ágyazni, ágyneműt cserélni,
- a beteg mozgatásában közreműködni,
- a beteg mozgatását segítő eszközöket alkalmazni,
- közreműködni decubitus megelőzésében, kezelésében,
- kényelmi eszközöket használni,
- a beteg alvását megfigyelni,
- a fájdalmat megfigyelni,
- a beteg tudatállapotát megfigyelni,
- a gyermek bántalmazását, illetve elhanyagolását felismerni,
- a beteg testét tisztántartani,
- segédkezni inkontinens beteg ápolásában,
- borogatásokat alkalmazni,
- hőterápiát alkalmazni,
- fizikális lázcsillapítást kivitelezni,
- a beteget segíteni a táplálkozásban,
- tisztítóbeöntést adni,
- segédkezni a beszáradt széklet eltávolításánál,
- katéterezéshez előkészíteni,
- segédkezni katéterezésnél,
- váladékelfogó eszközöket alkalmazni,

- kéz-, eszköz- és felületfertőtlenítést végezni,
- szennyezett, fertőzött anyagokat kezelni, tárolni,
- steril eszközöket használni,
- esztétikus környezetet biztosítani,
- ápolói felügyelet mellett, írásos orvosi elrendelésre gyógyszer bevinni bőr- és nyálkahártyákon át, testüregekbe, Insulin inj. subcutan beadni,
- előkészíteni injekciózáshoz,
- infúziós és tranzfúziós terápiához előkészíteni, segédkezni a kivitelezésnél,
- segédkezni kötözésnél,
- előkészíteni vérvételhez,
- testhőmérsékletet mérni,
- halott körüli teendőket ellátni,
- biztonságos környezet kialakításában közreműködni, a tűzvédelmi és munkavédelmi szabályokat betartani,
- az ápolás lélektani ismereteit alkalmazni az ápolás során,
- az ápolásetikai normákat betartani a tevékenysége során;

mozgásszervi betegségben szenvedők ápolása során (1.1.8.1.)

- a mozgásszervi betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteinek kielégítését segíteni,
- klinikai ismereteit alkalmazni mozgásszervi betegségben szenvedők ápolása során,
- a mozgásszervi betegségben szenvedők jellegzetes tüneteit megfigyelni,
- a beteg mobilizációs programjában részt venni,
- segédkezni műtéti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában,
- előkészíteni, segédkezni ízületi punkciónál:
 - = hűtőzsét alkalmazni,
 - = ápolási feladatok ellátásában segédkezni rögzítő eszközök (gipsz, végtag ortézisek) alkalmazásával kapcsolatosan;
- segédkezni a betegnek a mozgásban: járókeret, mankó, bot használatánál, végtag protézisek, ortopédiai cipő használatánál,
- a beteget a betegségének megfelelő módon fektetni, elhelyezni,
- segédkezni extenziók kivitelezésében;

keringési rendszer betegségeiben szenvedők ápolása során (1.1.9.1.)

- a keringési rendszer betegségeiben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteinek kielégítését segíteni,
- klinikai ismereteit alkalmazni a keringési rendszer betegségeiben szenvedők ápolása során,
- a keringési rendszeri betegségek jellegzetes tüneteit megfigyelni,
- a beteget a betegségének megfelelő módon fektetni,
- rugalmas pólyát és harisnyát felhelyezni,
- előkészíteni a keringési rendszer vizsgálo eljárásaiban,
- segédkezni a szív és érrendszeri betegségek műtéti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában,

- borogatásokat alkalmazni,
- testsúlyt mérni,
- vizelet mennyiségét mérni,
- a keringési rendszeri betegségek jellegzetes tüneteit megfigyelni,
- segédkezni gyógyszeres terápiában,
- segédkezni a lábápolásban,
- gangrénás végtagú beteg ápolásában segédkezni,
- előkészíteni vérvételekhez,
- közreműködni a mobilizálásban;

légzőrendszer betegségeiben szenvedők ápolása során (1.1.10.1.)

- a légzőrendszer betegségeiben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteinek kielégítését segíteni,
- klinikai ismereteit alkalmazni a légzőszervi betegségben szenvedők ápolása során,
- légzőszervi betegségek jellegzetes tüneteit megfigyelni,
- a beteget a betegségének megfelelő módon fektetni,
- előkészíteni és a légzőrendszer vizsgálata során (légzésfunkciós vizsgálatok, mellkascsapolás, garat-gége tükrözés) segédkezni,
- O₂ terápiát előkészíteni,
- inhaláltatni,
- légzőtornában segédkezni,
- előkészíteni légúti váladék leszívásához,
- tracheostomás kanült tisztítani,
- párasítani a levegőt,
- köpetet felfogni és megfigyelni,
- segédkezni fertőző légzőszervi betegségben szenvedő beteg ápolásánál,
- segédkezni műtéti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában,
- fektetési drenázst kivitelezni,
- előkészíteni, allergiás bőrpróbákhoz;

emésztőrendszeri betegségeiben szenvedők ápolása során (1.1.11.1.)

- az emésztőszervi betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteinek a kielégítését segíteni,
- klinikai ismereteit alkalmazni az emésztőrendszeri betegségben szenvedők ápolása során,
- emésztőszervi betegségek jellegzetes tüneteit megfigyelni,
- a beteget a betegségének megfelelő módon fektetni,
- a beteget megfelelően fektetni az eszközös vizsgálatokhoz (endoszkópos vizsgálatokhoz, szondázáshoz, haspunkcióhoz, rtg. vizsgálatokhoz, UH vizsgálatokhoz),
- előkészíteni, a vizsgálo eljárásokhoz (gyomorszondázáshoz, duodenum szondázáshoz),
- előkészíteni gyomormosáshoz,
- előkészíteni haspunkcióhoz,
- előkészíteni parenterális tápláláshoz,
- segédkezni a stoma ellátásában,
- segédkezni Kher-csőves beteg ápolásában,

- előkészíteni gyomorleszíváshoz, segédkezni a kivitelezésében,
- emésztőrendszeri fertőző betegségben szenvedő beteg ápolásában segédkezni,
- segédkezni műtéti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában,
- segédkezni a gyomorsipoly gondozásában;

vizeletkiválasztó rendszer betegségeiben szenvedők ápolása során (1.1.12.1.)

- a vizeletkiválasztó rendszeri betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteinek a kielégítését segíteni,
- klinikai ismereteit alkalmazni a vizeletkiválasztó rendszer betegségeiben szenvedők ápolása során,
- a vizeletkiválasztó rendszeri betegségben szenvedők jellegzetes tüneteit megfigyelni,
- a beteget a betegségének megfelelő módon fektetni,
- a beteget megfelelően fektetni közös vizsgálatokhoz (cisztoszkópos, rtg., UH, CT),
- kondom katétert felhelyezni,
- segédkezni hőterápiás eljárások kivitelezésében (langyos fürdő, hűtő fürdő, termofor, jégtömlő alkalmazása),
- segédkezni műtéti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában,
- vizeletet venni vizsgálatokhoz,
- előkészíteni hólyagkatéterezéshez,
- segédkezni férfi és nőbeteg katéterezésénél,
- védeni a beteg bőrét,
- inkontinencia betéteket alkalmazni,
- vizelet vizsgálatát elvégezni (fehérje, genny, cukor, sűrűség),
- vizeletfelfogó eszközöket fertőtleníteni, tárolni;

reproduktív rendszer betegségeiben szenvedők ápolása során (1.1.13.1.)

- a reproduktív rendszeri betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteinek kielégítését segíteni,
- klinikai ismereteit alkalmazni a reproduktív szervrendszeri betegségben szenvedő betegek ápolása során,
- reproduktív szervrendszeri betegségben szenvedő betegek tüneteit megfigyelni,
- a beteget a betegségének megfelelő módon fektetni,
- előkészíteni speciális vizsgáló eljárásokhoz (eszközös feltáráshoz, citológiai vizsgálatokhoz),
- segédkezni műtéti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában,
- beteg gyermekágyas ellátásában segédkezni,
- különböző fizikális gyógymódok alkalmazásában közreműködni,
- irrigálást végezni;

vérképző és immunrendszer betegségeiben szenvedők ápolása során (1.1.14.1.)

- a vérképző és immunrendszeri betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteinek kielégítését segíteni,

- klinikai ismereteit alkalmazni a vérképző és immunrendszeri betegségben szenvedők ápolása során,
- vérképző és immunrendszeri betegségek jellegzetes tüneteit megfigyelni,
- a beteget a betegségének megfelelő módon fektetni,
- sugárterápia után a bőrt ápolni,
- előkészíteni sternum punkcióhoz,
- közreműködni a betegek szomatikus előkészítésében a vérképző és immunológiai betegségekkel kapcsolatos vizsgálatokra,
- előkészíteni vércsoport meghatározáshoz,
- előkészíteni tranzfúziós terápiához, asszisztálni a bekötésnél,
- előkészíteni vérvételhez, laboratóriumi vizsgálatokhoz;

idegrendszer betegségeiben szenvedők ápolása során (1.1.15.1.)

- az idegrendszeri betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteinek kielégítését segíteni,
- klinikai ismereteit alkalmazni az idegrendszeri betegségeiben szenvedők ápolása során,
- idegrendszeri betegségek tüneteit megfigyelni,
- segédkezni idegrendszeri vizsgálatok előkészítésében (reflexvizsgálat, érzésvizsgálat, vérvételek, liquor vizsgálat),
- lumbál punkcióhoz előkészíteni, segédkezni a kivitelezésnél,
- cisterna punkcióhoz előkészíteni, segédkezni a kivitelezésnél,
- segédkezni convulzív beteg elsődleges ellátásában,
- segédkezni eszméletlen beteg ápolásában,
- segédkezni műtéti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában;

pszichiátriai betegségben szenvedők ápolása során (1.1.16.1.)

- a pszichiátriai betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteinek kielégítését segíteni,
- pszichiátriai és szenvedélybeteg emberek személyiségfejlődésének speciális jellemzőit az ápolási tevékenység során figyelembe venni,
- klinikai ismereteit alkalmazni a pszichiátriai betegségeiben szenvedők ápolása során,
- pszichiátriai betegségek tüneteit megfigyelni,
- segédkezni a speciális ápolási feladatok előkészítésében:
 - = szocioterápia,
 - = reszocializáció,
 - = gyógyszerelés,
 - = ECT kezelés;
- veszélyeztető (ön- és közveszélyes) állapotokat felismerni,
- közreműködni a beteg felvételénél és elbocsátásánál,
- adaptációs szabadság előkészítésében részt venni,
- előkészíteni és segédkezni a pszichiátriai beteg vizsgálatában;

az érzékszervek betegségeiben szenvedők ápolása során (1.1.17.1.)

- az érzékszervi betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteinek kielégítését segíteni,
- klinikai ismereteit alkalmazni az érzékszervek betegségeiben szenvedők ápolása során,
- érzékszervi betegségek tüneteit megfigyelni,
- a beteget a betegségének megfelelő módon fektetni,
- segédkezni érzékszervi vizsgálatoknál (látásélesség, szemfenékvizsgálat, színlátásvizsgálat, hallásvizsgálat, egyensúlyvizsgálat),
- segédkezni felső szemhéj kifordításánál,
- segédkezni kötőhártya-öblítésnél,
- segédkezni a szem kimosásánál,
- szemkötést készíteni,
- segédkezni a fül kimosásánál,
- fülkötést készíteni,
- segédkezni paracentézisnél,
- pára-kötést alkalmazni,
- segédkezni gyógyfürdők alkalmazásakor,
- segédkezni műtéti előkészítésében és a műtéten átesett beteg ápolásában;

az endokrin rendszer betegségeiben szenvedők ápolása során (1.1.18.1.)

- az endokrin betegségben szenvedő felnőtt és gyermek speciális szükségleteinek kielégítését segíteni,
- klinikai ismereteit alkalmazni az endokrin betegségeiben szenvedők ápolása során,
- az endokrin rendszer betegségeiben szenvedők jellegzetes tüneteit megfigyelni,
- diétás kezelést ismerni,
- vércukor értéket meghatározni gyorsteszttekkel,
- subcután Insulin inj. beadni;

az intenzív ellátást igénylő betegek ápolása során (1.1.19.1.)

- az intenzív betegellátó osztály felépítését és szervezeti rendszerét leírni,
- intenzív szakápoló felügyelete mellett:
 - = intenzív ellátást igénylő felnőtt és gyermek speciális szükségletei kielégítését segíteni,
 - = az intenzív osztályon ápolott beteg eszközös megfigyelésében segédkezni, technikai berendezéseket felismerni,
 - = az intenzív ellátást igénylő állapotot felismerni;

hospice ellátás során (1.2.26.1.)

- segítséget nyújtani a terminális állapotban levő — elsősorban daganatos — betegeknek, illetve hozzátartozóiknak a hospice elérési lehetőségeiről,
- felvilágosítást adni az érdeklődőknek a hospice működéséről, lehetőségeiről, a különböző szervezeti formákról (palliatív osztály, hospice ház, hospice házi gondozó csoport, ápolási osztály, házi szakápolás),
- segíteni a terminális állapotban levő beteget a szükségletei kielégítésében,

- a hospice team munkájában közreműködni,
- segíteni a terminális állapotban lévő beteg és hozzátartozói lelki-érzelmi igényeinek kielégítésében.

IV. A szakképesítés vizsgakövetelményei

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

Iskolai végzettség: alapfokú iskolai végzettség.

Életkor: betöltött 18 életév.

Egészségi alkalmasság.

A képzés tananyagának (moduljainak) a teljesítése 2—5-ig terjedő érdemjeggyel vagy eredményes vizsgával történő lezárása, melynek összes óraszám: 2600 óra,

kontakt elméleti és demonstrációs órák száma: 1023

kötelezően választható órák száma: 257

gyakorlati órák száma: 1320

összesen: 2600

A szakmai gyakorlat területei:

A gyakorlóhely megnevezése	Óraszám
ápolási-gondozási intézmény	120
belgyógyászati osztály	360
baleseti sebészeti/ortopédiai osztály	80
kardiológiai osztály/részleg	80
sebészeti osztály	80
urológiai osztály/szakrendelő	40
szülészeti-nőgyógyászati osztály	80
neurológiai osztály/szakrendelő	80
pszichiátriai osztály	80
szemészeti osztály/szakrendelő	40
fül-orr-gégészeti osztály/szakrendelő	40
bőrgyógyászati osztály/szakrendelő	40
központi intenzív osztály	80
otthonápolási szolgálat	40
hospice	40
csecsemő- és gyermekosztály	40
összesen:	1320

A szakmai gyakorlatok során a követelmények elsajátítását a képző intézmény igazolja.

2. A szakmai vizsga részei

A szakmai vizsga írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsgarészen a vizsgázó elméleti tudását (kognitív ismereteit), a szóbeli vizsgarészen integrált ismereteit, míg a gyakorlati vizsgarészen képességeit, elsajátított kompetenciáit méri a vizsgabizottság.

Írásbeli vizsgarész

Az írásbeli vizsgarész tételeit az Egészségügyi Minisztérium adja ki.

Az írásbeli vizsgán a vizsgázók nyílt és zártrendszerű kérdésekből álló feladatlapot oldanak meg, melynek az

értékelését az Egészségügyi Minisztérium által kiadott egy-
eséges megoldókulcs alapján kell végezni. Az írásbeli vizsga
feladatai felölelik a teljes tananyagot, a III. pontban meg-
határozott követelményeket. A feladatok megoldására
180 perc áll a vizsgázók rendelkezésére.

Szóbeli vizsgarész

A szóbeli vizsga integrált tételsorát az Egészségügyi Mi-
nisztérium gondozásában megjelent Tételsor összesítő tar-
talmazza. A vizsgázóknak az integráló kérdések megvála-
solására maximálisan 15 perc áll a rendelkezésére.

A szóbeli vizsga tantárgyai:

1. Az ápolás és a gondozás alapjai
2. Klinikai ápolás

A szóbeli vizsga témakörei:

1. Az ápolás és a gondozás alapjai tantárgy

a) A gondozás alapjai modul

- Az ember mint bio-pszicho-szociális lény.
- Az ember testi fejlődésének szakaszai és jellemzői.
- Az ember pszichés fejlődésének szakaszai és jellemzői.
- Gondozási célok a különböző életkorokban.
- A fogyatékosok (mozgási, hallási, látási, értelmi
fogyatékos) gondozásának módszerei.

b) Az ápolás alapjai modul

- Az ápolás története.
- Ápolási filozófiák, ápolási modellek (Henderson,
Orem) lényege, jellemzői.
- Az emberi szükségletrendszer jellemzői, a Maslowi
hierarchia.
- Az ápolási folyamat jellegzetességei, hatása az ápo-
lás gyakorlatára.
- A beteg tudatállapotának és viselkedésének össze-
függései.
- A fájdalom keletkezése, jellemzői, nem gyógyszeres
fájdalomcsillapítási eljárások.
- A terhességhez és szüléshez kapcsolódó ápolási
teendők.
- A fiziológiás szükségleteket befolyásoló tényezők és
hatásuk.
- Az ápoláslélektan módszerei és alkalmazásuk lehe-
tőségei.

2. A klinikai ápolás tantárgy*

a) Mozgásszervi betegségben szenvedők ápolása modul

- A gyulladásos eredetű mozgásszervi megbetegedé-
sekben szenvedő betegek ápolása. A prevenció és rehabi-
litációs lehetőségek.
- A leggyakoribb csontrendszeri kórképekben szenve-
dő betegek ápolása. Prevenció és rehabilitációs lehetősé-
gek a különböző életkorokban.
- A különböző traumákat szenvedett betegek ápolása.
Prevenció és rehabilitációs lehetőségek a különböző élet-
korokban.

b) A keringési rendszer betegségeiben szenvedők ápo- lása modul

- A leggyakoribb gyulladásos eredetű keringési beteg-
ségeiben szenvedők ápolása. Prevenció és rehabilitációs
lehetőségek.
- A szívizom vérellátási zavaraiiban szenvedő betegek
ápolása. Prevenció és rehabilitációs lehetőségek a külön-
böző életkorokban.
- A leggyakoribb érrendszeri megbetegedésekben
szenvedők ápolása.
- Prevenció és rehabilitációs lehetőségek a keringési
rendszeri megbetegedéseknél.

c) A légzőrendszer betegségeiben szenvedők ápolása modul

- A gyulladásos eredetű megbetegedésekben szen-
vedő betegek ápolása. Prevenció és rehabilitációs lehetősé-
gek a különböző életkorban.
- A leggyakoribb allergiás kórképekben szenvedők
ápolása.
- A krónikus obstruktív és restriktív megbetegedések-
ben szenvedők ápolása, prevenció és rehabilitációs lehe-
tőségek.
- A tüdő ereinek betegségeiben szenvedők ápolása,
prevenció és rehabilitációs lehetőségek.

d) Az emésztőrendszer betegségeiben szenvedők ápo- lása modul

- A gyulladásos eredetű megbetegedésekben szenve-
dő ápolása. Prevenció és rehabilitációs lehetőségek.
- A daganatos megbetegedésekben szenvedők ápolá-
sa, prevenciójuk.
- A degeneratív kórképekben szenvedők ápolása.
- A fekélybetegségben szenvedők ápolása, prevenció és
lehetőségek.
- Az ér eredetű megbetegedésekben szenvedők ápolása.
- A fejlődési rendellenességekben szenvedők ápolása,
rehabilitációs lehetőségek.
- A székletürítési zavarokban szenvedők ápolása, pre-
venció és rehabilitációs lehetőségek.
- A fertőző betegségeiben szenvedők speciális ápolá-
sa, prevenció és rehabilitációs lehetőségek a megelőzésére, ter-
jedésük megakadályozására.

e) A vizeletkiválasztó rendszer betegségeiben szenve- dő ápolása modul

- A gyulladásos eredetű vizeletkiválasztó rendszer
megbetegedéseiben szenvedők ápolása, megelőzésük lehe-
tőségei.
- A vizeletkiválasztó rendszer sérüléseiben és daganat-
os elváltozásaiban szenvedő betegek ápolása, rehabilitá-
ciós lehetőségek,
- Az autoimmun eredetű megbetegedésekben szenve-
dő ápolása.
- A veseelégtelenségben szenvedők ápolása, preven-
ciós lehetőségek.
- A kőbetegségeiben szenvedők ápolása.

* A különböző szervrendszerek betegségeiben szenvedők ápolása
kapcsán az adott szervrendszer anatómiai, kórtani és klinikai vonatkozásai-
ra, is ki kell térni a szóbeli vizsga kérdéseinek megfogalmazása során.

— A vizeletkiválasztó rendszer fejlődési rendellenességeiben szenvedők ápolása. Prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

f) A reprodukció rendszer betegségeiben szenvedők ápolása modul

— A beteg gyermekágyas ápolása.

— A fejlődési rendellenességekben szenvedők ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

— A gyulladásos eredetű megbetegedésekben szenvedők ápolása, megelőzési lehetőségek.

— Az allergiás eredetű megbetegedésekben szenvedők ápolása.

— A daganatos megbetegedésekben szenvedők ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

— A különböző sérülésekhez kapcsolódó ápolási feladatok, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

g) A vérképző és immunrendszeri betegségeiben szenvedők ápolása modul

— A leggyakoribb immunrendszeri betegségeiben szenvedők ápolása.

— A különböző anaemiákban szenvedő betegek ápolása, megelőzésük lehetőségei.

— A leukémiás betegek ápolása. Prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

h) Az idegrendszer betegségeiben szenvedők ápolása modul

— A környéki idegrendszer megbetegedéseiben szenvedők ápolása.

— A gerincvelő betegségeiben szenvedők ápolása. Rehabilitációs lehetőségek.

— A különböző rendszerbetegségeiben szenvedők ápolása, rehabilitációs lehetőségek.

— Az idegrendszer gyulladásos eredetű megbetegedéseiben szenvedők ápolása, rehabilitációs lehetőségek.

— A fájdalomszindrómákhoz kapcsolódó ápolási feladatok.

— A térszűkítő folyamatokhoz kapcsolódó ápolási feladatok.

— Az epilepsziás beteg ápolása. Rehabilitációs lehetőségek.

— A fokális neurológiai tüneteket okozó zavarokhoz kapcsolódó ápolási feladatok. Rehabilitációs lehetőségek.

— A sclerosis multiplexben szenvedők ápolása, rehabilitációs lehetőségek.

— A degeneratív megbetegedésekben szenvedők ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

— A tudatzavarokban szenvedők ápolása.

— Az alvászavarokban szenvedők ápolási lehetőségei.

i) Pszichiátriai betegségeiben szenvedők ápolása modul

— A lelki működési zavarokban szenvedők ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

— A schizophreniában szenvedők ápolása.

— Az affektív kórképekben szenvedők ápolása.

— A paranoiás betegek ápolása.

— A szenvedélybetegségeiben szenvedők ápolása.

— A személyiségzavarokban szenvedők ápolása.

— A szorongásos zavarokban szenvedők ápolása.

— A mentális retardációban szenvedők ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

— A gerontopszichiátriai kórképekben szenvedők ápolása.

j) Az érzékszervek betegségeiben szenvedők ápolása modul

— A szem gyulladásos eredetű megbetegedéseiben szenvedők ápolása.

— A szem sérüléseire kapcsolódó ápolási feladatok, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

— A fül gyulladásos eredetű megbetegedéseiben szenvedők ápolása.

— A fül sérüléseire kapcsolódó ápolási feladatok, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

— A fül daganatos elváltozásaiban szenvedők ápolása.

— A bőr mikroorganizmusok által okozott betegségeire kapcsolódó ápolási feladatok.

— A bőr allergiás megbetegedéseiben szenvedők ápolása.

— A bőr daganatos megbetegedéseiben szenvedők ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek.

k) Az endokrin rendszer betegségeiben szenvedők ápolása modul

— Az endokrin rendszer rendellenes működésében szenvedők ápolása.

— A diabetes mellitusban szenvedő betegek ápolása, prevenciós és rehabilitációs lehetőségek. Diétás kezelés.

— Az endokrin mirigyek daganatos elváltozásaiban szenvedők ápolása, megelőzésük lehetőségei.

l) A hospice ismeretek modul

— Segítségnyújtás, tanácsadás a terminális állapotban levő — elsősorban daganatos — betegeknek, illetve hozzátartozóknak a hospice elérési lehetőségeiről.

— Az érdeklődők felvilágosítása a hospice működéséről, lehetőségeiről, a különböző szervezeti formákról.

— A terminális állapotban lévő beteg segítése szükségletei kielégítésében.

— Közreműködés a hospice team munkájában.

— Segítségadás a terminális állapotban lévő beteg és hozzátartozói lelki-érzelmi igényeinek kielégítésében.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó verbális kommunikatív, kombinatív és integráló képességeit méri a bizottság.

Gyakorlati vizsgarész

A gyakorlati feladatokat a III. pontban foglaltak alapján a szakmai vizsgát szervező intézmény állítja össze, és a szakmai vizsga elnöke hagyja jóvá. A gyakorlati kérdések az ápolási feladatok köréből klinikai környezetben valós vagy szituatív helyzeteket, (feladatokat, folyamatokat) dolgoznak fel, melyek alkalmasak a vizsgázók kompetenciáinak a megítélésre.

A gyakorlati vizsgán a vizsgázó problémamegoldó, szoros és verbális kommunikatív, együttműködési, empátiás, logikai és együttműködési képességeit értékeli a bizottság.

3. A szakmai vizsga értékelése

A vizsgázó az egyes vizsgarészekben elért teljesítménye alapján szakmai gyakorlatból és szakmai elméletből kap osztályzatot.

A szakmai gyakorlati osztályzatot a szakmai gyakorlati vizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani.

A szakmai elmélet osztályzata a szóbeli és az írásbeli vizsgarész érdemjegyének átlagolásával kerül megállapításra. Tört érték esetén az elméleti osztályzatot a vizsgabizottság az összteljesítmény figyelembevételével a szóbeli vagy az írásbeli jegy felé kerekíti. Eredménytelennek kell tekinteni a szakmai elméleti vizsgát, ha a jelölt bármelyik elméleti vizsgarészből elégtelen osztályzatot kap.

A szakmai vizsga a teljes szakmai ismeretanyagot átfogja, felmentés a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendeletben foglaltak alapján adható.

IV. Egyéb tudnivalók

Az eredményes szakmai vizsga után a vizsgázó „Ápolási asszisztens” szakképesítést kap, amit a vizsgázó nevére kiállított „Bizonyítvány” tanúsít.

A szakmai vizsga előzőekben nem szabályozott egyéb kérdéseiben a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendeletben foglaltak az irányadók.

Az ápolási asszisztens szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeinek, valamint a moduláris programjának bevezetése az Országos Képzési Jegyzékről szóló 27/2001. (VII. 27.) OM rendelet 3. § alapján történik.

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 37/2002. (V. 3.) FVM rendelete

az állatgyógyászatban használt gyógyászati villamos eszközökről

Az állategészségügyről szóló 1995. évi XCI. törvény 45. §-ának 10. pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) A rendelet az 1. számú mellékletben felsorolt állatgyógyászatban való felhasználásra szánt gyógyászati villamos eszközökre (a továbbiakban: eszköz) állapít meg szabályokat.

(2) Minden olyan természetes és jogi személy, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amely az (1) bekezdés szerinti eszközt előállít, forgalomba hoz, importál vagy használ, az e rendeletben foglaltak szerint köteles eljárni.

2. §

(1) Eszköz akkor hozható forgalomba, ha a 2. számú mellékletben foglalt megfelelőségi jellel látták el, valamint megfelel e rendeletben előírtaknak. A rendelet előírásának alkalmazása szempontjából a nemzeti szabványok irányadók.

(2) Azt az orvostechikai eszközt, amely megfelel az orvostechikai eszközökről szóló egészségügyi miniszteri rendelet szabályainak, e rendelet előírásai szempontjából is megfelelőnek kell tekinteni.

(3) A 2. számú melléklet szerinti megfelelőségi jelölést a gyártónak vagy az importőrnek kell feltüntetnie az eszközön, továbbá annak kereskedelmi csomagolásán és használati utasításán is.

3. §

(1) Az eszköz rendeltetésszerű és biztonságos működését az első használatbavételt követően az illetékes megyei (fővárosi) állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomás (a továbbiakban: állomás) ellenőrzi.

(2) A gyártó, a forgalomba hozatalért felelős személy, az importőr, illetve a használó legkésőbb az észleléstől számított 8 napon belül köteles bejelenteni az illetékes állomásnak az eszköz

- a) hibás működését,
- b) jellemzőinek, illetve teljesítőképességének romlását,
- c) feliratozásának vagy használati utasításának bármely hiányosságát, elégtelenségét, valamint
- d) bármilyen nem várt eseményt.

(3) A gyártónak, a forgalomba hozatalért felelős személynek, illetve a használónak azonnal jelentenie kell az állomásnak a (2) bekezdés a)–d) pontjában foglaltakat, ha azok bármelyike az állat, illetve a kezelő halálát, egészségi állapotának súlyos romlását vagy ezek veszélyét idézte elő.

4. §

Ha valamely eszközön a megfelelőségi jelölést nem vagy nem az e rendelet szerinti módon tüntették fel — függetlenül attól, hogy ez a körülmény a biztonságot veszélyezteti-e vagy sem — az állomás köteles értesíteni a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséget.

5. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő harmadik hónap első napján lép hatályba.

(2) Ez a rendelet a Magyar Köztársaság, az Európai Községek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás kihirdetéséről szóló 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban teljesen összeegyeztethető szabályozást tartalmaz az állatorvos-tudományban használt gyógyászati villamos eszközökre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, a Tanács 84/539/EGK irányelvvel.

Dr. Vonza András s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

1. számú mellékleta 37/2002. (V. 3.) FVM rendelethez

Az állatgyógyászatban felhasználható gyógyászati villamos eszközök

1. Diagnosztikai eszközök

(kivéve a defibrilátor-kisülés elleni védelemmel ellátott eszközöket)

1.1. Eszközök, amelyekkel élő szervezetből nyerhetők információk külső forrás hatása nélkül

1.1.1. Eszközök a biopotenciál kimutatására

a) Eszközök és megfelelő tartozékok diagnosztikai és megfigyelési céllal, amellyel az élő szervezet villamos aktivitását, vagy villamos jellemzőit lehet tanulmányozni vagy ellenőrizni:

- elektroencefalográfok és elektrotikográfok,
- elektromiográfok,
- elektroretinográfok,
- elektronisztagmográfok.

b) Eszközök és megfelelő tartozékok.

1.1.2. Eszközök egyéb paraméterek kimutatására

a) Eszközök és megfelelő tartozékok az élő szervezet által kibocsátott infravörös sugárzás vizsgálatára diagnosztikai céllal:

- termoszkennerek,
- termográfok,
- sugárzáshőmérők.

b) Eszközök és megfelelő tartozékok az élő szervezet akusztikus aktivitásának és érzékenységének tanulmányozására:

- elektronikus sztetoszkópok,
- fonokardioszkópok és fonokardiográfok, csak ha nem kardiovaszkuláris beavatkozásra szánják,
- audiométerek,
- audiofonok.
- c) Eszközök és megfelelő kiegészítők:
 - ballisztokardiográfok,
 - elektronikus hőmérők, ha kardiovaszkuláris beavatkozásra szánják.

1.2. Eszközök, amelyekkel az élő szervezetből nyerhető információk külső forrás segítségével

1.2.1. Villamos forrást használó eszközök

Eszközök és megfelelő tartozékok, amelyek közvetlen villamos áramot használnak az élő szervezetben:

- bőrrezisztencia mérésére szolgáló eszközök,
- pulmonáris és vaszkuláris impedancia reográfia elvégzésére szolgáló eszközök.

1.2.2. Egyéb forrást használó eszközök

a) Eszközök és megfelelő tartozékok szemészeti diagnózishoz:

- eszközök a szem megvilágításához: réslámpák, szemtükörök, spektrális fényforrások, oftalmoszkópok,
- eszközök a szem megtekintéséhez, képalkotáshoz, méréshez: oftalmométerek, refraktométerek, tonométerek, fotométerek, retinoszkópok, corneaminoszkópok,
- szemészeti diagnosztikai egységek, amelyek a fent említett szemészeti eszközökből állnak a szükséges kiegészítő eszközökkel kombinálva: állványok, oszlopok, székek.

b) Eszközök és megfelelő tartozékok, amelyek segítik a láthatóságot egy- vagy kétszemes nagyítás segítségével diagnosztikai célból, és amelyeket sebészeti beavatkozás megtekintésére használnak (kivéve a nagyfrekvenciás sebészeti eszközöket):

- sebészeti mikroszkópok,
- kolposzkópok,
- otoszkópok,
- dermatoszkópok.

c) Eszközök és megfelelő tartozékok, amelyet a vizsgált vagy kezelt terület helyi megvilágítására használnak:

- fejlámpák,
- megvilágított fejtükörök,
- fluoreszkáló kézi lámpák,
- szájlámpák.

2. Terápiás eszközök

2.1. Speciális terápiás eszközök

2.1.1. Villamos energiát használó eszközök

Eszközök és megfelelő tartozékok, amelyek villamosan töltött vagy izolált levegőt, párat vagy ködöt hoznak létre; a feltöltés vagy az ionizálás elérhető:

- nagyfeszültséggel,
- forró fémből elektronkibocsátással.

2.2. Villamos sebészeti eszközök

2.2.1. Villamos energiát használó eszközök

Eszközök és megfelelő tartozékok, amelyek kis frekvenciájú villamos energiát használnak hő előállításra elektrokauterizáció céljából:

- elektrokauterizációs eszközök,
- elektrokauterizációra használt kombinált gyógyászati villamos eszközök részei.

2.2.2. Eszközök, amelyek energiát használnak:

- a) Eszközök és megfelelő tartozékok szemészeti terápiás célokra:
 - eszközök a szem kezelésére,
 - szemmágnese.
- b) Eszközök és megfelelő tartozékok.

c) Eszközök és megfelelő tartozékok, amelyek bizonyos mechanikai hatást hoznak létre a gyógyászatban:

- fűrő-, fűrészelő- és csiszolóeszközök a fogászatban vagy a sebészetben,
- vízhejtású eszközök.

3. Egyéb eszközök

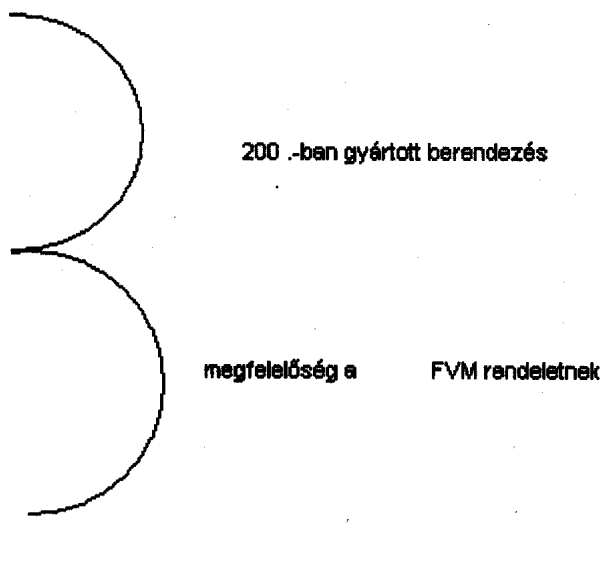
Eszközök és tartozékok, amelyek a beteg mozgását és elhelyezését segítik, vagy fogászati célból:

- műtőasztalok,
- műtőszékek,
- műtőegységek,
- fogászati székek,
- fogászati egységek.

2. számú melléklet

a 37/2002. (V. 3.) FVM rendelethez

A megfelelési jelölés mintája

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 38/2002. (V. 3) FVM rendelete

a növényvédelmi igazgatási szolgáltatási díjakról

A növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. törvény (a továbbiakban: Tv.) 65. §-ának (6) bekezdésében, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 67. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján — az egészségügyi miniszterrel, a

környezetvédelmi miniszterrel és a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a következőket rendelem el:

1. §

(1) E rendelet hatálya a Növény- és Talajvédelmi Központi Szolgálat (a továbbiakban: Központi Szolgálat), illetve a megyei növény- és talajvédelmi szolgálatok (a továbbiakban: Szolgálat) által a jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok, valamint a természetes személyek (a továbbiakban együtt: ügyfél) részére kérelemre végzett,

a) az engedélyköteles termékek gyártásának, forgalomba hozatalának, felhasználásának engedélyezésével, minőség-ellenőrzésével, maradékanalitikai és egyes környezetvédelmi célú méréseknél, illetve az ellenőrzésekhez szükséges hatósági vizsgálatokkal (a továbbiakban együtt: engedélyköteles termékek vizsgálata), engedélyokiratokkal, jelentésekkel, egyéb dokumentumokkal (a továbbiakban együtt: dokumentum), valamint

b) a külső, belső és tranzit növényegészségügyi ellenőrzésekkel, vizsgálatokkal, illetve a növényegészségügyi bizonyítványok kiállításával (a továbbiakban együtt: növényegészségügyi vizsgálatok)

kapcsolatos eljárásokra terjed ki.

(2) A rendelet hatálya nem terjed ki a Központi Szolgálat és a Szolgálat alaptevékenységen kívüli tevékenységére, alaptevékenysége veszélyeztetése nélkül és azzal összefüggésben kifejtett kutatási, fejlesztési, laboratóriumi, vizsgálati, szaktanácsadási, szakértői, tervezési és egyéb tevékenységére.

2. §

(1) Az engedélyköteles termékek vizsgálatáért az 1. számú mellékletben, azok engedélyezéséért a 2. számú mellékletben, a növényegészségügyi vizsgálatokért a 3. számú mellékletben meghatározott díjat kell fizetni. Az engedélyköteles termék vizsgálata esetén a vizsgálati díj csökkenthető, amennyiben a vizsgálat egyes részfeladatai összevonhatóak.

(2) Vizsgálati díj kiszabásánál minden megkezdett mennyiséget (így különösen: hektár, 1000 db, 10 tonna, 20 tonna, 1000 tonna, óra) egy teljes egységként kell elszámolni.

3. §

(1) Az 1—3. számú mellékletben meghatározott díjakat a Központi Szolgálatnak, illetve a Szolgálatnak a Magyar Államkincstárnál vezetett előirányzat-felhasználási keretszámlájára kell megfizetni, a számla keltétől számítva legkésőbb 15 napon belül, külföldről történő átutalás esetén legkésőbb 30 napon belül.

(2) A növényegészségügyi vizsgálati díjat a vizsgálattal egy időben a helyszínen, vagy a fizetésre kötelezettnek a Szolgálattal kötött előzetes megállapodás esetén utólag, az (1) bekezdés szerint kell megfizetni.

(3) Re-export és tranzitvizsgálatok díjának utólagos fizetésében olyan ügyféllel lehet megállapodni, amelyik az utólagos fizetésre megfelelő pénzügyi biztosítékot nyújt.

(4) A díj késedelmes megfizetése esetén a mindenkorijegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamatot kell fizetni.

4. §

(1) A kiviteli, behozatali, átmenő és re-export rendeltetésű, valamint belföldi növényegészségügyi bizonyítvánnyal gyűjtőhelyre szállított küldemény növényegészségügyi vizsgálatáért járó díjat a 3. számú melléklet alapján kell megállapítani, a szállítmánnyal kapcsolatban a vizsgálat alapján hozott hatósági intézkedéstől függetlenül.

(2) Ideiglenes növényegészségügyi bizonyítvány kiállítás esetén, a 3. számú melléklet II. fejezete szerinti vizsgálati díjat a határkirendeltség szabja ki. Az ilyen küldemények végleges növényegészségügyi belföldiesítésénél kizárólag a 3. számú melléklet III. fejezete szerinti laboratóriumi vizsgálati díj számolható fel.

(3) Kiviteli forgalomban a fogadó állam által előírt laboratóriumi, valamint előzetes termőhelyi vizsgálatokért és az előírások teljesítéséhez szükséges laboratóriumi vizsgálatért — a szállítmány feladásakor esedékes vizsgálati eljárásért fizetendő díj mellett — a 3. számú mellékletben meghatározott díj kerül felszámításra.

5. §

(1) A küldemény feladójának mulasztása miatt a be-rakóhelyen megghiúsult, és emiatt közvetlenül a határállo-máson végzett növényegészségügyi vizsgálatért, a 3. számú melléklet II/3.6. pontjában meghatározott díjat kell fizetni.

(2) A vizsgálat bejelentőjének a 3. számú melléklet II/3.10. és 3.11. pontjában meghatározott díjat kell fizetnie, ha

a) a bejelentett kiviteli küldemény vizsgálata a megren-delt időpontban, a kérelmező érdekkörében felmerült bár-mely okból nem végezhető el, vagy a bejelentett vizsgálatot a helyszínen lemondják,

b) a bejelentett időponttól kezdve a növényvédelmi fel-ügyelőnek, a kérelmezőnek felróható okból, legalább egy órán át kellett várakoznia anélkül, hogy a vizsgálatot meg-kezdhetette vagy a megkezdett vizsgálatot folytathatta volna (beleértve a bizonyítvány kiállításához szükséges okmány hiányát is).

(3) A rendkívüli vizsgálati díj mértékét a 3. számú mel-léklet II/3.12. pontja tartalmazza. Rendkívüli vizsgálat csak a megrendelő vállalási nyilatkozata alapján végezhető.

6. §

(1) A külföldön végzendő behozatali növényegészség-ügyi szemle esetén a kérelmezőnek előzetesen nyilatkoznia kell arról, hogy a kiküldetéssel kapcsolatos költségeket fedezi. A szemle díját, e rendelet alapján, utólag, forintban kell kiegyenlíteni.

(2) A 3. számú melléklet II/3.1. pontjában (nem növény-egészségügyi vizsgálatra történt mintavételhez) meghatá-rozott díjat a hatósági minta vizsgálatát végző intézmény felé kell számlázni.

(3) A növényegészségügyi ellenőrzések, vizsgálatok, bizonyítványok kiállításáért fizetendő díjak a helyszíni ki-szállás költségeit is magukba foglalják.

7. §

(1) A befizetett díj a Központi Szolgálat, illetve a Szol-gálat bevétele, amelyet a Tv.-ben, és más jogszabályokban meghatározott feladataival kapcsolatban felmerülő költsé-gei fedezésére használhat fel.

(2) A külön jogszabályok alapján személyes illetékmen-tességet élvező ügyfelet, a díj megfizetése alól, a Központi Szolgálat mentesítheti.

(3) A rendeletben meghatározott díjak az általános for-galmi adót nem tartalmazzák.

(4) Az engedélyköteles termékek engedélyezéséért fize-tendő díj 60%-20%-20%-os arányban megoszlik a Köz-ponti Szolgálat, a Fodor József Országos Közegészségügyi Központ és a Környezetvédelmi Minisztérium között. A 20-20% kifizetéséről a Központi Szolgálat gondoskodik.

8. §

(1) A másodfokú eljárás során a tényállás kiegészítésé-hez szükséges vizsgálatok díját az első fokon eljáró hatóság megelőlegezi.

(2) Az első fokon eljáró hatóság köteles a másodfokú eljárásban felmerült vizsgálati díjat a másodfokú határo-zattól függően részben, illetve egészben viselni; ha a má-sodfokon eljáró hatóság a részben vagy egészben jogsza-bálysértő elsőfokú határozatot, a tényállás kiegészítéséhez szükséges külön vizsgálatok eredménye alapján, megvál-toztatja vagy megsemmisíti.

(3) A tényállás kiegészítéséhez szükséges vizsgálatok díját a fellebbező ügyfél téríti meg az első fokon eljáró hatóságnak, ha a másodfokon eljáró hatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyja.

9. §

Az Itv.

- a) 28. §-ának (2) és (3) bekezdését a díjkötelezettség,
 - b) 31. §-a (1) bekezdésének első mondatát, illetve 31. §-ának (2) és (4)—(7) bekezdését a díjfizetésre kötelezettek körének megállapítása,
 - c) 32. §-ának (2) bekezdését a díj visszatérítése,
 - d) 34. §-ának (2)—(4) bekezdését a díj fizetésének módja,
 - e) 34. §-ának (5) bekezdését, illetve 84. és 85. §-át a jegyzőkönyvkészítés,
 - f) 82. §-át a mulasztási bírság,
 - g) 83. §-át a díjfizetés ellenőrzése
- tekintetében kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy az ott nevesített illetékhivatalon Központi Szolgálatot, illetve Szolgálatot, illetéken díjat, leleten jegyzőkönyvet kell érteni.

10. §

E rendelet alkalmazásában

- a) *egy postaküldeménynek (csomag, levélpostai küldemény)* kell tekinteni — a csomagok darabszámától függetlenül — az egy szállítólevéllel szállított csomagküldeményt, illetőleg — a küldemények darabszámától függetlenül — az egy vámokmánnyal kezelt levélpostai küldeményt,

b) *egy darabáru küldeménynek* kell tekinteni — a darabszámtól függetlenül — az egyszerre, egy fuvarlevéllel, illetőleg ezt pótló egyéb fuvarokmánnyal vagy ezek nélkül szállított 2 tonna összsúlyt meg nem haladó küldeményt,

c) *egy jármű küldeménynek* kell tekinteni — a befogadó képességtől függetlenül — egy szállítóeszközbe berakott és egy fuvarlevéllel, egyéb fuvarokmánnyal vagy ezek nélkül szállított 2 tonna összsúlyt meghaladó küldeményt.

11. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 14. napon lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a növényvédelmi és növény-egészségügyi vizsgálatokért fizetendő díjakról szóló 63/1997. (IX. 10.) FM rendelet, az azt módosító 47/1999. (V. 19.) FVM rendelet és 38/2000. (VII. 19.) FVM rendelet, valamint a növényvédelemről szóló 1988. évi 2. törvényerejű rendelet végrehajtásáról szóló 5/1988. (IV. 26.) MÉM rendelet 36. §-ának (2) bekezdése, valamint 11. számú melléklete, illetve az 5/1988. (IV. 26.) MÉM rendeletet módosító 9/1993. (I. 30.) FM rendelet 2. §-a és 1. számú melléklete.

Dr. Vonza András s. k.,

feldművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

1. számú melléklet a 38/2002. (V. 3.) FVM rendelethez

Engedélyköteles termékek vizsgálatáért fizetendő díjak

I. BIOLÓGIAI VIZSGÁLATOK

A) Engedélyköteles termékek szabadföldi vizsgálatai

A díjak egy vizsgálati helyen, egy növénykultúrában, 3 kezelésvariáció (egy kezeletlen kontroll, egy standard kontroll, és egy készítmény egy dózisa) alapesetére vonatkoznak, ahol a kezelés ismétléseinek száma:

- a) Növényvédő szerek esetén

kisparcellán	4
nagyparcellán	2
- b) Termésnövelő anyagok és regulátorok esetében

szántóföldi és zöldség kultúrában	
kisparcellán	6
nagyparcellán	4
gyümölcskultúrában a kísérlet jellegétől függően	
kisparcellán	5—10 között
nagyparcellán	4

Díjtétel (Ft)

1. A kísérlet megtervezése (témalap, szerződéskötés, szervezés stb.)	26 000
2. A vizsgálati terület kiválasztása, kitűzése	26 000
3. Kezelés	
3.1. Kezelés egyszeri alkalommal növényvédő szer vizsgálatnál	
3.1.1. Kisparcellán	18 000
3.1.2. Nagyparcellán és üres raktárban	25 000
3.1.3. Tárolt termés kezelése	30 000
3.2. Kezelés egyszeri alkalommal regulátor és termésnövelő anyag vizsgálatnál	
3.2.1. Kisparcellán	25 000
3.2.2. Nagyparcellán	30 000
3.2.3. Tárolt termés kezelése	30 000
3.3. Külső fél által végzett kezelés esetén szakmai irányítás és felügyelet a 3.1. és 3.2. pontok szerinti díjtétel	50%-a
3.4. Kezelés többszöri alkalommal: az egyszeri kezelési díjak értelem szerinti felszorozott értéke	
4. Értékelések: egyszeri alkalommal, egy károsítóra, illetve vizsgálati paraméterre (gyomok esetében a vizsgálatban előírt gyomokra, de legfeljebb hat gyomfajra)	
4.1. Elsődleges károsítók, paraméterek értékelése (Egy alkalommal, egy károsítóra vagy paraméterre)	
4.1.1. Növényen vagy raktári terményen növényvédő szer vizsgálatnál	
4.1.1.1. kisparcellán	18 000
4.1.1.2. nagyparcellán	18 000
4.1.2. Talajban növényvédő szer vizsgálatnál	
4.1.2.1. kisparcellán	28 000
4.1.2.2. nagyparcellán	36 000
4.1.3. Regulátor és termésnövelő anyag vizsgálatnál	
4.1.3.1. kisparcellán	18 000
4.1.3.2. nagyparcellán	26 000
4.1.4. Laborvizsgálat, bioteszt (egyszerű)	16 000
4.1.5. Laborvizsgálat, bioteszt (összetett tenyésztéssel, preparálással stb.)	54 000
4.2. Másodlagos károsítók, paraméterek egyidejű értékelése (Értékelés az elsődleges mellett további károsítókra, hasznos élő szervezetre, valamint további paraméterekre pl. tőszámolás, fitotoxicitás)	
4.2.1. Növényen vagy raktári terményen növényvédő szer vizsgálatnál	
4.2.1.1. kisparcellán	9 000
4.2.1.2. nagyparcellán	9 000
4.2.2. Talajban növényvédő szer vizsgálatnál	
4.2.2.1. kisparcellán	14 000
4.2.2.2. nagyparcellán	18 000

4.2.3. Regulátor és termésnövelő anyag vizsgálatnál	
4.2.3.1. kisparcellán	9 000
4.2.3.2. nagyparcellán	13 000
4.3. Értékelés többszöri alkalommal vagy több károsítóra, paraméterre: az egyszeri értékelési díjak értelem szerinti felszorozott értéke	
5. Egyéb műveletek	
5.1. Mintavétel	
5.1.1. Kisparcellán	10 000
5.1.2. Nagyparcellán	15 000
5.2. Termésmérés	40 000
5.3. Csírázásvizsgálat a vetőmagból vagy a termésből	20 000
5.4. Szabadföldi kihajtási/kelési vizsgálat (pl. raktári termés kezelése után)	26 000
5.5. Károsító tenyésztés (egy faj)	25 000
5.6. Provokatív fertőzés 3. és 5.5. pont szerinti díjtétel összege	
6. Vizsgálati adatok feldolgozása, jelentés elkészítése	
6.1. Magyar nyelvű jelentés	40 000
6.2. Idegen nyelvű jelentés, nyelvenként	15 000
6.3. Kísérleti jelentések szakmai ellenőrzése	15 000
7. Kezelésvariációk növekménye (egy vizsgálaton belül több dózis, több ismétlés, több standard vagy szerkombináció szükség esetén a díjtétel emelkedése)	
7.1. Kisparcellás vizsgálatban plusz kezelésként az 1—6. pont szerinti alapidő összegének	15%-a
7.2. Nagyparcellán és terménytárolókban végzett növényvédő szerek vizsgálatokban plusz kezelésként az 1—6. pont szerinti díjtétel összegének	20%-a
7.3. Regulátorok és termésnövelő anyagok vizsgálatánál kis- és nagyparcellán plusz kezelésként az 1—6. pont szerinti díjtétel összegének	15%-a
8. A vizsgálatokhoz igénybe vett külső (ún. idegen) szolgáltatások költségei a számlák alapján kerülnek továbbterhelésre.	

B) Tenyészedényes vizsgálatok

A díjak egy vizsgálati helyen, egy növénykultúrában, 3 kezelésvariáció (egy kezeletlen kontroll, egy standard kontroll, és egy készítmény egy dózisa) alapesetére vonatkoznak, ahol a kezelés ismétléseinek száma legalább 4.

	Díjtétel (Ft)
1. A kísérlet megtervezése (témalap, szerződéskötés, szervezés, ellenőrzés stb.)	26 000
2. A vizsgálati terület kiválasztása, kijelölése	8 000
3. Kezelés egyszeri alkalommal	10 000
4. Értékelés	
4.1. Mintavétel egy alkalommal	5 000
4.2. Értékelés egy alkalommal, egy paraméterre, termésmérés egy alkalommal	9 000
Egy alkalommal több paraméter értékelése esetén többletparaméterenként	4 000
5. Vizsgálati adatok feldolgozása	
5.1. Magyar nyelvű jelentés	40 000
5.2. Idegen nyelvű jelentés, nyelvenként	15 000
5.3. Kísérleti jelentések szakmai ellenőrzése	15 000

6. *Kezelésvariációk növekménye (egy vizsgálaton belül több dózis, több ismétlés, több standard vagy szerkombináció szüksége esetén a díjtétel emelkedése) az 1—5. pont szerinti alapidj* 15%-a

C) Növényvédő szerek és károsítók laboratóriumi vizsgálata

Díjtétel (Ft)

Általános vizsgálatok:

1. <i>Helyszíni vizsgálat, mintavétel</i>	10 000
2. <i>Baktericid, fungicid, zoocid laboratóriumi szkrin vizsgálata</i>	
2.1. Egy készítmény, egy dózissor, tíz ismétlés	54 000
2.1. Minden további készítmény esetén	24 000
3. <i>Baktericid, fungicid, zoocid üvegházi szkrin vizsgálata</i>	
3.1. Egy készítmény, egy dózissor, hat ismétlés	67 000
3.2. Minden további készítmény esetén	33 000

Speciális laboratóriumi vizsgálatok (mintánként):

4. <i>Virológiai vizsgálat ELISA teszttel</i>	
4.1. Rügyből és zöld növényi részekből	
4.1.1. Egy vírusra	790
4.1.2. Minden további vírusra	230
4.2. Fás részből	
4.2.1. Egy vírusra	960
4.2.2. Minden további vírusra	350
5. <i>Fitoplazma kimutatás molekuláris módszerrel</i>	
5.1. Eglépcsős RNS-kivonás, nested-PCR módszer	6 400
5.2. Kétlépcsős RNS-kivonás, nested-PCR módszer	10 100
6. <i>Bakteriológiai vizsgálatok</i>	
6.1. Tenyésztés speciális eljárással, mesterséges inokulációs teszttel kiegészítve (egy károsítóra)	10 800
6.2. Növénypatogén baktériumok kimutatása IF vagy ELISA teszttel	
6.2.1. Vetőmag tétel vizsgálata	12 000
6.2.2. Növényi részek, gyökerek, gumók, hagymák vizsgálata	11 000
6.2.3. Szerológiai tesztelés bioteszttel kiegészítve	17 600
7. <i>Mikológiai vizsgálatok</i>	
7.1. Hagyományos mikológiai vizsgálatok	
7.1.1. Műszeres laboratóriumi vizsgálat	3 300
7.1.2. Tenyésztés, vizsgálat természetes táptalajon	6 500
7.1.3. Tenyésztés, vizsgálat szintetikus táptalajon	11 000
7.1.4. Tenyésztés, vizsgálat speciális táptalajon	12 000
7.1.5. Tenyésztés speciális eljárással, mesterséges inokulációs teszttel kiegészítve	22 000
8. <i>Nematológiai vizsgálatok</i>	
8.1. Fonálféreg kinyerés talaj- és növénymintából	4 000
8.2. Fonálféreg mikroszkópos identifikálása	11 000
8.3. Fonálféreg fajok, patotípusok meghatározása molekuláris módszerrel	
8.3.1. Kétlépcsős nukleinsav kivonás, nested-PCR módszer	11 800
8.3.2. Kétlépcsős nukleinsav kivonás, RFLP módszer	14 800
9. <i>Rovartani és akarológiai vizsgálatok</i>	
9.1. Rovar előkészítés határozásra (kifuttatás, kinevelés, preparálás stb.)	4 000
9.2. Atka előkészítés határozásra (kifuttatás, preparálás)	8 000
9.3. Rovarhatározás vizuális vizsgálattal mintánként	3 000
9.4. Rovar- és atkahatározás mikroszkópos vizsgálattal	6 000

10. Gyombiológiai vizsgálat

10.1. Gyomhatározás magvak alapján	6 000
10.2. Gyomhatározás növény alapján	3 000

D) Termésmenvelő anyagok laboratóriumi vizsgálatai 1 készítmény 4 mintájából

Díjtétel (Ft)

1. Csírázásgátló hatás vizsgálata	55 000
2. Gyomosító hatás vizsgálata	20 000
3. Károsítókkal való fertőzőttség és fertőzőképesség vizsgálata	
3.1. Terricol kártevő-fertőzőttség és cisztaképző fonálférgek kimutatása laboratórium-ban	15 000
3.2. Palántadőlést okozó és egyéb talajból fertőző kórokozók, valamint gubacsképző fonálférgek kimutatása bioteszttel, üvegházi körülmények között	83 000
4. Zárlati fonálférgekkel való fertőzőttség vizsgálata	15 000

E) Mikrobiológiai készítmények minősítése 1 készítmény 3 mintájából

Díjtétel (Ft)

1. Garantált csíraszám	
1.1. Összcsíraszám	3 000
1.2. Sugárgomba szám	3 000
1.3. Mikrogomba szám	3 000
1.4. Aerob cellulózbontók száma	3 000
1.5. Szabadon élő N-kötők száma	3 000
1.6. Idegen fertőzés (tisztaság vizsgálat)	3 500
2. Hatékonysági vizsgálatok	
2.1. C-ciklus, OECD Guideline 1999	119 000
2.2. N-ciklus, OECD Guideline 1999	81 000
2.3. Laboratóriumi ROUX-csőves vegetációs vizsgálat (steril növénykísérlet)	75 000
2.4. Cellulózbontó aktivitás vizsgálat	13 500
2.5. Szacharáz enzim aktivitás vizsgálat	3 500
2.6. Kataláz enzim aktivitás vizsgálata	3 000
2.7. Nitrifikáló baktériumok száma	3 500
2.8. Ammonifikáló baktériumok száma	3 500
2.9. Proteolitikus enzim aktivitás vizsgálata	3 000
3. Toxicitás vizsgálat	
3.1. Talajtoxicitás vizsgálata azotobacteres talajblokk módszerrel	5 500
3.2. Azotobacter agile teszt	5 500
3.3. Dehidrogenáz enzimaktivitás	3 000
3.4. Vízzel stabil emulziót képző anyagok toxicitási vizsgálata (Pseudomonas putida sejtszaporodásgátlási tesztje)	20 000
4. Szilárd oltóanyagoknál felhasználásuktól függően	
4.1. Magratapadás	3 500

F) Vízélettani vizsgálatok

Díjtétel (Ft)

1. Növényvédő szerek víztoxikológiai értékelése (készítményenként)	10 000
2. Halpusztulások kivizsgálása	
2.1. Kiszállások költségei	
2.1.1. Gépjármű költsége	30/km
2.1.2. Szakember-nap	17 200
2.1.3. Szakember-óra	2 150
2.2. Laboratóriumi vizsgálati díjak kiszállás nélkül	
2.2.1. Mintavétel:	500/minta
2.2.2. pH, oldott oxigén, hőmérséklet, vezetőképesség meghatározása egyidejűleg mért további minták	1500/minta 380/minta
2.2.3. Általános vízkémiai paraméterek meghatározása a laborban egyidejűleg mért további minták	8000/minta 1550/minta
2.2.4. Biológiai vízvizsgálat (1. összalgaszám meghatározása)	3000/minta
2.3. Tájékoztató toxikológiai tesztek	
2.3.1. Halteszt	27 000
2.3.2. Kisrák-teszt	15 000
2.3.3. Csírázásgátló hatás vizsgálata	11 000
2.4. Toxikológiai tesztek	
2.4.1. Halteszt	136 000
2.4.2. Kisrák-teszt	75 000
2.4.3. Algateszt	77 000
2.4.4. Csírázásgátló hatás vizsgálata	55 000
2.5. Szakvélemény	3 000

G) Egyéb tevékenység

Az A), B), C), D), E), F) pontokban díjtétellel meg nem határozott tevékenységekért a valóságosan felmerülő anyagköltségen és amortizációs költségen felül 2150 Ft/szakember/óra díjat lehet felszámolni.

(A fenti pontokban felsorolt díjtételek a szakember x óra költséget már tartalmazzák.)

II. KÉMIAI VIZSGÁLATOK*A) Növényvédő szer bomlásdinamikai, szermaradék és minősítő vizsgálatok*

Díjtétel (Ft)

1. Tervezés, előkészítés	
1.1. Kísérleti programterv elkészítése	27 000
1.2. Információgyűjtés, irodalmazás, vizsgálati módszer adaptálása, fejlesztése (a díj a megbízótól kapott szakmai információ, valamint a laboratóriumban rendelkezésre álló vizsgálati tapasztalat függvényében, témánként kerül meghatározásra)	
1.3. Módszer validálás a minőségbiztosítási kézikönyv alapján 13 hozzáadott minta vizsgálatával. A díj a 4—6. pontban meghatározott, az adott minta vizsgálatához szükséges tevékenységekből áll össze, 13 mintára számítva.	
2. Növényvédő szeres kezelés csak analitikai vizsgálatokhoz (a díj nem tartalmazza a vizsgálat-hoz szükséges kísérleti terület bérleti díját, amely számla alapján külön került elszámolásra)	
2.1. Vizsgálati terület kiválasztása és kitűzése	26 000

2.2. Kezelés kisparcellán	18 000
2.2.1. Kezelés nagyparcellán és üres raktárban	25 000
2.2.2. Tárolt termény kezelése	30 000
2.3. Meteorológiai adatgyűjtés	16 000
2.4. Talajfizikai vizsgálat	7 800
2.5. Minőségbiztosítási ellenőrzés (2.3.2—2.5. pontokhoz OECD—GLP előírásai szerint, esetenként)	40 000
2.6. Terménymegsemmisítés becsült termés és területnagyság alapján az esetenkénti piaci árakkal számolva.	
3. <i>Mintázás kémiai vizsgálatához (alkalmanként)</i>	
3.1. Mintavétel növényvédő szer maradék vizsgálatához	20 000
3.2. Mintavétel minőségvizsgálatához	12 000
4. <i>Minta-előkészítési műveletek mintánként (a vizsgálatához szükséges minták száma a vizsgálat jellegétől és a kultúrától függően változhat)</i>	
4.1. Mintaelőkészítés	2 600
4.2. Folyadék extrakció, turmixolás	1 600
4.3. Soxhlet extrakció	4 000
4.4. Savas, lúgos feltárás	2 600
4.5. Nedves roncsolás	1 400
4.6. Hamvasztás	2 000
4.7. Szűrés	200
4.8. Rázgatás	1 200
4.9. Folyadék megosztatás	2 200
4.10. Szilárd fázisú extrakció	4 000
4.11. Oszlop kromatográfiás extrakció	3 400
4.12. Bepárlás	800
4.13. Florisil oszlop tisztítás	2 600
4.14. Kevert oszlop tisztítás	2 200
4.15. Szilikagél oszlop tisztítás	1 400
4.16. Gél oszlop tisztítás	6 400
4.17. Alumínium-oxid oszlop tisztítás (bázikus)	2 000
4.18. Alumínium-oxid oszlop tisztítás (neutrális)	1 200
4.19. Tisztítási eljárás Cartridge típusú oszlopokkal	8 600
4.20. Ioncserés tisztítás	9 000
4.21. Származékképzés (metilezés)	2 000
4.22. Származékképzés (szililezés)	2 800
4.23. Származékképzés, egyéb (foszforilezés, benzilezés, acetilezés stb.)	3 000
4.24. Speciális előkészítési, tisztítási eljárások a módszertől függően egyedi költségkalkuláció alapján	
5. <i>Műszeres vizsgálatok, detektálási eljárások mintánként (a vizsgálatához szükséges minták száma a vizsgálat jellegétől és a kultúrától függően változhat)</i>	
5.1. Vékonyréteg-kromatográfiás meghatározás enzimikus előhívással	4 800
5.2. Vékonyréteg-kromatográfiás meghatározás o-tolidines módszerrel	3 200
5.3. Vékonyréteg-kromatográfiás meghatározás fungi-próbával	5 400
5.4. Vékonyréteg-kromatográfiás meghatározás egyéb reagensekkel	3 200
5.5. Gázkromatográfiás analízis töltött oszlopon	4 800
5.6. Kapillárkolonnás GC vizsgálat	10 000
5.7. Spektrofotometriás meghatározás	2 600
5.8. HPLC analízis alapidja	16 000
5.9. GC—MS analízis alapidja	30 000
5.10. LC—MS analízis alapidja	46 600

6. <i>Speciális növényvédő szer-maradék vizsgálatok, mintánként</i>	
6.1. Gázosító szerek vizsgálata	9 000
6.2. Ditiokarbamátok meghatározása	6 800
7. <i>Szermaradék és bomlásdinamikai vizsgálat jelentése, ellenőrzése</i>	
7.1. Jelentés elkészítése (GLP irányelvek szerint)	66 000
7.2. GLP minőség-ellenőrzés	56 000
7.3. GLP jelentés auditálása, GLP minősítő bizonylat kiállítása	56 000
8. <i>Kémiai és fizikai minősítés (mintánként)</i>	
8.1. Kémiai minősítő vizsgálatok	
8.1.1. Oldhatatlan maradék meghatározása vízben, illetve szerves oldószerben	3 000
8.1.2. Víztartalom (Karl—Fischer, Dean—Stark)	2 500
8.1.3. Gyorsított tárolási vizsgálat magas hőmérsékleten	50 000
8.1.4. Szuszpenzió stabilitás, hatóanyag kémiai meghatározása alapján	5 000
8.1.5. Granulátumok deszorpciós vizsgálata	9 000
8.2. Küllemvizsgálatok: szín, szag, fizikai állapot, kiserelés formája	200
8.3. Fiziko-kémiai vizsgálatok	
8.3.1. Olvadáspont, lobbanáspont, sűrűség, vízdékonyság, viszkozitás, térfogattömeg, nedves szitálási maradék, száraz szitálási maradék, felületi feszültség, tapadás a csávázandó maghoz, nominális szemcseméret eloszlás, porképződés, kopásállóság, szuszpenzió stabilitás (gravimetrián), habzóképeség, nedvesedés, diszpergálhatóság, szilárd készítmények kiönthetősége, szétesési idő, tableta épsége, oldhatóság folyékony szénhidrogénben, emulzió stabilitás, vizsgálati típusonként	2 000
8.3.2. pH meghatározása	1 500
8.3.3. Gyorsított tárolási vizsgálat alacsony hőmérsékleten	2 500
8.3.4. Fizikai kompatibilitás (keverhetőség) vizsgálata (két anyagra)	18 000

B) Termésművelő anyagok kémiai vizsgálatai

Vizsgáló paraméterek megnevezése	Vizsgálati módszer megnevezése több alkalmazható eljárás esetén	Díjtétel (Ft)
1. <i>Fizikai tulajdonságok (mintánként)</i>		
1.1. Küllem: szín, szag, halmazállapot		220
1.2. pH		
1.2.1. Szilárd műtrágyáknál 10%-os vizes szuszpenzióban		1 600
1.2.2. Folyékony műtrágyáknál eredeti oldatban		1 500
1.3. Sűrűség/térfogattömeg		900
1.4. Szemcseméret-eloszlás (frakciónként)		900
1.5. Nedvességtartalom	száritással	2 020
	Karl Fischer módszerrel	2 470
1.6. Szervesanyag-tartalom		3 370
1.7. Vízben oldható összes só-tartalom		3 800
1.8. Vízben oldhatatlan maradék		3 800
1.9. Duzzadóképeség		1 000
1.10. Porozitás (olaj visszatartás)		3 820
1.11. Éghető anyag tartalom		3 500
2. <i>Mintavétel kémiai vizsgálatokhoz</i>		
2.1. Mintavétel kémiai vizsgálatokhoz		27 000
2.2. Mintavétel környezetvédelmi vizsgálatokhoz		
2.2.1. Kommunális, szippantott szennyvíziszapból		31 500
2.2.2. Talajból		29 200

Vizsgálandó paraméterek megnevezése	Vizsgálati módszer megnevezése több alkalmazható eljárás esetén	Díjtétel (Ft)
3. Kémiai tulajdonságok (mintánként) — gyártó által deklarált hatóanyagok		
3.1. N		
3.1.1. NO ₃		2 250
3.1.2. NH ₂		2 250
3.1.3. NH ₄		2 020
3.1.4. Tartós hatású N formák		4 490
3.1.5. Összes N		4 490
3.2. P		
3.2.1. Vízben oldható P ₂ O ₅	a) Gravimetriásan b) Fotometriásan c) ICP	3 800 2 540 3 000
3.2.2. 2%-os citromsavban oldható P ₂ O ₅	a) Gravimetriásan b) Fotometriásan c) ICP	3 800 2 540 3 000
3.2.3. Lúgos ammónium citrátban oldható P ₂ O ₅	a) Gravimetriásan b) Fotometriásan c) ICP	3 800 2 540 3 000
3.2.4. Semleges ammónium citrátban oldható P ₂ O ₅	a) Gravimetriásan b) Fotometriásan c) ICP	3 800 2 540 3 000
3.2.5. Hangyasavban oldható P ₂ O ₅	a) Gravimetriásan b) Fotometriásan c) ICP	3 800 2 540 3 000
3.2.6. Összes (ásványi savakban oldódó) P ₂ O ₅	a) Gravimetriásan b) Fotometriásan c) ICP	4 500 3 820 3 000
3.3. K		
3.3.1. Összes K ₂ O	a) Gravimetriásan b) Lángfotometriásan c) ICP	3 800 1 960 3 000
3.3.2. Vízben oldható K ₂ O	a) Gravimetriásan b) Lángfotometriásan c) ICP	3 800 1 960 3 000
3.4. CaO	a) Komplexometriásan b) ICP, AAS	3 800 5 000
3.5. Mg		
3.5.1. MgO	a) Komplexometriásan b) ICP, AAS	3 800 5 000
3.5.2. Vízoldható MgO	a) Komplexometriásan b) ICP, AAS	3 800 5 000
3.5.3. Összes MgO	a) Gravimetriásan b) Komplexometriásan c) ICP, AAS	3 800 3 800 5 000
3.6. B		
3.6.1. Összes B	a) Titrimetriásan b) ICP, AAS	3 600 5 000
3.6.2. Vízoldható B	a) Titrimetriásan b) ICP, AAS	3 600 5 000

Vizsgálandó paraméterek megnevezése	Vizsgálati módszer megnevezése több alkalmazható eljárás esetén	Díjtétel (Ft)
3.7. Co		
3.7.1. Összes Co	a) Gravimetriásan	3 600
	b) ICP, AAS	5 000
3.7.2. Kelát kötésben levő Co	ICP, AAS	5 000
3.7.3. Vízoldható Co	ICP, AAS	5 000
3.8. Cu		
3.8.1. Összes Cu	ICP, AAS	5 000
3.8.2. Kelát kötésben levő Cu	ICP, AAS	5 000
3.8.3. Vízoldható Cu	ICP, AAS	5 000
3.9. Fe		
3.9.1. Összes Fe	ICP, AAS	5 000
3.9.2. Kelát kötésben levő Fe	ICP, AAS	5 000
3.9.3. Vízoldható Fe	ICP, AAS	5 000
3.10. Mn		
3.10.1. Összes Mn	ICP, AAS	5 000
3.10.2. Vízoldható Mn	ICP, AAS	5 000
3.10.3. Kelát kötésben levő Mn	ICP, AAS	5 000
3.11. Mo		
3.11.1. Összes Mo	ICP, AAS	5 000
3.11.2. Vízoldható Mo	ICP, AAS	5 000
3.12. Zn		
3.12.1. Összes Zn	ICP, AAS	5 000
3.12.2. Kelát kötésben levő Zn	ICP, AAS	5 000
3.12.3. Vízoldható Zn	ICP, AAS	5 000
3.13. CO ₃		
Összes karbonát tartalom CaCO ₃ -ban kifejezve		3 400
3.14. Cl	Titrimetriásan	3 800
3.15. S		
3.15.1. SO ₃	Gravimetriásan	3 800
3.15.2. S	ICP	5 000
3.16. Na		
3.16.1. Na ₂ O	Lángfotometriásan	1 960
3.16.2. Na ₂ O	ICP	5 000
3.17. Biuret	Fotometriásan	3 600
4. Szennyeződések (mintánként)		
4.1. Toxikus elemek		
4.1.1. As	AAS	8 500
4.1.2. Cd	ICP, AAS	5 000
4.1.3. Co	ICP, AAS	5 000
4.1.4. Cr	ICP, AAS	5 000
4.1.5. Cu	ICP, AAS	5 000
4.1.6. Hg	AAS	8 500
4.1.7. Ni	ICP, AAS	5 000
4.1.8. Pb	ICP, AAS	5 000
4.1.9. Se	AAS	8 500
4.1.10. 9 toxikus elem együttes vizsgálata	ICP, AAS	40 000
4.1.11. 8 toxikus elem együttes vizsgálata	ICP, AAS	35 000
4.1.12. 6 toxikus elem együttes vizsgálata	ICP, AAS	30 000

Vizsgálandó paraméterek megnevezése	Vizsgálati módszer megnevezése több alkalmazható eljárás esetén	díjtétel (Ft)
4.2. Szerves szennyezők		
4.2.1. összes PAH tartalom (16 vegyület)		20 000
4.2.2. ásványi olaj tartalom (TPH C ₅ —C ₄₀)		10 500
4.2.3. összes PCB tartalom (7 PCB—28, 52, 101, 118, 138, 153, 180)		20 000
5. Talaj- és növényvizsgálatok (mintánként)		
5.1. Talajvizsgálat teljes humusz, pH, CaCO ₃ , kötöttség, összesó, N, P, K, SO ₄ , Na, Mg, Cu, Zn, Mn		3 500
5.2. Talajvizsgálat szűkített pH, CaCO ₃ , kötöttség, P, K		2 400
5.3. Talajvizsgálat toxikus elemekkel bővítve		43 500
5.4. Növényvizsgálat szárazanyag, N, P, K, Mg, Ca, Cu, Zn, Mn		3 200

2. számú melléklet a 38/2002. (V. 3.) FVM rendelethez

Engedélyköteles termékek engedélyezéséért fizetendő díjak

A) Növényvédő szer engedélyezési díjak

	Díjtétel (Ft)
1. Magyarországon nem engedélyezett, (originális) szintetikus hatóanyagot tartalmazó, készítmény engedélyezése	1 000 000
2. Magyarországon engedélyezett hatóanyagot tartalmazó, nem generikus készítmény engedélyezése	700 000
3. Generikus készítmény, Magyarországon engedélyezett hatóanyagot tartalmazó új formuláció engedélyezése	500 000
4. Közismert hatóanyagot tartalmazó készítmények, biológiai (élő szervezetet tartalmazó) készítmények, növényvédelmi célú eszközök engedélyezése (réz, kén, olajok, ásványok, növényi kivonat, patogén szervezetek stb.)	250 000
5. Növekedésszabályozók, ellenálló képesség fokozók vagy egyéb speciális célú készítmények engedélyezése (új és engedélyezett hatóanyag esetén egyaránt)	300 000
6. Engedélyokirat módosítása, kiegészítése	
6.1. Szakterületi módosítás (vizsgálati adatokhoz kötött módosítás, kultúra kiterjesztés, osztályozás, besorolás, technológia módosítás stb.)	100 000
6.2. Adminisztratív módosítás (vizsgálati adathoz nem kötött módosítás: név, gyártó, engedély tulajdonos stb.)	50 000
7. Engedélyfenntartási díj (évente)	30 000

B) Termésnövelő anyag engedélyezési díjak

	Díjtétel (Ft)
1. Szerves trágyák, gilisztahumusz, talajjavító anyagok, természetközlegek engedélyezése	300 000
2. Műtrágyák, ásványi trágyák, komposztok, mikrobiológiai készítmények, talaj- és növénykondicionáló anyagok, növekedésszabályozó anyagok engedélyezése	400 000

3. Engedélyokirat módosítása, kiegészítése

- 3.1. Szakterületi módosítás (vizsgálati adatokhoz kötött kultúra kiterjesztés, osztályozás, besorolás, technológia módosítás: engedélyezett termék új forgalmazó nevére történő bejegyzése) 100 000
- 3.2. Adminisztratív módosítása (vizsgálatokhoz nem kötött módosítás: név, gyártó, engedélytulajdonos stb.) 50 000

3. számú melléklet a 38/2002. (V. 3.) FVM rendelethez

Növényegészségügyi vizsgálatokért fizetendő díjak

I. BELSŐ NÖVÉNYEGÉSZSÉGÜGYI VIZSGÁLATOK

Vizsgálati elemek	Díjtétel
1. Vizsgálatra bejelentett, szaporítási célra használt EPPO tagállamokon kívüli vetőmagvak, valamint nemesítő és honosító területek kötelező jelleggel előírt vizuális termőhelyi szemléje, táblánként — laboratóriumi vizsgálatok nélkül (A szűrőpróbaszerűen elvégzett vizsgálat díjmentes.) Vizsgálatra bejelentett, szaporítási célra használt hibridkukorica és napraforgó, nemesítő és honosító területek vizuális termőhelyi szemléje, táblánként (laboratóriumi vizsgálatok nélkül) Lucerna (<i>Medicago sativa</i> L.) magtermő állományainak vizuális termőhelyi szemléje (laboratóriumi vizsgálat nélkül) Phaseolus L. magtermő állományainak vizuális termőhelyi szemléje (laboratóriumi vizsgálat nélkül) Bármely termesztési célú burgonya nemesítő és honosító, szuperelit, elit és utántermesztett fokozatú területek vizuális termőhelyi szemléje, táblánként, termesztő-berendezésenként (laboratóriumi vizsgálatok nélkül) Telepítésre szánt Beta vulgaris L. magtermő állományainak vizuális termőhelyi szemléje (laboratóriumi vizsgálat nélkül)	680 Ft/ha, de legalább 5 400 Ft
2. Zöldségfélék (<i>Allium cepa</i>, az <i>Allium porrum</i>, az <i>Allium schoenoprasum</i>, a <i>Capsicum annuum</i>, <i>Lycopersicon lycopersicum</i>) magtermő állományainak vizuális termőhelyi szemléje (laboratóriumi vizsgálat nélkül) Valamennyi továbbszaporításra termesztett lágyszárú növény (kivéve burgonya) magtermő állományainak vizuális termőhelyi szemléje (laboratóriumi vizsgálat nélkül) Gumók, hagymák, rhizómák magtermő növényállományainak vizuális termőhelyi szemléje (laboratóriumi vizsgálat nélkül)	790 Ft/ha, de legalább 5 400 Ft
3. Telepítés, illetve ültetés előtti előzetes termőhelyi szemle 3.1. Központi és üzemi törzssültetvények, törzsgyümölcsös, alanyanyatelek, továbbszaporításra szánt szőlő-, gyümölcs-, dísz- és egyéb (fa)iskolák, valamint erdészeti csemetekertek létesítését, területváltoztatás engedélyezését megelőző szemle (laboratóriumi vizsgálat nélkül) 3.2. Faiskolai lerakatok, árudák, forgalmazóhelyek alkalmassági vizsgálata 3.3. Egyéb, a növényegészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet 9. számú mellékletében meghatározott továbbszaporításra szánt növények előzetes termőhelyi szemléje	2 690 Ft/ha, de legalább 5 400 Ft 4 050 Ft/ha 4 050 Ft/ha vagy termesztőberendezésenként, de legalább 5 400 Ft
4. Faiskolák éves vizuális termőhelyi szemléje 4.1. Árutermelő szőlő-, gyümölcs-, bogyógyümölcsű faiskolák, alanytelepítés, magvetés, bejelentett házi, átmeneti (szűrő), elit faiskolák	13 480 Ft/ha

Vizsgálati elemek	Díjtétel
4.2. Erdészeti csemetekertek, díszfaiskolák, exportra termelő rózsaiskolák, karácsonyfatelepek	2 690 Ft/ha, de legalább 5 400 Ft
5. Központi és üzemi törzsültetvények éves vizuális termőhelyi szemléje	
5.1. Törzsös gyümölcsfajok (szemzőhajtás-termő, magtermő fák), (vírus-vizsgálatban részesült egyedekre csak a vírusvizsgálati díjtétel)	560 Ft/10 db, de legalább 5 400 Ft
5.2. Szőlő-, bogyósgyümölcsű ültetvények és vegetatív anyatelepek	6 740 Ft/ha, de legalább 5 400 Ft
5.3. Örökzöldek, díszfák, díszcserjék	220 Ft/10 db, vagy 13 500 Ft/ha, de legalább 5 400 Ft
5.4. Törzsgyümölcsös (vírusvizsgálatban részesült egyedekre csak a vírus-vizsgálati díjtétel)	510 Ft/100 db
6. Továbbsszaporításra engedélyezett ültetvények, szaporításra kijelölt fák éves termőhelyi szemléje	
6.1. Szemzőhajtás, magtermő fa, törzskönyvezett, illetve törzskönyvi előjegyzésbe vett növények	220 Ft/db, de legalább 4 050 Ft
6.2. Szőlő, bogyósgyümölcsű ültetvények, dísnövények, vegetatív alanytelepek	2 690 Ft/ha, de legalább 5 400 Ft
6.3. Faiskola vetőmagvak fémzárolását megelőző növényegészségügyi vizsgálata	560 Ft/100 kg, de legalább 5 400 Ft
7. Faiskolai lerakatok, árudák ellenőrzése évente	5 400 Ft
8. Export előzetes termőhelyi szemlék (laboratóriumi vizsgálat nélkül)	
8.1. Termő szőlő-, gyümölcsültetvények, erdészeti és dísnövénykultúrák vizuális vizsgálata	220 Ft/ha, de legalább 5 400 Ft
8.2. Szántóföldi, zöldség növénykultúrákban vetőmagtermelés céljára végzett vizuális vizsgálat (szemléként)	680 Ft/ha, de legalább 5 400 Ft
8.3. Egyéb növénykultúrákban (pl. cukorrépa) végzett vizuális vizsgálat	220 Ft/ha, de legalább 5 400 Ft
9. Terménytárolók kérelemre történő helyszíni vizsgálata tárolóhelyenként a betárolt termény mennyisége szerint üres raktár	5 090
0—500 t	250 Ft/t, de legalább 7 300 Ft
501—1000 t	12 500 Ft+ 150 Ft/t
1001 t felett	20 000 Ft+ 100 Ft/t
10. Nem hivatalból kezdeményezett eljárás során elrendelt megsemmisítés, fertőtlenítés, hűtőházi kezelés, szelektálás stb. eredményességének ellenőrzése	4 050 Ft
11. Üres szállítóeszköz vizsgálata	2 540 Ft

II. KÜLSŐ NÖVÉNYEGÉSZSÉGÜGYI VIZSGÁLATOK

Vizsgálati elemek	Díjtétel (Ft)
1. Postaküldemények, útipoggyász, darabáru (laboratóriumi vizsgálat nélkül)	
1.1. 1000 Ft értékhatárig díjmentes, növényegészségügyi bizonyítvány kiállítása esetén azonban	220 Ft
1.2. 1000—5000 Ft érték közötti értéknél	1 570 Ft
1.3. 5000 Ft feletti értéknél, illetve két tonna összsúlyt meg nem haladó küldemény esetén	2 130 Ft

Vizsgálati elemek	Díjtétel (Ft)
2. Vasúti kocsi, gép és egyéb jármű, repülőgép megkezdett tíz tonnánként (laboratóriumi vizsgálat nélkül), illetve hajóküldemények megkezdett húsz tonnánként (laboratóriumi vizsgálat nélkül)	
2.1. Vegetatív, gumós, hagymás szaporítóanyagok, élő növény, vetőmagvak, vetőburgonya	4 050 Ft
2.2. Gabona, hüvelyes, olajos és rostonövények magvai, ezek őrlményei, ezekből készült takarmánykeverékek és alapanyagok, friss zöldség-gyümölcs, héjas gyümölcsűek, étkezési és ipari burgonya	3 250 Ft
2.3. Egyéb növényi termékek, vágott virág	2 130 Ft
2.4. Nyitott vasúti vagonban szállított tranzit, reexport szállítmány vizsgálata nélkül	2 690 Ft
3. Egyéb vizsgálatok díjtételek	
3.1. Nem növényegészségügyi vizsgálat céljából történt hatósági minta vétele és postázása (szermaradék, aflatoxin stb.), mintánként	1 350 Ft
3.2. Növényegészségügyi zárszolgálati igazolás, bizonyítvány, jegyzőkönyv másolatának kiadása, valamint több bizonyítvány alapján kumulatív növényegészségügyi bizonyítvány kiadása	2 690 Ft
3.3. Nem folyamatos szolgálatot ellátó határkirendeltségeken a szolgálati idő meghosszabbításáért, óránként	2 690 Ft
3.4. Ideiglenes határkirendeltség működtetése, óránként (kivéve Baja, Gönyű, Szeged hajókikötő)	5 400 Ft, de legalább 12 760 Ft
3.5. Ideiglenes növényegészségügyi bizonyítvánnyal beléptetett küldemények belföldiesítése	díjmentes
3.6. A küldemény feladójának mulasztása miatt a berakóhelyen meghíúsult és közvetlenül a határállomásra irányított szállítmány növényegészségügyi vizsgálata	a díj ötszöröse
3.7. Belföldi növényegészségügyi bizonyítvánnyal szállított áruk vizsgálati díja	az export vizsgálati díj 50%-a
3.8. Heti pihenőnapon, szabadnapon vagy munkaszüneti napon végzett vizsgálat díja (kivétele a hivatalosan nyitva tartó határkirendeltségek, valamint munkanapokon megkezdett és munkaszüneti napon folytatott belföldi bizonyítvány alapján uszályba történő áruberakás, gyűjtőhelyen külföldi növényegészségügyi szerv által átvett áru)	a díj kétszerese
3.9. Meghatározott vizsgálati időpontokon túli, illetve engedélyezett éjszakai vizsgálatoknál (a folyamatosan nyitva tartó határkirendeltségek kivételével)	a díj 50%-kal emelt összege
3.10. A bejelentett kiviteli küldemény vizsgálata a megrendelt időpontban a kérelmező érdekkörében felmerült bármely okból nem végezhető el, vagy a bejelentett vizsgálatot a helyszínen lemondják, a vizsgálat megrendelésével felmerült kiadások fedezésére	4 240 Ft
3.11. A bejelentett időponttól kezdve a növényvédelmi felügyelőnek legalább egy órán át kellett várakoznia anélkül, hogy a vizsgálatot megkezdhetné vagy a megkezdett vizsgálatot folytathatta volna (beleértve a bizonyítvány kiállításához szükséges okmány hiányát is)	4 240 Ft
3.12. Rendkívüli vizsgálat (a megrendelő vállalási nyilatkozata alapján)	4 240 Ft

III. NÖVÉNYEGÉSZSÉGÜGYI ELLENŐRZŐ VIZSGÁLATOK

Díjtétel (Ft)

1. Virologiai kontrollvizsgálatok

1.1. Laboratóriumi víruskontroll-vizsgálatok

1.1.1. Rügyből és zöld növényi részekből végzett szerológiai (ELISA) teszt

— egy vírusra	790
— minden további vírusra	230

1.1.2. Fás növényi részből végzett szerológiai (ELISA) teszt	
— egy vírusra	960
— minden további vírusra	350
1.1.3. Magtételből végzett ELISA teszt	
— egy vírusra	35 100
— minden további vírusra	2 470
1.1.4. Víruskimutatás molekuláris módszerrel	
1.1.4.1. RT—PCR módszerrel	4 100
1.1.4.2. IC—PCR módszerrel	4 600
1.1.4.3. PCR—ELISA módszerrel	8 200
1.1.5. Vírus törzsek azonosítása molekuláris módszerrel	
1.1.5.1. Nested—PCR módszerrel	5 700
1.1.5.2. RFLP módszerrel	8 700
1.1.5.3. Western-blot módszerrel	9 200
1.1.5.4. Southern-blot, Dot-blot módszerrel	19 500
1.1.5.5. ds RNS kivonásos módszerrel	23 200
1.1.6. Fitoplazma-kimutatás molekuláris módszerrel	
1.1.6.1. Egylépcsős RNS-kivonás, nested-PCR módszer	6 400
1.1.6.2. Kétlépcsős RNS-kivonás, nested-PCR módszer	10 100
1.1.7. Fitoplazma törzsek azonosítása molekuláris módszerrel	
1.1.7.1. Egylépcsős nukleinsav kivonás, nested-PCR módszer	8 000
1.1.7.2. Kétlépcsős nukleinsav kivonás, nested-PCR módszer	11 800
1.1.7.3. Egylépcsős nukleinsav kivonás, RFLP módszer	11 000
1.1.7.4. Kétlépcsős nukleinsav kivonás, RFLP módszer	14 800
1.2. Biológiai vírusvizsgálatok	
1.2.1. Bogyógyümölcsűek üvegházi virológiai vizsgálata	
1.2.1.1. Szamócateszt (félfás és lágyszárú indikátorokon)	14 000
1.2.1.2. Málna, szeder teszt (félfás és lágyszárú indikátorokon)	30 600
1.2.1.3. Ribizli és köszméte teszt (fás és lágyszárú indikátorokon)	20 400
1.2.1.4. Üvegházi lágyszárú bioteszt	5 800
1.2.2. Gyümölcsfák üvegházi virológiai vizsgálata	
1.2.2.1. Csonthéjasok GF 305 tesztje	8 700
1.2.2.2. Almás termésűek tesztje (3 indikátor fajon)	12 600
1.2.2.3. Üvegházi lágyszárú bioteszt	5 800
1.2.3. Gyümölcsfák szabadföldi virológiai vizsgálata	
1.2.3.1. Shirofugen teszt	2 700
1.2.3.2. PPV gyorsteszt (2 indikátor fajon)	10 600
1.2.3.3. Cseresznye-, meggyteszt (8 indikátor fajon)	32 800
1.2.3.4. Egyéb csonthéjas faj tesztje (5 indikátor fajon)	22 100
1.2.3.5. Almateszt (10 indikátor fajon)	34 000
1.2.4. Gyümölcsfák szabadföldi utóellenőrző virológiai vizsgálata	
1.2.4.1. Cseresznye-, meggyteszt (5 indikátor fajon)	21 100
1.2.4.2. Egyéb csonthéjas teszt (4 indikátor fajon)	18 000
1.2.4.3. Almateszt (8 indikátor fajon)	26 500
1.2.5. Szőlő virológiai alapvizsgálata	
1.2.5.1. Szőlő zöldfás üvegházi bioteszt (7 indikátor fajon)	40 200
1.2.5.2. Szőlő üvegházi lágyszárú bioteszt	5 800
1.2.5.3. Szőlő szabadföldi fás bioteszt (7 indikátor fajon)	33 400

1.2.6. Szőlő utóellenőrző virológiai vizsgálata	
1.2.6.1. Szőlő zöldfás üvegházi bioteszt (4 indikátor fajon)	13 300
1.2.6.2. Szőlő üvegházi légyszárú bioteszt	5 800
1.2.6.3. Szőlő szabadföldi fás bioteszt (4 indikátor fajon)	11 000
2. <i>Bakteriológiai kontrollvizsgálatok</i>	
2.1. Tenyésztés speciális eljárással, mesterséges inokulációs teszttel kiegészítve (egy károsítóra)	10 800
2.2. Növénypatogén baktériumok kimutatása IF vagy ELISA teszttel	
2.2.1. Vetőmag tétel vizsgálata	12 000
2.2.2. Növényi részek, gyökerek, gumók, hagymák vizsgálata	11 000
2.2.3. Szerológiai tesztelés bioteszttel kiegészítve	17 600
2.3. Növénypatogén baktériumok kimutatása molekuláris módszerekkel	
2.3.1. RT—PCR módszerrel	4 100
2.3.2. IC—PCR módszerrel	8 200
2.3.3. Baktérium meghatározás nested-PCR módszerrel	5 700
2.3.4. Baktérium meghatározás RFLP analízissel	8 700
2.4. Baktérium meghatározás zsírsav analízissel egy baktériumizolátum meghatározása	1 200
3. <i>Mikológiai vizsgálatok</i>	
3.1. Hagyományos mikológiai vizsgálatok	
3.1.1. Műszeres laboratóriumi vizsgálat	3 300
3.1.2. Tenyésztés, vizsgálat természetes táptalajon	6 500
3.1.3. Tenyésztés, vizsgálat szintetikus táptalajon	11 000
3.1.4. Tenyésztés, vizsgálat speciális táptalajon	12 000
3.1.5. Tenyésztés speciális eljárással, mesterséges inokulációs teszttel kiegészítve	22 000
3.1.6. Tenyésztés, micélium termeltetés, liofilizálás (molekuláris vizsgálatokhoz)	18 000
3.2. Molekuláris mikológiai vizsgálatok	
3.2.1. Gomba kimutatás PCR módszerrel	4 700
3.2.2. Gomba izolátumok azonosítása	
3.2.2.1. Nested-PCR módszerrel	5 700
3.2.2.2. RFLP módszerrel	8 700
3.2.2.3. Southern-blot, Dot-blot módszerrel	19 500
4. <i>Nematológiai vizsgálatok</i>	
4.1. Fonálféreg kinyerés talaj- és növénymintából	4 000
4.2. Fonálféreg mikroszkópos identifikálása	11 000
4.3. Fonálféreg fajok, patotípusok meghatározása molekuláris módszerrel	
4.3.1. Kétlépcsős nukleinsav kivonás, nested-PCR módszer	11 800
4.3.2. Kétlépcsős nukleinsav kivonás, RFLP módszer	14 800
5. <i>Rovartani és atkavizsgálatok</i>	
5.1. Rovarelőkészítés határozásra (kifuttatás, kinevelés, preparálás stb.)	4 000
5.2. Atkaelőkészítés határozásra (kifuttatás, preparálás)	8 000
5.3. Rovarhatározás vizuális vizsgálattal mintánként	3 000
5.4. Rovar- és atkahatározás mikroszkópos vizsgálattal	6 000
6. <i>Gyombiológiai vizsgálat</i>	
6.1. Gyomhatározás magvak alapján	6 000
6.2. Gyomhatározás növény alapján	3 000

A honvédelmi miniszter 31/2002. (V. 3.) HM rendelete

a személyi állomány pihentetésével és a szociális gondoskodással kapcsolatos feladatokról

A Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény (a továbbiakban: Hjt.) 287. § g) pontjában, valamint a honvédelemről szóló 1993. évi CX. törvény (a továbbiakban: Hvt.) 10. § g) pontjában kapott felhatalmazás alapján — figyelemmel a hadköteles katonák szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIV. törvényben, a katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények vezetőinek, oktatóinak és hallgatóinak jogállásáról szóló 1996. évi XLV. törvényben, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben foglaltakra is — a következőket rendelem el:

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A rendelet hatálya

1. §

(1) A rendelet hatálya a Magyar Honvédségre, a honvédelmi miniszter közvetlen irányítása és felügyelete alá tartozó szervezetekre (a továbbiakban együtt: Honvédség), valamint a Honvédség szervezeteiben szolgálatot teljesítő hivatásos és szerződéses katonára (a továbbiakban együtt: állomány tagja), önkéntes tartalékos katonai szolgálatot teljesítőre, továbbá sor-, tartalékos és póttartalékos katonai szolgálatot teljesítőre, a katonai felsőfokú oktatási intézmény ösztöndíjas hallgatójára, a katonai középfokú oktatási, illetőleg a katonai felsőoktatási intézmények középfokú szakképzésben részt vevő, szolgálati viszonyban álló hallgatójára (a továbbiakban valamennyi együtt: tényleges katonai állomány), valamint a hivatásos állományból nyugállományba helyezett katonára (a továbbiakban: nyugállomány tagja) terjed ki.

(2) Eltérő rendelkezés hiányában e rendeletet kell alkalmazni a Hjt. 46. § (3) bekezdésében megjelölt más szervezethez vezényelt hivatásos katonára is, ha illetményét közvetlenül a HM fejezet költségvetése személyi kiadások előirányzata terhére kapja.

(3) E rendelet előírásait a Honvédség személyi állományának egyéb állománykategóriáira és a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény hatálya alá tartozó munkavállalóra (a továbbiakban együtt: honvédségi munkavállaló), továbbá a honvédségi nyugdíjasra is alkalmazni kell, amennyiben ezt a jelen rendelet kifejezetten említi.

(4) E rendelet előírásait az (1)–(3) bekezdésben felsoroltak hozzátartozóira abban az esetben kell alkalmazni, ha azt a jelen rendelet kifejezetten említi.

Értelmező rendelkezések

2. §

E rendelet alkalmazásában

a) *a HM illetékes szakmai szerve:* a Honvédelmi Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatában (a továbbiakban: HM SZMSZ) a szakmai feladat ellátására kijelölt szerv;

b) *honvédségi nyugdíjas:* az a nyugdíjas, volt köztisztviselő, közalkalmazott (polgári alkalmazott) és munkavállaló, akit a Honvédségtől nyugdíjaztak;

c) *illetményalap:* a mindenkori köztisztviselői illetményalap;

d) *prevenció ellátás:* a kiegyensúlyozott szociális helyzet és megfelelő mentálhigiénés állapot fenntartására irányuló megelőző célzatú ellátás;

e) *szakmai felügyeletet ellátó HM szerv:* a HM SZMSZ-ben az ellátás biztosítására kijelölt szakmai szerv;

f) *szolgáltató szervezetek:* a HM Kulturális és Szabadidő Közhasznú Társaság, a HM Honvéd Kulturális Szolgáltató Közhasznú Társaság, valamint a HM Üdültetési, Egészségmegőrző és Rendezvényszervező Közhasznú Társaság.

II. Fejezet

PÉNZBELI TÁMOGATÁSOK

Nyugállományú katonák egyszeri szociális támogatása

3. §

(1) Azt a nyugállományú katonát, akinek a saját jogú, teljes összegű szolgálati vagy rokkantsági nyugdíjának a tárgy év júniusában folyósított összege nem éri el a köztisztviselői illetményalap másfélszeresét, kérelmére — a rendelkezésre álló gazdálkodási keret függvényében — szociális támogatásban kell részesíteni.

(2) A támogatás összege legfeljebb az illetményalap 100%-a lehet, melyet az illetékes hadkiegészítő parancsnokság parancsnoka állapít meg.

(3) A nyugállományúak (1) bekezdés szerinti szociális támogatására — a hadkiegészítő parancsnokságok részére — a HM Központi Pénzügyi és Számviteli Hivatal főigazgató javaslatára a honvédelmi miniszter külön gazdálkodási kezet állapít meg.

(4) A szociális támogatás iránti kérelmet — a nyugdíj összegét igazoló bizonylat csatolásával — a lakóhely szerint illetékes hadkiegészítő parancsnokság parancs-

nokához évente legfeljebb egy alkalommal, szeptember 1-jéig lehet benyújtani. A kérelemnek tartalmaznia kell a támogatás folyósításához szükséges adatokat [név (leánykori név); születésének helye, ideje; anyja neve; lakcím; pénzügyi számlaszám; adóazonosító jel; TAJ szám].

(5) A támogatás folyósításának engedélyezéséről vagy elutasításáról a hadkiegészítő parancsnokság a nyugállományú katonát írásban értesíti.

(6) A támogatás folyósítását a hadkiegészítő parancsnokság a tárgyév szeptember 30-áig kezdeményezi a HM Pénzügyi Számító és Nyugdíjmegállapító Igazgatóságnál, amelyet legkésőbb a tárgyév november 30-áig kell teljesíteni.

Közösségi programok támogatása

4. §

(1) A HM illetékes szakmai szerve a részére évenként biztosított gazdálkodási keret erejéig az aktuális honvédelmi feladatokhoz, eseményekhez — azon belül elsősorban évfordulókhöz, nemzeti ünnepekhez, katonai hagyományok ápolásához — kapcsolódva pályázatot írhat ki közösségi célú programok megvalósításának támogatására.

(2) A pályázók körét a mindenkor pályázati kiírás tartalmazza.

(3) A pályázat elbírálására a szakirányú szervek bevonásával bizottságot kell létrehozni.

(4) A bizottság javaslata alapján a HM illetékes szakmai szervének vezetője dönt a támogatás odaítéléséről.

Pályázatok sajátérőigényének vállalása

5. §

(1) Más állami, önkormányzati, valamint társadalmi szervezet által — a Honvédség személyi állománya szabadidejének megszervezéséhez, szociális ellátásához kapcsolható — meghirdetett pályázat a kötelezően előírt önrész erejéig, a biztosított gazdálkodási keret terhére támogatható.

(2) A támogatás iránti kérelmet a pályázó szervezeti egység vezetője a HM illetékes szakmai szerve útján, a HM humánpolitikai helyettes államtitkárához terjeszti elő.

(3) A HM illetékes szakmai szerve a döntés-előkészítés során a pénzügyi és számviteli feladatokat ellátó központi szervvel egyeztet.

III. Fejezet

TERMÉSZETBEN NYÚJTOTT ELLÁTÁSOK

Prevenációs ellátások

6. §

(1) A Honvédség személyi állománya szociális helyzetének szinten tartása és javítása, mentálhigiénés állapotának megőrzése és fejlesztése érdekében a Honvédség személyügyi feladatokat ellátó központi szerve — más HM szervekkel együttműködésben — prevenációs ellátásokat szervez. Az ellátások különösen az alábbi területekre terjednek ki:

- a) a szenvedélybetegségek megelőzése;
- b) életvezetési problémák megoldásának támogatása;
- c) krízishelyzetek létrejöttét megakadályozó módszerek alkalmazása;
- d) a szociális problémák kezelésének szakmai segítése.

(2) Az ellátásokat, valamint azok költségeit a Honvédség személyügyi feladatokat ellátó központi szerve tervezi.

Visszailleszkedés támogatásának formái

7. §

(1) Az állomány tagja, valamint a köztisztviselő, közalkalmazott és honvédségi munkavállaló részére a civil munkaerőpiacra történő visszailleszkedés elősegítése érdekében támogatások nyújthatók. Ezek különösen a következők:

- a) a foglalkoztatást elősegítő képzési költségek önrészenek részben vagy egészben történő átvállalása, legfeljebb a teljes képzési költség 30%-ának megfelelő mértékig;
- b) az Állami Foglalkoztatási Szolgálat által szervezett munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzájutás elősegítése;
- c) nonprofit szervezetek munkaerő-piaci pozíciót javító támogatásaihoz történő hozzájutás elősegítése;
- d) visszailleszkedést támogató egyéb szolgáltatások szervezése.

(2) A támogatások biztosításával összefüggő feladatokat a Honvédség személyügyi feladatokat ellátó központi szerve végzi. Ezek a következők:

- a) munkaerő-piaci és foglalkoztatási információk gyűjtése, elemzése, azokból időszerű tájékoztatók szerkesztése, vagy helyszíni tájékoztatás szervezése az érintett állomány és munkavállalók részére;
- b) az Állami Foglalkoztatási Szolgálat által a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvényben meghatározott munkaerő-piaci szolgáltatások érintettek részére történő biztosítása;

c) a honvédelmi szervvel szolgálati, köztisztviselői, közalkalmazotti jogviszonyban, illetve munkaviszonyban állók részére szervezett munkaerő-piaci programok megvalósításának koordinálása;

d) a foglalkoztatást elősegítő képzési költségek önrészenek megtérítésére benyújtott kérelmek döntésre történő előkészítése.

(3) A támogatásokhoz való hozzájutást az adott szervezeti egység személyügyi szerve koordinálja.

A foglalkoztatást elősegítő képzési költségek önrészenek átvállalása

8. §

(1) Az előmeneteli rendszer működésével vagy szervezeti változással összefüggésben a Honvédséget önhibáján kívül elhagyni kényszerülő személy a munkaerő-piaci pozíciójának javítása érdekében, az Állami Foglalkoztatási Szolgálat területileg illetékes szerve által támogatott, foglalkoztatást elősegítő képzés költségeinek az érintett terhelő része megtéríthető, ha

a) a hivatásos katona a felső korhatár elérése előtt önhibáján kívül szolgálati nyugállományba kerül;

b) a köztisztviselő, a közalkalmazott és a honvédségi munkavállaló közszolgálati vagy munkaviszonya létszámleépítés miatt szűnik meg;

c) a házastárs (élettárs) új szolgálati helyen történő elhelyezkedése foglalkoztatást elősegítő képzés útján biztosítható, és a helyőrségváltás előmeneteli döntés nyomán, szolgálati érdekből történik;

d) a szerződéses katona szerződésének lejártát megelőző egy évvel a munkaerő-piaci pozíciói javítását szolgáló — az Állami Foglalkoztatási Szolgálat területileg illetékes szerve által támogatott — foglalkoztatást elősegítő képzését a szervezeti egység parancsnoka (vezetője) útján kezdeményezte;

e) az érintett a beosztási követelmények megváltozása miatt, az azoknak való megfelelés érdekében, a foglalkoztatást elősegítő képzésre vállalkozik, mely által biztosítható a továbbfoglalkoztatása.

(2) A szervezeti egység személyügyi szerve tájékoztatja az érintetteket az (1) bekezdésben meghatározott támogatásra jogosulttá válásról.

(3) A támogatás iránti kérelmet a szükséges okmányok (az Állami Foglalkoztatási Szolgálat helyi szervei által kiállított igazolások stb.) csatolásával a képzés megkezdése előtt a szervezeti egység parancsnoka (vezetője) útján a Honvédség személyügyi feladatokat ellátó központi szervének vezetőjéhez kell benyújtani.

(4) A támogatás biztosításáról a Honvédség személyügyi feladatokat ellátó központi szervének vezetője kötelezettségvállalásról szóló okmányt bocsát ki.

(5) A támogatás folyósítására a képző szerv által kiállított számla, valamint a képzettség megszerzését igazoló dokumentum másolatának benyújtását követően kerül sor.

Biztosítási szolgáltatások

9. §

(1) A Honvédség a személyi állománya és a honvédségi munkavállaló részére — a szolgálati és munkakörülmények veszélyességét is figyelembe vevő — balesetbiztosítást köthet.

(2) A katonai felsőoktatási intézmények ösztöndíjas hallgatója, a polgári felsőoktatási intézményekben tanuló honvédségi ösztöndíjas hallgató, a katonai szakközépiskola és kollégium, a honvéd középiskola és kollégium növendéke részére a HM tanulóbiztosítást köt.

(3) A Honvédség személyi állománya és a honvédségi munkavállaló részére utasbiztosítás köthető.

Nyugállományú katonák és honvédségi nyugdíjasok társadalmi szervezeteinek támogatása

10. §

(1) A Honvédség a nyugállományú katonák és honvédségi nyugdíjasok országos, illetve helyi szervezeteinek működését — a szolgáltató szervezeteken keresztül — szolgáltatások biztosítása révén támogathatja. A támogatási formák az alábbiakra terjednek ki:

a) a szervezeti élettel összefüggő rendszeres és alkalmi rendezvények elhelyezési és irodatechnikai-eszköz feltételeinek biztosítása;

b) évente két alkalommal — a helyi megállapodásnak megfelelően — kulturális műsor biztosítása;

c) a szervezeti működéssel összefüggő egyéb szolgáltatások (telefon, levelezés stb.) biztosítása.

(2) Támogatásban részesíthető az illetékes bíróság által nyilvántartásba vett, jogi személyként legalább egy éve működő szervezet, amelynek alapszabálya megfogalmazza a honvédelem érdekében való tevékenységet, a katonai hagyományok ápolását, illetve felvállalja tagjainak érdekképviselését, valamint amellyel — a szakmai felügyeletet ellátó HM szerv jóváhagyásával — a szolgáltató szervezet együttműködési megállapodást köt.

(3) A szakmai felügyeletet ellátó HM szerv meghatározza és koordinálja a támogatások rendjét, biztosítja azok arányos — szükségleteknek megfelelő — igénybevételének feltételeit valamennyi településen, ahol nyugállományúak nagyobb csoportja él.

(4) Az (1) bekezdésben foglalt támogatáson túl a szolgáltató szervezet az Alapító Okiratában meghatározott és a helyi gyakorlatnak megfelelő, egyéb feltételeket is biztosíthat kedvezményesen, illetve térítésmentesen.

11. §

(1) A HM illetékes szakmai szerve a nyugállományú katonák és honvédségi nyugdíjasok szervezetei (klubok) programjainak megvalósításához a megfelelő szállítóeszközzel rendelkező szervezeti egység útján, az erre a célra elkülönített kilométerkeret terhére, kedvezményes térítéssel szállítóeszközt biztosíthat.

(2) Az (1) bekezdésben megnevezett szervezetek ez irányú igényeiket előző év október 15-éig, a területileg illetékes hadkiegészítő parancsnokságok útján terjesztik fel jóváhagyásra.

(3) Az igények kielégítése a *mellékletben* meghatározott, az MH rendészeti alkalmazási körletei szerint történik.

Kiegészítő egyenruha ellátás

12. §

(1) Térítésmentes kiegészítő egyenruházati ellátásban (a továbbiakban: ellátás) részesíthető az egyenruha viselésére jogosult nyugállományú katona, aki a honvédelem érdekében rendszeres munkát végez, és tevékenységét egyenruhában látja el, különösen az alábbi területeken:

- a) katonai toborzás;
- b) katonai igazgatási feladatokat;
- c) kegyeleti gondoskodással kapcsolatos egyes teendők;
- d) katonai hagyományápolás;
- e) honvédelmi nevelés és oktatás;
- f) nyugállományú katonák és honvédségi nyugdíjasok társadalmi szervezetei működésének szervezése.

(2) Az ellátás körébe az MH Öltözködési Szabályzatában előírt társasági ruházati cikkeket kell bevonni.

(3) A kiegészítő egyenruházati ellátás felügyelete és az ellátásról való döntés a személyügyi feladatokat ellátó központi szerv vezetőjének hatásköre. Az ellátás iránti igényeket a megyei hadkiegészítő-parancsnok a szolgálati út betartásával terjeszti elő.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott állomány ellátását biztosító keretre az MH ruházati szolgálatfőnök évenként tesz javaslatot.

IV. Fejezet

*SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK**Családsegítő szolgáltatások*

13. §

(1) A Honvédség a családoknak az állomány tagja, valamint a köztisztviselő, közalkalmazott és honvédségi

munkavállaló családtag feladat-végrehajtásra történő vezényléséből eredő hátrányaik mérséklése érdekében családsegítő szolgáltatásokat szervez és működtet. A szolgáltatások kiterjednek:

a) a feladatok előkészítése időszakában a segítő szolgáltatások működésének aktivizálására, valamint a családoknak a várható problémák megoldására való felkészítésére;

b) a feladat végrehajtása során a család és a szolgálati feladatát ellátó személy közötti kapcsolattartás folyamatoságának biztosítására, a szükséges mértékű tájékoztatás fenntartására, a családtagok problémái megoldásának szakszerű segítésére;

c) a feladat végrehajtását követően a családok visszailleszkedési problémáinak szakmai segítésére.

(2) A szolgáltatások annál a szervezeti egységnél létesülnek és működnek állandó vagy ideiglenes jelleggel, amely:

a) alaprendeltetésből eredő feladatainak végrehajtása céljából, részben vagy egészben, két hétnél hosszabb időtartamban elhagyja béke elhelyezési körletét;

b) felelősséggel tartozik a Magyar Köztársaság területén kívüli (békefenntartó, humanitárius stb.) műveleteket végrehajtó állomány ellátásának szervezéséért, biztosításáért.

(3) Egyes szolgáltatások a szolgáltató szervezetek bevonásával létesíthetők, amelyekről a szervezeti egység és a szolgáltató szervezet megállapodást köt.

(4) A családtámogató rendszer működéséért a szervezeti egység parancsnoka (vezetője) felelős.

Csapatpszichológiai ellátás

14. §

(1) A Honvédség személyi állománya mentálhigiénés állapotának figyelemmel kísérése, a kedvezőtlen tendenciák (jelenségek) feltárása és kezelése céljából, valamint egyes megelőzést szolgáló szakmai feladatok megvalósítására a Honvédség személyügyi feladatokat ellátó központi szerve vezetőjének szakmai irányításával csapatpszichológiai ellátás működik.

(2) A csapatpszichológiai ellátás kiterjed:

a) a Honvédség személyi állománya különleges helyzetekre történő pszichikai felkészítésére;

b) a hatékony működést támogató szakmai programok előkészítésére és megvalósítására;

c) a szervezetet, illetve a Honvédség személyi állományát érintő vezetői döntések szakmai szempontú megalapozására;

d) a krízishelyzetek kezelésében való részvételle;

e) a mentálhigiénés állapot rendszeres felmérésére;

f) a szenvedélybetegségek és más deviáns magatartásformák megelőzésére irányuló központi programok szervezésében és lebonyolításában való részvételle;

g) életvezetési és konfliktuskezelési programok szervezésére;

h) az egyéni krízis- és problémahelyzetek megoldását segítő szolgáltatások működésének támogatására, végzésére.

(3) Csapatpszichológiai ellátás azoknál a szervezeti egységeknél működik, ahol a rendszeresített létszám meghaladja az ötszáz főt, illetve a szervezeti egység alaprendeltetésbeli feladata, illetve más rendkívüli feladat vagy külföldi szolgálat ezt szükségessé teszi.

Nyugdíjas otthonban történő elhelyezés

15. §

(1) A HM szakosított ellátás keretében a tárca költségvetése terhére nyugdíjas otthont működtet.

(2) Az ellátást a Hjt. 232. § (2) bekezdésében meghatározott igényjogosultak vehetik igénybe.

(3) Nyugdíjas otthonban elsősorban azoknak az elhelyezése biztosítható, akiknek az egészségi állapota ezt indokolja, ugyanakkor rendszeres gyógyintézeti ellátást nem igényelnek.

(4) Ha az ellátást igénylő személy pszichiátriai vagy szenvedélybetegségben szenved, ellátásáról más intézményben kell gondoskodni.

(5) A nyugdíjas otthon(ok) szakmai felügyeletét a HM illetékes szakmai szervének vezetője látja el.

V. Fejezet

SPORT- ÉS KULTURÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

16. §

(1) A személyi állománya részére a Honvédség sport- és kulturális szolgáltatásokat nyújt, laktanyán belül közvetlenül előirányzat biztosításával, valamint — a szakmai felügyeletet ellátó HM szerv feladatmeghatározása szerint — a szolgáltató szervezetek működésének pénzbeli támogatása útján.

(2) A laktanyán belül a Honvédség személyi állománya ellátására közösségi célú létesítmények, így különösen: csapatművelődési otthon, szakköri helységek, (alegység) klubok, csapatkönyvtár, sportlétesítmények, kondicionáló terem stb. működhetnek, továbbá kábel-(zárláncú-)televízió-rendszer, csapatstúdió segítheti a szabadidő-eltöltés szervezését.

(3) A Honvédség személyi állománya a (2) bekezdésben meghatározott közösségi célú helységek felszerelését és a szervezeti egység által szervezett rendezvényeket térítésmentesen veheti igénybe, illetve látogathatja.

(4) A szolgáltató szervezetek által nyújtott szolgáltatásokat az (1) bekezdésben meghatározott igényjogosultak térítésmentesen, illetve kedvezményes térítési díj ellenében vehetik igénybe.

17. §

(1) A humán szakanyaggal történő ellátás a Honvédség személyi állományáról történő gondoskodás része, amely formáját tekintve szolgáltatás és anyagellátás lehet. Anyagnem szempontjából a szórakoztató és híradástechnikai eszközöket, nyelvtanulást szolgáló hagyományos és multimédiás nyelvi laboratóriumokat, hangszereket és a kapcsolódó humán szolgáltatásokat foglalja magába.

(2) A humán szakanyaggal történő ellátást az MH illetékes szakmai szerve végzi.

(3) Az ellátás rendjére vonatkozó prioritásokat a szakmai felügyeletet ellátó HM szerv évente szakmai irányelvekben határozza meg.

18. §

(1) A Honvéd Együttes, a HM költségvetési hozzájárulása ellenében és együttműködési megállapodás alapján szolgáltatást teljesít a Honvédség rendezvényein.

(2) A szolgáltatás igénybevételét a szakmai felügyeletet ellátó HM szerv koordinálja.

(3) Az ilyen irányú igényeket a tárgyévet megelőző év október 15-éig belső szabályzóban meghatározott módon — indokolt esetben legkésőbb a rendezvény előtt kettő héttel — a szolgálati út betartásával kell kérni.

VI. Fejezet

SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

19. §

(1) A szervezeti egységnél Szociális Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) működik, amely tevékenységi körében

a) elemzi, értékeli a különböző állománycsoportok szociális helyzetét, javaslatokat dolgoz ki, illetve intézkedéseket kezdeményez a kedvezőtlen tendenciák, jelenségek befolyásolására;

b) javaslatot tesz az üdültetési férőhelykeret igénylők szerinti elosztására;

c) értékeli az állomány mentális és egészségi állapotát, javaslatot tesz a prevenció tevékenység feladataira;

d) az állományszociális jellemzői alapján — számításba véve a más állami, önkormányzati szervek, egyéb civil szervezetek által adható támogatások, segélyek elérésének

lehetőségét is — koordinálja a döntés-előkészítési jogkörébe utalt támogatások, segélyek célszerű felhasználását, javaslatot tesz a nem normatív járandóságok elosztására, valamint a segélykérelmek teljesítésére;

e) koordinálja a foglalkoztatás területén bekövetkezett változások kedvezőtlen hatásainak enyhítésére irányuló feladatok végzését;

f) a szükséges mértékig együttműködik a honvédségi és területi szociális jellegű alapítványokkal, egyesületekkel és klubokkal;

g) figyelemmel kíséri a nyugállományú katonák és a honvédségi nyugdíjasok helyzetét, a velük való kapcsolat-tartás állapotát, és javaslatokat tesz a teendőkre;

h) elemzi a Honvédség személyi állománya életmódját, a szabadidő-eltöltés lehetőségeit és feltételrendszerét, valamint a környezetkultúra sajátosságait, melynek alapján javaslatot tesz a fejlesztés irányaira, a helyi életmód-programok megtervezésére és végrehajtására;

i) javaslatokat dolgoz ki a családtámogató rendszer helyi szolgáltatásaira és működtetésük, igénybevételük rendjére;

j) figyelemmel kíséri a szervezeti egységhez kinevezésre, foglalkoztatásra kerülők beilleszkedését támogató komplex tevékenységet, segíti a belső szocializációs folyamatok alakítását.

(2) A Bizottság a szervezeti egység parancsnokának (vezetőjének) javaslattevő, véleményező szerve.

(3) A szervezeti egység parancsnoka (vezetője) köteles kikérni a Bizottság véleményét minden olyan kérdésben, amely annak hatáskörébe tartozik.

20. §

(1) A Bizottság állandó jelleggel működik. Működési és ügyrendjét a szervezeti egység előtt álló éves feladatok, valamint a személyi állomány élet- és szolgálati körülményeinek, szociális helyzetének függvényében maga határozza meg.

(2) A Bizottság elnöke a szervezeti egység parancsnokának helyettese, a titkári teendőket a személyügyi szerv szociális szakembere látja el.

(3) A Bizottság állandó tagjai: a személyügyi szerv vezetője, a szervezeti egységet ellátó pénzügyi és számviteli szerv illetékes munkatársa, az üdültetési keretek elosztásáért felelős személy, valamint a szervezeti egységnél működő reprezentatív érdekvédelmi szervezet(ek) képviselői, annak hiányában az érdekképviselői szervek által közösen delegált megbízott. A Bizottság munkájában eseti jelleggel résztvevőket a szervezeti egység parancsnoka (vezetője) jelöli ki, azonban a kijelölhető személyek száma nem haladhatja meg a Bizottság állandó tagjai számának felét.

(4) A megtárgyalásra kerülő napirendek előkészítését a tárgyban illetékes szakmai vezető végzi.

VII. Fejezet

ELLÁTÁSÉRT FELELŐS SZERVEZETEK FELADATAI

21. §

(1) A Honvédség személyi állománya és hozzátartozóik ellátásának biztosítása érdekében a szervezeti egységek:

a) tervezik, szervezik a megfelelő szociális helyzet és mentális állapot fenntartására irányuló feladatokat, végzik a központi és helyi programokból eredő tennivalókat;

b) biztosítják a Bizottság működésének feltételrendszerét;

c) tervezik, szervezik a közművelődési és szabadidős sporttevékenységet;

d) együttműködnek az érdekképviselői szervezetekkel;

e) az e rendelet tárgyát képező feladatok megoldása érdekében szakmai kapcsolatot tartanak a helyi önkormányzati szervekkel és civil szervezetekkel.

(2) A szervezeti egységek a nyugállományú katonák, honvédségi nyugdíjasok ellátásának biztosítása érdekében

a) kapcsolatot tartanak a szervezeti egységből, illetve annak jogelőd szervezetétől nyugállományba helyezettekkel, nyugdíjazottakkal;

b) nyugállományúakat érintő kérdésekben együttműködnek a területileg illetékes megyei (fővárosi) hadkiegészítő parancsnokságokkal.

(3) A feladatok koordinálását a szervezeti egység személyügyi szerve végzi.

22. §

(1) A hadkiegészítő parancsnokságok

a) jogszabályban meghatározottak szerint végzik a nyugállományú katonák és az elhunytak hozzátartozóinak nyilvántartását;

b) szervezik és végzik a nyilvántartási felelősségükbe utalt állománnyal kapcsolatos jogszabályban meghatározott személyügyi feladatokat (elismerések, egyéb felterjesztések előkészítése, jubileumi köszöntés stb.), a szociális gondoskodás feladatait;

c) a szakmai állomány és a bevont segítők közreműködésével folyamatos kapcsolatot tartanak a nyilvántartási felelősségükbe utalt állomány tagjaival;

d) együttműködési szerződés alapján folyamatos kapcsolatot tartanak a képviselőtüket ellátó és a gondoskodásuk segítését felvállaló társadalmi szervezetekkel, segítik azokat vállalt feladataik teljesítésében;

e) végzik a jogutód nélkül megszűnt katonai szervezetek, illetve működési területükön kívüli jogutód szervezetekhez tartozó nyugállományú katonákkal kapcsolatban a szervezeti egységekre háruló egyéb feladatokat;

f) szervezik és végzik az öt vagy több katonagyermeket felnevelt édesanyák anyák napi, valamint a nyugállományú katonák és társadalmi szervezeteik aktivistáinak Idősek Világnapja alkalmából történő köszöntését;

g) szervezik és végzik a szolgálati kötelekkel összefüggő baleset vagy betegség következtében elhunyt katonák árvaellátásra jogosult gyermekeinek karácsonyi köszöntését.

(2) A feladatok koordinálását a hadkiegészítő parancsnokság érdekvédelmi szerve végzi.

VIII. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

23. §

(1) Ez a rendelet — a (2) bekezdés kivételével — a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) A rendelet 15. §-a 2004. január 1-jén lép hatályba.

Dr. Szabó János s. k.,
honvédelmi miniszter

Melléklet a 31/2002. (V. 3.) HM rendelethez

A Magyar Honvédség rendészeti alkalmazási körletei

Katonai-rendészeti alkalmazási körlet száma	Körletfelelős helyőrség-parancsnokság	Helyőrsége	Alkalmazási körlete
nincs	Magyar Honvédség Budapesti Helyőrség-parancsnokság	Budapest	Budapest
300	Magyar Honvédség 40. Galga Vezetés-biztosító Ezred	Aszód	Pest megye területe a Vác—Keszeg vonaltól É-ra, illetve a Dunától NY-ra eső terület kivételével
100	Magyar Honvédség Szárazföldi Parancsnokság	Székesfehérvár	Fejér megye területe és Tolna megye NY-i területe
101	Magyar Honvédség 25. Klapka Gépesített Lövészdandár	Tata	Komárom-Esztergom megye, Pest megye Dunától NY-ra eső területe
102	Magyar Honvédség 64. Boczonádi Szabó József Logisztikai és Támogató Ezred	Kaposvár	Somogy megye, Tolna megye NY-i területe (Sió-csatorna vonaláig)
103	Magyar Honvédség 101. Szigetvári Zrínyi Miklós Vegyes Tüzérdandár	Pécs	Baranya megye, Tolna megye K-i területe (Sió csatornáig)
104	Magyar Honvédség 5. Légvédelmi Rakéta Ezred	Nagyoroszi	Nógrád megye, Pest megye Vác—Keszeg vonaltól É-ra eső része, illetve Heves megye NY-i területe
105	Magyar Honvédség 24. Bornemissza G. Felderítő Zászlóalj	Eger	Heves megye K-i, Borsod-Abaúj-Zemplén megye Tokaj—Abaújszántó—Tornyosnémeti vonaláig eső területe
106	Magyar Honvédség 5. Bocskai Gépesített Lövészdandár	Debrecen	Hajdú-Bihar megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Borsod-Abaúj-Zemplén megye K-i területe (Tokaj—Abaújszántó—Tornyosnémeti vonaláig)
107	Magyar Honvédség 62. Bercsényi Gépesített Lövészdandár	Hódmezővásárhely	Békés megye, Csongrád megye K-i (Tótkomlós—Makó—Hódmezővásárhely—Lapis tó—Gádosros) területe
108	Magyar Honvédség 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Dandár	Szentés	Csongrád megye (Tótkomlós—Makó—Hódmezővásárhely—Lapis tó—Gádosros területe kivételével)
200	Magyar Honvédség Légierő Parancsnokság	Veszprém	Veszprém megye K-i (Balatonakali—Szentgál—Pápa—Gecse vonaláig eső terület kivételével)

Katonai- rendészeti alkalmazási körlet száma	Körletfelelős helyőrség-parancsnokság	Helyőrsége	Alkalmazási körlete
201	Magyar Honvédség 12. Légvédelmi Rakétadandár	Győr	Győr-Moson-Sopron megye területe
203	Magyar Honvédség 89. Vegyes Szállító Repülő Ezred	Szolnok	Jász-Nagykun-Szolnok megye területe
400	Magyar Honvédség Alföldi Kiképző Központ	Szabadszállás	Bács-Kiskun megye területe
401	Magyar Honvédség Tapolcai Kiképző Központ	Tapolca	Veszprém megye NY-i (Balatonakali—Szentgál—Pápa—Gecse vonaláig eső) része, Zala és Vas megye K-i (Letenye—Zalaszentmihály—Vasvár—Sárvár—Szergény vonaláig eső) területe
402	Magyar Honvédség Savaria Kiképző Központ	Szombathely	Vas megye ÉNY-i, Zala megye NY-i (Letenye—Zalaszentmihály—Vasvár—Sárvár—Szergény vonalától NY-ra eső) területe

A honvédelmi miniszter 32/2002. (V. 3.) HM rendelete

a fejezet ellenőrzési szervezeteinek fejezeti felügyeleti kölségvetési ellenőrzésbe való bevonásáról szóló 11/2001. (V. 23.) HM rendelet módosításáról

A központi, a társadalombiztosítási és a köztestületi költségvetési szervek kormányzati, felügyeleti, valamint belső költségvetési ellenőrzéséről szóló 15/1999. (II. 5.) Korm. rendelet 3. §-ának (3) bekezdésében foglaltak megvalósítása érdekében a 42. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján — figyelemmel az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 24. §-ának (4) bekezdésére, a 49. §-ának *b)* és *c)* pontjaira, a 97. §-ára, illetve a 121. §-ának (4) bekezdésére — a pénzügyminiszterrel egyetértésben a következőket rendelem el:

1. §

A fejezet ellenőrzési szervezeteinek fejezeti felügyeleti költségvetési ellenőrzésbe való bevonásáról szóló 11/2001. (V. 23.) HM rendelet (a továbbiakban: R.) bevezető részében a gondolatjelek közötti szövegrész helyébe a következő szövegrész lép:

„— figyelemmel az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 24. § (4) bekezdésére, a 49. § *b)* és *c)* pontjaira, a 97. §-ára, illetve a 121. § (4) bekezdésére —”

2. §

Az R. 2. §-ának (1) bekezdésében a „HM Költségvetési Ellenőrzési Hivatal (a továbbiakban: HM KVEH)” szövegrész helyébe a „HM Költségvetési és Munkabiztonsági Ellenőrzési Hivatal (a továbbiakban: HM KMEH)” szövegrész lép.

3. §

Az R. 3. §-a (2) bekezdésének *c)* és *d)* pontjai helyébe a következő rendelkezések lépnek:

[A fejezeti felügyeleti költségvetési ellenőrzésekbe bevonható honvédelmi szervek (a továbbiakban együtt: bevont szervek)]

„*c)* haderőnemi parancsnokságok (MH Szárazföldi Parancsnokság, MH Légierő Parancsnokság),

d) az MH Hadkiegészítő és Kiképző Parancsnokság,”

4. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, rendelkezéseit azonban 2002. január 1-jétől kell alkalmazni. Ezzel egyidejűleg az R. 3. §-a (2) bekezdésének *b)* pontja hatályát veszti.

(2) Ahol az R. „HM KVEH”-t említ, azon „HM KMEH”-t kell érteni.

Dr. Szabó János s. k.,
honvédelmi miniszter

A honvédelmi miniszter 33/2002. (V. 3.) HM rendelete

az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény honvédségi alkalmazásáról

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: At.) 68. § (10) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, figyelemmel a 26. és a 47. §-ban foglaltakra, a következőket rendelem el:

I. Fejezet

A RENDELET HATÁLYA

1. §

A rendelet hatálya kiterjed:

- a) a Honvédelmi Minisztériumra, a Magyar Honvédségre, honvédelmi miniszter közvetlen irányítása, felügyelete alá tartozó szervezetekre és ezek személyi állományára;
- b) a honvédségi szervezetek által az atomenergia alkalmazási körébe tartozó radioaktív anyagok kezelésére és ellenőrzésére, létesítmények, haditechnikai termékek létrehozására és megszüntetésére, az ágazat speciális sugáregészségügyi szabályaira;
- c) a honvédségi szervezetek atomenergia alkalmazási körébe tartozó tevékenységére.

II. Fejezet

ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEK

2. §

Az e rendeletben és más e tárgykörben alkalmazott fogalmak meghatározását az 1. számú melléklet tartalmazza.

III. Fejezet

ALAPELVEK

3. §

(1) A honvédségi szervezeteknél, az At. hatálya alá tartozó, békés célú atomenergia — alkalmazás engedélyhez kötött, ellenőrzött tevékenység, mely kiterjed az oktatás — kiképzés, kutatás — fejlesztés, haditechnikai termékek rendszere életciklusaihoz kapcsolódó műveletek, mérés-technikai — műszerhitelesítési tevékenység és egészségügyi (diagnosztikai, terápia) felhasználás szakterületeire.

(2) Az atomenergia a honvédségi szervezetek által történő békés célú alkalmazás során, figyelemmel a nemzetközi tilalmi egyezményekben vállalt kötelezettségekre, nem képezheti a haditechnikai termékek pusztító (romboló) erejének meghatározó elemét.

(3) Honvédségi szervezeteknél az atomenergia békés célú alkalmazását rendszeres vagy időszakos tevékenységként, az At. alapelveinek megfelelően, a sajátosságok figyelembevételével kell megvalósítani, melyet a parancsnoki felelősségre, a hatósági engedélyezésre és ellenőrzésre, a technikai-technológiai fegyelem betartására, illetve a honvédségi szervezetek és a személyi állomány biztonsági kultúrájára kell alapozni.

4. §

(1) Az atomenergia alkalmazása során a biztonságnak elsődleges szerepe van bármilyen honvédségi tevékenységben. A személyi állomány egészségének megőrzése és a környezet megóvása érdekében a sugárvédelmi rendszer dózishatárértékeinek alkalmazása a honvédségi szervezetek valamennyi tevékenységének korlátot szab.

(2) A sugárvédelmi rendszer operatív alkalmazása az állományilletékes parancsnok kötelessége.

(3) A dózishatárértékek időben történő alkalmazására

- a) béke-, valamint nukleáris veszélyhelyzet (a továbbiakban: NVH) időszakában a sugáregészségügyi szolgálat,

- b) az Alkotmány szerinti minősített időszakokban (kivéve, ha a veszélyhelyzet oka: NVH) a sugáregészségügyi és vegyvédelmi szolgálat együttesen köteles javaslatot tenni.

(4) A honvédségi szervezeteknél az At. hatálya alá tartozó tevékenységekre békeidőszakban és NVH esetén, figyelemmel az At. 68. § (2) c) pontjában kapott felhatalmazásra, az egészségügyi miniszter által rendeletben¹ megállapított sugáregészségügyi határértékek és vonatkoztatási szintek, valamint az egyéni sugárterhelés rendszeres ellenőrzésének általános rendje, a nyilvántartás kivételével, kötelezően alkalmazandók.

(5) Az atomenergia alkalmazási körében a személyi állomány egyéni sugárterhelése központi nyilvántartásának vezetése, az ellenőrzés megszervezése, a nem rendszeres egyéni sugárterhelés ellenőrzésének elrendelése a Magyar Honvédség Tisztiorvosi Szolgálatának (a továbbiakban: MH TSZ/hatóság) feladata.

(6) Az MH Tisztiorvosi Szolgálat a leszerelő állomány személyi sugárterhelési adatait megküldi az Országos Személyi Dozimetriai Szolgálat részére.

¹ Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet 2. számú melléklet — és az 1. és 2. számú függelék a 2. számú mellékletéhez — szerint.

IV. Fejezet

HATÓSÁGI FELADATOK

5. §

(1) Az At. 26. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a honvédségi szervezetekre vonatkozóan a törvény 20. § (1) *a)–c), e)–f)* és *h)* pontjaiban foglalt engedélyezési és ellenőrzési feladatokat a Magyar Honvédség Tisztiorvosi Szolgálatát látja el, mint engedélyező és ellenőrző hatóság (a továbbiakban: hatóság).

(2) A hatóság hatósági jogkörében jogosult, illetve köteles az (1) bekezdésben foglaltakon túl:

a) az Országos Atomenergia Hivatal (a továbbiakban: OAH) jogkörébe² tartozó, a honvédség kötelékében végrehajtott ellenőrzéseken való részvételre, az OAH ellenőrző közegének kísérésére;

b) a műszaki technikai fejlesztésből adódó közvetlen kapcsolattartásra más tárcákkal sugáregészségügy tárgy-körben;

c) az engedélyezési eljárás során sugárvédelmi és sugár-biztonsági kérdésekben igénybe veszi a Fodor József Országos Közegészségügyi Központ Országos „Frederic Joliot Curie” Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet szakvéleményező tevékenységét (a továbbiakban: OSSKI);

d) sugáregészségügyi-sugárvédelmi szakhatósági közreműködésre a honvédség képviseletében, más tárcák külön jogszabályban meghatározott engedélyezési eljárásaiban;

e) az At. hatálya alá tartozó radioaktív és nukleáris anyagok, radioaktív hulladékok ágazati, központi nyilvántartásának vezetésére és az összesített adatok más jogszabályban előírt kötelező jelentésére az OAH felé;

f) az engedélyes honvédségi szervezetek és engedélyek ágazati nyilvántartásának vezetésére;

g) a személyi állomány egyéni dózisterhelése ágazati nyilvántartásának vezetésére;

h) a személyi állomány sugárvédelmi végzettsége ágazati nyilvántartásának vezetésére;

i) az ágazati nyilvántartások vezetése érdekében, azok tárgyköreit illetően, illetve rendkívüli esemény esetében az esemény jellegére, a honvédségi létesítményekre, kapcsolódó katonai műveletekre, a személyi állomány egészségi állapotára, az érintett környezetben bekövetkezett kár jellegére és mértékére vonatkozó kiegészítő adatok bekérésére.

(3) Hatóság rendkívüli esemény esetén a radioaktív szennyeződés továbbterjedésének megakadályozása és a sugársérülés elkerülése érdekében működési területén az At. 47. § (1)–(3) bekezdésében, valamint a külön jogszabályban³ meghatározott rendszabályok szerint jár el.

² 39/1997. (VII. 1.) IKIM rendelet a nukleáris anyagok nyilvántartási rendszeréről, nemzetközi ellenőrzéséről és a velük kapcsolatos egyes hatósági jogkörökről és a 25/1997. (VI. 18.) IKIM rendelet a radioaktív anyagok és készítmények nyilvántartásáról.

³ Az atomenergiairól szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet.

(4) A hatóság ellenőrzési jogkörét e rendelet tárgykörében az atomenergia alkalmazására engedéllyel rendelkező honvédségi szervezet felé érvényesíti, melynél az engedély hatálya alá tartozó jogok és kötelezettségek képviselője az állományilletékes parancsnok.

V. Fejezet

AZ ATOMENERGIA ALKALMAZÁSI
KÖRÉBE TARTOZÓ LÉTESÍTMÉNYEK
ÉS HADITECHNIKAI TERMÉKEK LÉTREHOZÁSA
ÉS MEGSZÜNTETÉSE, A RADIOAKTÍV ANYAGOK
KEZELÉSE ÉS ELLENŐRZÉSE SZABÁLYAI

*Létesítmények és haditechnikai termékek létrehozásának
szabályai*

6. §

(1) A honvédségi szervezeteknél az At. hatálya alá tartozó radioaktív anyagok, létesítmények és haditechnikai termékek hatósági engedéllyel rendszeresíthetők (vehetők alkalmazásba, használatba), hozhatók létre, birtokolhatók, üzemeltethetők, és szüntethetők meg (vonhatók ki).

(2) E rendelet tárgykörében az atomenergia engedéllyel rendelkező alkalmazója (a továbbiakban: engedélyes) a rendszeresítő, birtokos vagy felhasználó honvédségi szervezet. A birtokos egyben felhasználó is lehet.

(3) A rendszeresítői jogot a rendszeresítési (alkalmazásba-, használatbavételi), illetve létesítési jogkörrel rendelkező honvédségi szintű anyagnem-felelős szolgálati ág főnökök gyakorolják saját anyagnemük vonatkozásában. A rendszeresítő a rendszeresítési (alkalmazásba vételi) eljárással egy időben birtokost jelöl ki.

(4) Az At. hatálya alá tartozó radioaktív anyagokra, létesítményekre és haditechnikai termékekre vonatkozóan a hatósági engedélyben foglalt jogok és kötelezettségek érvényesítéséért a honvédségi szervezet parancsnoka felelős.

(5) Honvédségi szervezeteknél az At. hatálya alá tartozó létesítmény, radioaktív anyag, ionizáló sugárzást kibocsátó berendezés vagy ezeket tartalmazó haditechnikai termék rendszeresítése, alkalmazásba vétele, figyelemmel a 3. és 4. számú mellékletben foglalt előírásokra, kezdeményezhető.

(6) Az engedély, az At. 14. § (1) bekezdésben foglalt előírásoknak megfelelően, lehet határozott, vagy határozatlan időre szóló, illetve bizonyos feltételekhez kötött. A határozott időre adott engedély kérelemre meghosszabbítható.

(7) A hatósági engedély kiadása a 4. számú melléklet szerinti engedélykérelem benyújtását követően történik. Az engedély iránti kérelmet az atomenergia alkalmazója terjeszti elő. Szükség esetén a hatóság az adatok kiegészítését kérheti. A kérelemhez csatolni kell az 5. számú melléklet szerinti szakhatóságok hozzájárulását is.

(8) A hatóság az engedélyes kezdeményezésére az atomenergia alkalmazási köre szerint besorolja az engedélyköteles anyagokat, létesítményeket, haditechnikai termékeket, tevékenységeket. Megállapítja esetleges mentességeket, feltételhez kötött mentességeket, a tevékenység feltételeit, az alkalmazás során keletkező radioaktív hulladék kezelésének szabályait. A besorolás a 124/1997. (VII. 18.)⁴ Korm. rendelet és 23/1997. (VII. 18.)⁵ NM rendelet előírásait alkalmazva történik.

(9) Az engedély megadása ügyében első fokon a hatóság, másodfokon a honvédelmi miniszter megbízásából az egészségügyi csoportfőnök jár el az At. 20. § a) — c), d) — f), h) pontjai vonatkozásában.

(10) A hatóság az engedélyt a sugáregészségügyi szempontból megfelelő személyi és tárgyi feltételek, a sugárvédelmi jogszabályokban előírt követelmények megléte (biztosítása) esetén, indokolt esetben további szakvélemény beszerzése után, adja meg.

(11) Az engedély érvényét veszti, ha az abban meghatározott időtartam lejár, vagy az engedélyben meghatározott feltételek nem teljesültek, vagy az engedélyezett tevékenység tartósan, de legalább 6 hónapig szünetel.

(12) Az engedélyt a hatóság visszavonhatja, illetve érvényességi időtartamát korlátozhatja, amennyiben a biztonsági követelmények kedvezőtlen változása következik be.

(13) Az engedélyek érvényességi időtartama és az ellenőrzés gyakorisága vonatkozásában az egészségügyi miniszter 16/2000. (VI. 1.) EüM rendelete az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról rendelet 19. §-a és 7. számú mellékletének függeléké előírásai az irányadók, haditechnikai termékek esetében pedig a rendszeresítési engedélyben a hatóság által meghatározott feltételek.

(14) A honvédségi szervezeteknél az atomenergia alkalmazási körében folytatott tevékenység engedélyezésének további feltételei:

a) a hatóság által jóváhagyott Munkahelyi Sugárvédelmi Szabályzat (a továbbiakban: MSSZ), mely tartalmazza az engedély tárgykörébe tartozó terület Balesetelhárítási Intézkedési Tervét (a továbbiakban: BEIT) is;

b) a hatóság által felügyelt sugárvédelmi szolgálat vagy kijelölt sugárvédelmi megbízott.

Az MSSZ tartalmi követelményeit és a sugárvédelmi szolgálat feladatait a 16/2000. (VI. 1.) EüM rendelete az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról rendelet 6. és 8. számú mellékletének előírásait alkalmazva, figyelemmel az 5. számú mellékletben foglaltakra, kell meghatározni.

⁴ 124/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény hatálya alá nem tartozó radioaktív anyagok, valamint ionizáló sugárzást létrehozó berendezések köréről.

⁵ 23/1997. (VII. 18.) NM rendelet a radionuklidok mentességi aktivitás koncentrációja és mentességi aktivitása szintjének meghatározásáról.

(15) A hatóság határozatai ellen fellebbezésnek van helye. A fellebbezést az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény rendelkezései szerint a másodfokú hatóságnak címezve az elsőfokú hatósághoz kell benyújtani.

Létesítmények és haditechnikai termékek megszüntetésének szabályai

7. §

(1) Az At. hatálya alá tartozó létesítmények, tevékenységek, radioaktív anyagok, ionizáló sugárzást létrehozó berendezések és haditechnikai termékek megszüntetése engedélyhez kötött. A megszüntetési engedély kiadását a hatóságnál az engedélyes honvédségi szervezet írásban kezdeményezi.

(2) Az engedélyes megszűnő (felszámoló) honvédségi szervezet az At. hatálya alá tartozó létesítmények és haditechnikai termékek biztonságos elhelyezéséről köteles gondoskodni. A radioaktív anyag, ionizáló sugárzást létrehozó berendezés és haditechnikai termék használatának átadása csak ismételt engedélyezési eljárás lefolytatása után lehetséges. Az engedélyezési eljárást írásban kezdeményezi a hatóságnál az új engedélyes. A megszűnő engedélyes bejelenti a hatóságnál az új eljárás kezdeményezését és a kezdeményező szervezetet.

(3) A használat átadásának vagy tulajdonjog megszerzésének engedélyezése során, amennyiben az új engedélyes nem honvédségi szervezet és/vagy az atomenergia alkalmazási körében engedélyezett tevékenységet nem rendszeresen végzi, a 72/2000. (V. 19.)⁶ Korm. rendelet és 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet előírásait is figyelembe kell venni.

Radioaktív anyagok kezelése és ellenőrzése szabályai

8. §

(1) A munkahelyi sugárvédelem alapvető előírásait bármely munkafeltétel esetén a sugárzás természetének és a sugárterhelés mértékének ismeretében, az egészségügyi miniszter 16/2000. (VI. 1.) EüM rendelete az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló rendelet 5. számú mellékletében foglalt előírások szerint kell alkalmazni.

(2) Indokolt esetben a munkahelyeket, terepen a kiképzés-gyakorlat kijelölt helyszíneit különböző munkaterületekre kell felosztani. Az engedélyesnek a munkavégzéssel járó várható sugárterhelési szint szerint ellenőrzött, illetve felügyelt területet kell kijelölni. A kijelölt munkaterületeken a (1) bekezdésben hivatkozott rendelet követelményei szerint kell a sugárvédelmi intézkedést és ellenőrzést megvalósítani.

⁶ 72/2000. (V. 19.) Korm. rendelet az atomenergia alkalmazási körébe tartozó egyes anyagok, berendezések és létesítmények tulajdonjoga megszerzésének speciális feltételeiről, valamint birtoklásuk, üzemben tartásuk bejelentésének rendjéről.

(3) Honvédségi szervezetek létesítményei, haditechnikai termékei sugárvédelmének tervét tervezési engedéllyel rendelkező intézmény, vállalkozás vagy sugárvédelmi szakértő készítheti. A tervezőnek rendelkeznie kell a külön jogszabályban meghatározott, érvényes sugárvédelmi végzettséggel is. Indokolt esetben a sugárvédelmi terv kidolgozásába eseti megbízás alapján sugárvédelmi szakértő(ke)t és/vagy szakértői testülete(ke)t kell bevonni.

(4) A sugárvédelmi feltételek megteremtéséért, a követelmények betartásáért az engedélyes honvédségi szervezet parancsnoka felelős, aki köteles gondoskodni a biztonsági berendezésekről, ionizáló sugárzás ellen védő hatékony eszközökről, valamint a sugárvédelmi műszerek működőképességéről és hitelesítéséről (kalibrációjáról).

(5) Honvédségi szervezeteknél kiképzés és egyéb tevékenység során alkalmazott zárt sugárforrással, nyitott radioaktív készítményekkel vagy ionizáló sugárzást létrehozó berendezéssel működő műszerrel, haditechnikai termékkel végzett munkáknál az (1) bekezdésben hivatkozott melléklet előírásai szerint kell eljárni.

Radioaktív anyagok, haditechnikai termékek, ionizáló sugárzást létrehozó berendezések nyilvántartása, jelentése

9. §

(1) Az At. hatálya alá tartozó létesítmények, radioaktív anyagok, ionizáló sugárzást létrehozó berendezések, haditechnikai termékek nyilvántartás- és jelentéskötelesek.

(2) A hitelesített nyilvántartókönyveket radioaktív anyagok nyilvántartására a honvédségi szervezetek részére a hatóság igényli az OAH-tól az engedélyes kérésére és költségére.

(3) Az engedélyes (a rendszeresítő, birtokos és felhasználó egyaránt) saját nyilvántartást köteles vezetni, és jelentést tenni az engedély hatálya alá tartozó anyagokról, felhasználásról és bármilyen más eredetű készletváltozásról, a keletkezett radioaktív hulladékról. A nyilvántartás naprakész vezetéséért a sugárvédelmi szolgálat a felelős. A nyilvántartás alapja a kiadott műbizonylat vagy gyártmánykísérő dokumentáció.

(4) Radioaktív és nukleáris anyagok nyilvántartási rendjét, a nyilvántartások tartalmi követelményeit a más jogszabályokban⁷ meghatározott előírások szerint kell megvalósítani.

(5) A rendszeresítő részletes kimutatást vezet az általa rendszeresített, az At. hatálya alá tartozó radioaktív anyagokról, ionizáló sugárzást létrehozó berendezésekről és haditechnikai termékekről. A nyilvántartás adatait az előírt gyakorisággal, a hatályos jelentési rendszer szerint köteles jelenteni a hatóságnak.

(6) A birtokos alapnyilvántartást vezet a saját használatról és összesített nyilvántartást a birtokába tartozó radioaktív anyagokról, ionizáló sugárzást létrehozó berendezésekről, haditechnikai termékekről.

(7) A használó alapnyilvántartást vezet a saját használatról.

(8) A nyilvántartás vezetésére kötelezett honvédségi szervezetek nyilvántartási jelentéseiket az MH TSZ (hatóság)-hoz terjesztik fel.

(9) Az ágazati központi nyilvántartás adatai a birtokos és használó radioaktív és nukleáris anyagra, valamint radioaktív hulladékra vonatkozó alapnyilvántartásainak összessége. Az ágazati összesített jelentést az MH TSZ terjeszti fel OAH-nak.

(10) Az MH TSZ, figyelemmel a 25/1997. (VI. 18.) IKIM rendelet 4. § (3) bekezdés előírásaira, kérelmet terjeszt fel az OAH felé a honvédelmi miniszter jóváhagyásával a honvédelmi ágazat eltérő nyilvántartási rendjének engedélyezésére.

(11) Megszűnő engedélyes hitelesített nyilvántartó könyvei nem selejtezhettek. Az engedélymegszűnésével egyidőben a nyilvántartó könyveket a hatósághoz kell leadni.

(12) A honvédségi szervezetek jelentési rendjét az Időszakos Kapcsolati Rendszer (a továbbiakban: IKR) keretében kell meghatározni, melynek alapján a hatóság teljesíti, a (4) bekezdésben felsorolt jogszabályok előírásainak megfelelően, az ágazati jelentési kötelezettségét.

Radioaktív anyagok szállítása

10. §

(1) Radioaktív anyagot szállítani honvédségi szállítóeszközzel, honvédségi szervezetek részére, létesítményen belül (a továbbiakban: belső szállítás) és létesítményen kívül, közúton — terepen — légi- és víziútvonalon (a továbbiakban: szállítás) lehet. Honvédségi szállítóeszköz alkalmazása radioaktív anyag fuvarozására, mely megbízó részére költségtérítés ellenében végzett szállítást jelent, nem engedélyezhető.

(2) Nem minősül radioaktív anyag szállításának az összetett, rendeltetészerű használat állapotában lévő, haditechnikai termék beépített radioaktív anyaggal együtt történő menete, valamint az At. hatálya alá nem tartozó radioaktív anyag tartalmú haditechnikai termék szállítása.

(3) Belső szállítás a sugárvédelmi szolgálat engedélyével szállító eszközön vagy anélkül, az MSSZ-ben leírt módon végezhető.

(4) Radioaktív anyagot szállítani csak engedéllyel, a szállítási feltételek megléte esetén lehet. A szállítási engedélyt és a honvédségi szállítóeszköz megfelelőségét igazoló tanúsítványt a hatóság adja ki. Az engedély lehet típus-engedély vagy egyedi engedély.

⁷ 39/1997. (VII. 1.) IKIM rendelet a nukleáris anyagok nyilvántartási rendszeréről, nemzetközi ellenőrzéséről és a velük kapcsolatos egyes hatósági jogkörökről és a 25/1997. (VI. 18.) IKIM rendelet a radioaktív anyagok és készítmények nyilvántartásáról.

(5) A kiképzési célra rendszeresített zárt sugárforrások szállítására a hatóság visszavonásig érvényes sugáregészségügyi típusengedélyt ad ki, melynek alapján az egyes szállításokat a rendszeresítő engedélyezi.

(6) A nem rendszeresített radioaktív anyagok honvédségi járművön történő szállítására a hatóság egyedi szállítási engedélyt ad ki. A szállítási engedély kérelmezője az érintett anyagnem-felelős honvédségi szervezet. A kérelmező a kérelmében a radioaktív anyagok szállításáról, fuvarozásáról és csomagolásáról szóló 14/1997. (IX. 3.) KHVM rendelet melléklete szerint elrendelt adatszolgáltatást alkalmazza.

(7) A hatóság a szállítási engedélyt visszavonhatja, amennyiben az engedélyben foglalt biztonsági követelményeket az engedélyes nem teljesítette, vagy a tevékenység során mulasztást követett el.

(8) Radioaktív anyagot szállító honvédségi járművet csak sugárvédelmi képzettséggel rendelkező járművezető vezethet, és parancsnok kísérhet. A sugárvédelmi végzettség fokozatát, a radioaktív anyag szállítási feladatának megfelelően, az engedélyező sugáregészségügyi hatóság állapítja meg.

(9) A szállítás tényét annak megkezdése előtt 24 órával, az MH Közlekedési Szolgálat ügyeletéhez be kell jelenteni. A szállítás idejére a szállítást végző járművet a veszélyes áruk szállításáról szóló jogszabályokban meghatározott jelzéssel, felszereléssel és okmányokkal kell ellátni.

(10) A szállításoknak közúton, vízi és légi úton saját járművel történő elvégzésére, a radioaktív anyagok szállítására és csomagolására, az (1)–(8) bekezdésben felsoroltakon túlmenően a veszélyes áruk szállítására vonatkozó jogszabályok⁸ előírásait is alkalmazni kell.

(11) Honvédségi területen kívül bekövetkezett szállítási balesetnél, sérült személyek és a környezet sugárszennyezése vagy annak gyanúja esetén a honvédségi szerveken túl értesíteni kell a települési önkormányzat polgármesterét és a külön jogszabályban kijelölt szerveket, szervezeteket⁹ is.

Radioaktív hulladék kezelésének szabályai

11. §

(1) A honvédség radioaktív hulladékot (a továbbiakban: RH) csak átmenetileg tárol. Az átmeneti tárolás az RH feldolgozatlan formájában történik.

⁸ A Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás (ADR), a Veszélyes Áruk Nemzetközi Belvízi Szállításáról szóló Szabályzat (ADN), a Nemzetközi Polgári Repülésről szóló Egyezmény 18. függeléké a Veszélyes Áruk Biztonságos Légi Szállításáról (ICAO TI), Veszélyes Áruk Nemzetközi Vasúti fuvarozásáról szóló szabályzat (RID).

⁹ 14/1997. (IX. 3.) KHVM rendelet a radioaktív anyagok szállításáról, fuvarozásáról és csomagolásáról, 10. §.

(2) Az átmeneti tárolás a radioaktív anyag(ok) radioaktivitásának lebomlásáig (mentességi szint eléréséig) vagy a hulladék végleges elhelyezéséig tart.

(3) A felhasználó által végzett átmeneti tárolást az egyes engedélyesek saját munkaterületeiken (telephelyeiken) végzik. Az ágazati átmeneti RH-tárolást a radioaktív anyagok anyagnem-felelős honvédségi szervezete az általa kijelölt telephelyen a sugárvédelmi követelmények szerint kialakított átmeneti tároló üzemeltetése útján végzi, egyben felelős az engedélyesek által bejelentett RH beszállításáért és végleges elhelyezéséért.

(4) A végleges elhelyezés a Magyar Köztársaság területén kijelölt, a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság által üzemeltetett hulladéktárolóban történik. A beszállításért költségterítés terheli az anyagnem-felelős honvédségi szervezetet, melynek díjtételeit a 27/1999. (VI. 4.)¹⁰ GM rendelet melléklete sorolja fel. A végleges elhelyezés költségeit az engedélyezési eljárás során kell tervezni.

(5) Az RH osztályozását, gyűjtését, átmeneti tárolását a vonatkozó magyar szabvány¹¹ előírásait figyelembe véve a felhasználó végzi.

(6) Az RH szállítását, végleges elhelyezését az engedélyes felhasználó írásban kezdeményezi az anyagnem-felelősnél.

(7) Külön hatósági engedélyezési eljárás után a lebontásból vagy más tevékenységből származó RH-t (radionuklidot) annak felszabadítására vonatkozó határozat kiadása után újra fel lehet használni, amennyiben az újrafelhasználásból eredő járulékos sugárterhelés igazolhatóan alacsony szintű (<10 μ Sv/év).

Rendkívüli esemény

12. §

(1) A honvédségi szervezeteknél minden, az atomenergia alkalmazásával összefüggő rendkívüli esemény megelőzését, illetve elhárítását, a következmények felszámolását — a kiképzési, gyakorlási feladatok és konkrét terepviszonyok figyelembevételével — a 7. számú melléklet előírásai szerint kell végezni.

(2) A honvédségi szervezeteknél minden, az atomenergia alkalmazásával összefüggő rendkívüli eseményt, a sugárforrások elvesztését, gazdátlan sugárforrás megtalálását az azonnali tényközlő jelentés szabályai szerint kell kezelni, figyelembe véve más jogszabályok előírásait is.

¹⁰ 27/1999. (VI. 4.) GM rendelet a radioaktív hulladékok végleges elhelyezésével kapcsolatos beszállítási díjtételekről.

¹¹ MSZ 14344/1—1989 Radioaktív hulladékok. Fogalommeghatározások és osztályozások. MSZ 14344/2—1989 Radioaktív hulladékok kezelése.

(3) A honvédség kezelésében lévő területen megtalált gazdátlan sugárforrás (radioaktív vagy nukleáris anyag) esetében a honvédségi hatóságok értesítése mellett a 17/1996. (I. 31.)¹² Korm. rendelet előírásai szerint kell eljárni.

(4) Az atomenergia alkalmazója az (1) bekezdésben felsorolt rendkívüli eseményeket, illetőleg a személyi sugárterheléssel járó balesetet köteles késedelem nélkül jelenteni a hatóságnak is. A hatóság jelentést tesz az Országos Nyilvántartás vezetéséért felelős szervezet az OSSKI felé.

(5) Az engedéllyel rendelkező honvédségi szervezet rendkívüli esemény bekövetkezésekor a BEIT-ben foglaltak szerint köteles eljárni.

(6) A BEIT-ben foglaltakat a személyi állomány részére oktatni és gyakoroltatni kell.

VI. Fejezet

SPECIÁLIS SUGÁREGÉSZSÉGÜGYI SZABÁLYOK

Az atomenergia alkalmazási körében foglalkoztatott személyi állomány speciális szakmai képzésének, továbbképzésének követelményei, a tevékenység folytatására jogosultak köre

13. §

(1) A honvédségi szervezeteknél a munkavédelmi oktatás keretében — a személyi állomány munkavédelmének és baleset-elhárításának részletes szabályairól szóló jogszabály szerint — a személyi állomány minden tagját a munkahelye jellegének megfelelő oktatásban kell részesíteni a sugárveszély természetére és a védekezés szabályaira, módszereire és eszközeire vonatkozóan.

(2) Az atomenergia alkalmazási körében a személyi állomány azon tagja foglalkoztatható, aki rendelkezik a beosztására vonatkozó követelményekben előírt felső-(közép-)fokú szakképesítéssel, valamint sugárvédelmi végzettséggel, és megfelel a munkaköri alkalmassági követelményeknek.

(3) Felsőfokú végzettségnek hazai vagy külföldi oktatási intézményben szerzett (és honosított) főiskolai vagy egyetemi szintű diploma, középfokú végzettségnek hazai közép-fokú oktatási intézmény által kiállított bizonyítvány (illetve azzal egyenértékű külföldi tanintézet által kiállított bizonyítvány honosított változata) fogadható el.

(4) A sugárvédelmi ismeretek megszerzését a szakirányú képzés és továbbképzés keretei között kell biztosítani. A sugárvédelmi végzettség megszerzése hatósági vizsgához kötött. A képesítés érvényességi időtartama 5 év.

(5) A megfelelő szintű sugárvédelmi ismeretek oktatását, a képzés és továbbképzés végrehajtását kijelölt szervezetek (tanintézetek, kiképzőközpontok) végzik. A szervezett sugárvédelmi képzés és továbbképzés tematikáját, az oktatók névjegyzékét és a vizsgakövetelményeket az alapfokú, a bővített és átfogó képzés esetén az MH TSZ hagyja jóvá. A kijelölt szervezetek vizsgáztatási kötelezettségüknek a hatóság közreműködésével tesznek eleget.

(6) Az atomenergia alkalmazási körében csak a személyi állomány azon tagja foglalkoztatható, aki figyelemmel a 8. számú mellékletben foglaltakra, vizsgaköteles sugárvédelmi képzésben, illetőleg továbbképzésben vett részt. A képzettség megszerzéséig a személyi állomány tagja csak felügyelet mellett dolgozhat.

(7) A személyi állomány tagjainak sugárvédelmi képzéséről, annak nyilvántartásáról az állományilletékes parancsnok köteles gondoskodni.

Képzés, kiképzés

14. §

(1) A képzést és kiképzést, valamint a sugárvédelmi képzést az At. hatálya alá tartozó anyagokkal, haditechnikai termékekkel az oktatási, felkészítési, kiképzési tervekben foglaltak szerint kell végrehajtani.

(2) A terepen sugárforrások felhasználásával végrehajtásra kerülő kiképzésekre (gyakorlatokra) sugárvédelmi tervet kell készíteni, melyet a hatóság hagy jóvá. Nyitott radioaktív készítmények terepen való alkalmazása esetén a hatóság az OSSKI szakvéleményét kérheti.

(3) Az (1) bekezdés szerinti képzést csak megfelelő sugárvédelmi képzettséggel rendelkező személy vezetheti.

(4) A személyi állományt a kiképzés megkezdése előtt a 8. számú mellékletben foglalt, vizsgaköteles sugárvédelmi felkészítésben kell részesíteni.

(5) A személyi állományt a képzés idejére is el kell látni a szükséges egyéni (és kollektív) védőeszközökkel (berendezésekkel).

(6) A személyi sugárdózist a képzés időtartama alatt is ellenőrizni kell.

(7) Rendszeresített és jogszabályokban előírt módon minősített személyi dózismérő(k) hiánya esetén az(oka)t a hatóságtól az IKR-ben foglaltaknak megfelelően kell igényelni.

(8) Terepen, sugárforrások alkalmazásával végrehajtott gyakorlatokat (gyakorlásokat) úgy kell végrehajtani, hogy

a) betarthatóak legyenek a külön jogszabályokban meghatározott környezetvédelmi előírások;

b) minden esetben ellenőrzött, felügyelt területet és biztonsági övezetet kell kijelölni, és jól látható jelzésekkel kell elkülöníteni;

¹² 17/1996. (I. 31.) Korm. rendelet a talált, illetve lefoglalt radioaktív vagy nukleáris anyagokkal kapcsolatos intézkedésekről.

c) szükség esetén a lakosságot értesíteni kell a gyakorlat jellegéről, az illetékes önkormányzat útján.

A sugárzási helyzet mérésének feladatai

15. §

(1) A kijelölt honvédségi szervezetek állandó elhelyezési körleteikben a sugárhelyzet felmérésére, a környezeti sugárzás folyamatos mérésére, a katonai vezetés gyors tájékoztatása, a szükséges döntések megalapozása érdekében — külön rendelkezésben meghatározott követelmények szerint — működtetik a Magyar Honvédség Atom-, Vegyi, Biológiai Riasztási és Értesítési Rendszer (a továbbiakban: MH ABV RIÉR) elemeit.

(2) Az MH ABV RIÉR egyes kijelölt elemei (az MH PK, VKF Intézkedés szerint) az Országos Sugárfigyelő, Jelző és Ellenőrző Rendszer részét képezik.

(3) Az MH ABV RIÉR Országos Sugárfigyelő, Jelző és Ellenőrző Rendszerbe kijelölt elemei tevékenységét, az adatszolgáltatás módját és gyakoriságát annak jóváhagyott Működési Rendje szerint végzi.

Nukleárisbaleset-elhárítás

16. §

(1) A honvédségi szervezetek nukleárisbaleset-elhárítási tevékenységüket, a honvédelmi ágazat részére kijelölt feladatokat a vonatkozó jogszabályok¹³ szerint, a szervezeti és működési szabályzatokban leírt rendben végzik.

(2) Nukleárisbaleset-elhárítási tevékenységben csak felkészített, a szükséges védőfelszerelésekkel ellátott személyi állomány vehet részt.

(3) A nukleárisbaleset-elhárítási tevékenység tervezésekor és végrehajtásakor az egészségügyi miniszter rendeletében meghatározott¹⁴ a 4. § (4) bekezdésben hivatkozott dózishatárértékeket és beavatkozási szinteket kell alkalmazni.

(4) A nukleárisbaleset-elhárítás időszakára a veszélyhelyzeti és foglalkozási sugárdózismérés módszereit kell alkalmazni a baleset-elhárításban részt vevő teljes személyi állományra, valamint a veszélyeztetett honvédségi szervezetre.

¹³ 248/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszerről és módosítására kiadott 40/2000. (III. 24.) Korm. rendelet, valamint a 33/1998. (HK 11.) HM utasítás a nukleárisbaleset-elhárítás ágazati feladatairól és a 25/2000. (IX. 22.) HM rendelet a honvédelmi ágazat katasztrófák elleni védekezésének irányításáról és feladatairól.

¹⁴ Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet.

Minősített időszakra vonatkozó sugáregészségügyi rendszabályok

17. §

(1) A fegyveres erőknél a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény szerinti alkalmazása következtében történő fegyveres műveletek során a sugárvédelem alapvető előírásai az atomenergia békés célú alkalmazásának szabályozása szerint nem érvényesíthetők.

(2) Figyelemmel az At. 68. § (10) b) pontban kapott felhatalmazásra, összhangban a honvédelemről szóló 1993. évi CX. törvény 10. § g) pontjában foglaltakkal, a minősített időszakok sugáregészségügyi rendszabályait külön rendeletben határozom meg.

VII. Fejezet

VEGYES ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

18. §

(1) E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) Az At.-ban és a jelen rendeletben meghatározott feladatok végrehajtására szükséges pénzeszközöket 2002. december 31-ig a HM tárca költségvetési tartaléka terhére kell biztosítani.

(3) 2002. január 1-jétől az atomenergia honvédségi alkalmazásával összefüggő költségeket önálló költségvetési tételszámon kell kezelni. Ennek érdekében a további költségvetési tervezés során ezeket a költségeket elkülönítetten kell tervezni.

(4) A rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályukat veszítik a következő rendelkezések:

a) a sugárzó (radioaktív) anyagokról és készítményekről szóló 10/1964. (V. 7.) Korm. rendelet végrehajtására és a sugárzó anyagoknak a Magyar Néphadseregben való felhasználásáról szóló 1/1965. HM parancs;

b) az 1972. évi 9. törvényerejű rendelet Magyar Néphadseregben történő végrehajtásáról szóló 14/1973. (HK 10.) HM utasítása;

c) a Magyar Néphadseregben a nukleáris anyagok nyilvántartási és jelentéstételi rendszeréről szóló 5/1973. (HK 10.) MH vegyvédelmi főnöki utasítás.

(5) A rendelet megjelenésétől számított egy éven belül létre kell hozni az At. hatálya alá tartozó radioaktív anyagok, létesítmények, haditechnikai termékek megújított ágazati nyilvántartását.

(6) Valamennyi, az (5) bekezdésben felsorolt anyagra, létesítményre, haditechnikai termékre újraengedélyezési eljárást kell lefolytatni 2002. december 31-ig.

(7) A régi eljárásrend szerint megszerzett engedélyek hatályuk lejártáig, illetve határozatlan időre kiadott engedélyek legfeljebb 2002. december 31-ig érvényesek.

(8) A rendelet hatálybalépését követően indult eljárásokban az engedélyezési eljárásokat e rendelet előírásai szerint kell lefolytatni.

(9) A rendelet hatálya alá tartozó jelentések rendjét az IKR-ben kell rögzíteni.

(10) Az atomenergia alkalmazási körébe tartozó tevékenységek ágazati szintű járulékos költségeit az éves költségvetésben tervezni kell.

Dr. Szabó János s. k.,
honvédelmi miniszter

1. számú melléklet
a 33/2002. (V. 3.) HM rendelethez

Fogalmak

Atomenergia honvédségi szervezetek által történő békés célú alkalmazása: az atomenergia honvédségi létesítményben, haditechnikai termékben történő olyan alkalmazása, mely nem esik a nemzetközi szerződésekben tiltott katonai tevékenységek hatálya alá és amelynek során — jogszabályokban meghatározott esetek kivételével — az így nyert anyag vagy energia felhasználása nem irányul sem közvetve, sem közvetlenül az emberi élet kioltására vagy sérelmére, környezetben vagy anyagi javakban történő károkozásra;

állományilletékes parancsnok: az az általános munkáltatói jogkört gyakorló előljáró, aki a fegyveres szerv olyan szervezeti egységét vezeti, amely önálló állománytáblával rendelkezik; gyakorolja mindazon munkáltatói jogokat, és teljesíti azokat a kötelezettségeket, amelyeket jogszabály nem határoz meg más parancsnok (vezető) részére;

bejegyzett jogi személy: kérelmező, aki bejegyzést nyert sugárveszélyes tevékenység vagy sugárforrás üzemeltetésével kapcsolatban, és akinek elismert jogai és kötelezettségei vannak az adott tevékenységre, illetve forrásra vonatkozóan, elsősorban a védelem és biztonság tekintetében;

bejelentés: jogi személy által a hatóság részére megküldött dokumentum azon szándék bejelentésére, hogy sugárveszélyes tevékenységet vagy egyéb, az At. hatálya alá tartozó tevékenységet kíván folytatni;

birtokos: valamely forrásra vagy tevékenységre (jellemzően tárolásra, kiadásra, ellenőrzésre) vonatkozó érvényes engedély birtokosa, akinek jogai és kötelezettségei vannak az atomenergia alkalmazási körében a védelem és biztonság tekintetében;

biztonsági kultúra: szervezetek és egyének jellegzetességeinek és állásfoglalásainak összessége, amely alapját képezi annak, hogy a védelem és biztonság kérdései, mindent

megelőző elsőbbséggel, jelentőségüknek megfelelő figyelmet kapnak;

felhasználó: valamely forrásra vagy tevékenységre (alkalmazásra, kiképzésre) vonatkozó érvényes engedély birtokosa, akinek jogai és kötelezettségei vannak az atomenergia alkalmazási körében a védelem és biztonság tekintetében;

felhatalmazás: a hatóság által írásban kiadott engedély azon jogi személy részére, aki/amely az At. hatálya alá tartozó sugárveszélyes tevékenység végzése ügyében folyamodott jóváhagyásért. A felhatalmazás formáját tekintve lehet bejegyzés vagy engedély;

felhatalmazott: aki rendelkezik a hatóság felhatalmazásával;

haditechnikai eszköz: a fegyveres erők állományában rendszeresített, használatba vett, és/vagy a nemzetgazdaságból honvédelmi célokra bevont (igénybe vett), a honvédségi szervezetek feladatainak megoldásához vagy közvetve azok végrehajtásához szükséges harceszközök, biztosító- és kiszolgáló eszközök, melyeket a Haditechnikai eszközök és szolgáltatások kiviteléről, behozataláról, illetve reexportjáról szóló 48/1991. (III. 27.) Korm. rendelet mellékletének fejezetei felsorolnak, azok hatástalanított változatai és makettjei;

haditechnikai szolgáltatás: a haditechnikai eszközökkel összefüggő termelési, üzemeltetési, javítási és technológiai ismeret és dokumentáció, valamint az eszközökhöz kapcsolódó szolgáltatás, ide értve a bémunkát, a termék karbantartását, javítását, minőségi vizsgálatát, műszaki tervezését, továbbá kezelésének és alkalmazásának oktatását;

haditechnikai termék: haditechnikai eszköz és/vagy a hozzá tartozó haditechnikai szolgáltatás;

honvédségi szervezet: fegyveres erő olyan szervezeti egysége, amely önálló állománytáblával rendelkezik és a honvédelmi miniszter vagy a Magyar Honvédség parancsnoka irányítása és/vagy vezetése alá tartozik;

kérelmező: bármely jogi személy, aki a hatósághoz folyamodik engedélyért bármely olyan tevékenység végzéséhez, amely az At. hatálya alá tartozik;

rendszeresítő: valamely tevékenységre (rendszeresítésre, alkalmazásba vételre, létesítésre, elosztásra, kivonásra stb.) vagy forrásra vonatkozó érvényes engedély birtokosa, akinek elismert jogai és kötelezettségei vannak az adott tevékenységre, illetve forrásra vonatkozóan, elsősorban a védelem és biztonság tekintetében;

az ionizáló sugárforrás fokozott kockázatával járó tevékenység: olyan emberi tevékenység, amely a háttér-sugárzáshoz képest megnöveli a sugárterhelést vagy annak valószínűségét;

sugárvédelmi rendszer: az egyént érő, az ellenőrzött tevékenységből származó effektív dózis — vagy egyenérték dózis — határértékek sugárterhelés korlátozására alkalmazott rendszere. A fogalmat a Nemzetközi Sugárvédelmi Bizottság (ICRP) 1990-ben tett ajánlásában vezette be.

2. számú melléklet
a 33/2002. (V. 3.) HM rendelethez

**Az egyéni sugárterhelés ellenőrzésének
speciális szabályai**

1. A természetes forrásokból eredő, fokozott sugárterheléssel járó, különleges munkahelyek, tevékenységek, illetve foglalkozási csoportok a honvédségnél a következők:

- a) földfelszín alatti munkahelyek (védett objektumok);
- b) felszíni munkahelyek, amelyek közelében természetes radioaktív anyagokat tartalmazó kőzetek, ásványok és egyéb anyagok aprítása, őrlése, feldolgozása, dúsítása, továbbá az előállított termékek tárolása, csomagolása fokozott sugárterheléshez vezethet;
- c) nagy távolságon és nagy magasságban hajózó légi-személyzet.

2. A külső forrásokból származó foglalkozási sugárterhelés rendszeres hatósági személyi dozimetriai ellenőrzését; valamint, ha rendkívüli körülmények folytán radioaktív anyag a szervezetbe kerül vagy annak gyanúja fennáll, az ebből eredő belső sugárterhelés ellenőrzését a hatóság szervezi és végezteti.

3. A honvédségi szervezetek sugárveszélyes tevékenységet időszakosan végző személyi állománya foglalkozási sugárterhelésének ellenőrzését saját hatáskörében végzi. Az ellenőrzést a hatóság szervezi és hajtja végre.

A rendszeres személyi dozimetriai ellenőrzéshez előírt dózismérőket az ellenőrzött munkahely bejelentésében igényelt mennyiségben a hatóság szerzi be és adja ki használatra a munkáltató részére.

4. Azokon a munkahelyeken, ahol fennáll annak a lehetősége, hogy egyes munkafolyamatok során a várható sugárterhelés a 20 mSv effektív dózist meghaladja, a helyszínen leolvasható dózismérőt (baleseti dózismérőt) vagy egyéni dózisszintjelzőt is használni kell. Ezek beszerzéséről az állományilletékes parancsnok gondoskodik.

5. Az állományilletékes parancsnok a sugárvédelmi megbízott (a sugárvédelmi szolgálat) útján köteles gondoskodni arról, hogy a sugárterhelés rendszeres hatósági ellenőrzésére kötelezett személyi állomány a dózismérőt kézhez kapja és a teljes munkaidő, illetve tevékenység időtartama alatt viselje. Amennyiben az ellenőrzött a dózismérőt, illetve az egyéni dózisszintjelzőt (a továbbiakban együtt: dózismérő) figyelmeztetés ellenére sem viseli, illetőleg nem rendeltetés szerint használja, a munkavégzéstől el kell tiltani.

6. Szándékosan okozott, illetve dózismérő nem rendeltetésszerű használatából eredő kárért a dózismérő viselőjét anyagi kártérítésre kell kötelezni.

7. Az engedélyes honvédségi szervezet sugárvédelmi megbízottja (sugárvédelmi szolgálat) köteles a dózismérőkről, a személyi dózisköről saját nyilvántartást vezetni, amelyben fel kell tüntetni az érintett személyek adatait, a

kiadott dózismérő számát, a kiadás (csere) és a hatóság részére való továbbítás napját. Az ellenőrzésre bejelentett létszám vagy a személyek adataiban bekövetkezett változásokat a hatósággal, a változás időpontjában írásban közölni kell. Az értékelés és központi nyilvántartás vezetése érdekében, a dózismérőket és kísérő űrlapokat pontosan kitöltve, az ellenőrzési időszak végén a hatóságnak vissza kell küldeni.

8. A személyi állomány foglalkozási sugárterhelésének központi nyilvántartását a hatóság vezeti. Az egyéni dózis adatait, az értékelést végző országos szervezettől átvéve, 10 munkanapon belül, írásban közli az engedélyesekkel.

9. A sugárvédelmi megbízott (sugárvédelmi szolgálat) köteles továbbá a dózismérés eredményeit személyenként nyilvántartani és az alkalmazott sugárveszélyes munkájának időtartama alatt, továbbá annak megszűnését követő 30 éven át megőrizni. Az engedélyes honvédségi szervezetnél bekövetkezett szervezeti változás esetén a sugárterhelések adatainak megőrzése a mindenkori jogutód felelőssége.

A személyi dozimetriai ellenőrzés vagy az egyéni sugárterhelés munkahelyi méréseken alapuló becslésének eredményét, az érintett személlyel közölni kell.

10. A sugárvédelmi megbízott (sugárvédelmi szolgálat) köteles a munkavállalók részére kiadott dózismérőket az előírt ellenőrzési időszak után, baleseti sugárterhelés vagy annak gyanúja, továbbá veszélyhelyzeti és engedélyezett különleges sugárterhelés esetén azonnal bevonni és jegyzőkönyv kíséretében a hatósághoz megküldeni. A hatóság a soron kívül bevont dózismérőket értékelésre, haladéktalanul az országos intézetbe továbbítja.

11. A személyi dozimetriai ellenőrzés adatait az ellenőrzött személy sugárveszélyes munkájának befejezését követő, illetőleg az ellenőrzés megszűnésétől számított 30 éven át meg kell őrizni.

12. 6 mGy-t elérő vagy azt meghaladó személyi dózis észlelése esetén, a hatóság helyszíni vizsgálat alapján saját hatáskörében intézkedik, és erről tájékoztatja a jogszabályban kijelölt országos szervezetet.

13. Amennyiben bármelyik dózismérő jelzése, illetve az abból becsült dózis szabálytalan besugárzás vagy a dózismérőt viselő személy indokolatlan, az évi effektív dóziskorlát 1/10 részét meghaladó, de a hatósági kivizsgálási szint alatti sugárterhelés gyanújára utal, a hatóság a tényleges személyi sugárterhelés megállapítása és nyilvántartása, valamint a sugárvédelmi feltételek javítása érdekében a sugárvédelmi megbízott (sugárvédelmi szolgálat) bevonásával az eset munkahelyi kivizsgálására és az esetleges személyi felelősség megállapítására intézkedik. Ennek eredményéről tájékoztatja a külön jogszabályban kijelölt országos szervezetet.

14. Az ellenőrzött személyi dóziskorlátot meghaladó összegzett sugárterhelése esetén az intézkedés rendjére a 13. pontban foglaltak az irányadók.

15. Amennyiben a hatóság előírta a személyi állomány egyes csoportjainak béta-, illetőleg neutron-sugárterhelés ellenőrzését — a munkahely sugárvédelmi megbízottjának (sugárvédelmi szolgálatának) szervezésében — a mérési eredményeket a központi nyilvántartás vezetése érdekében — a munkahelyre előírt rendszerességgel — közölni kell a hatósággal.

3. számú melléklet

a 33/2002. (V. 3.) HM rendelethez

A radioaktív anyag tartalmú haditechnikai termékek rendszeresítési, alkalmazásba vételi eljárásának sugárvédelmi követelményei

1. A rendszeresítő a rendszeresítés (alkalmazásba, használatba vétel) kezdeményezése előtt termékdokumentáció beszerzése útján köteles meggyőződni arról, hogy a radioaktív anyagot tartalmazó haditechnikai termék gyártója, forgalmazója biztosította-e a kezelés, használat, illetve meghibásodás és kivonása során a sugárterhelés megelőzésére szolgáló sugárvédelmi műszaki-technikai eszközöket, figyelembe véve:

a) az alkalmazott radionuklidokat, azok aktivitását, felezési idejét, az általuk kibocsátott sugárzás fajtáját és energiáját;

b) a felhasznált radionuklidok fizikai és kémiai formáit és azok hatását a védelemre és biztonságra normál és szélsőséges körülmények között;

c) a radioaktív anyag tokozását, védelmét és hozzáférhetőségét normál és szélsőséges körülmények között;

d) a karbantartás és javítás szükségességét, illetve ezek megvalósítási módját.

2. A rendszeresítés (alkalmazásba vétel) kezdeményezése előtt a haditechnikai termék forgalmazójától be kell szerezni a termékre vonatkozó alábbi utasításokat (leírásokat), műbizonylatokat:

a) radionuklidok műbizonylata,

b) tájékoztató jellemző dózisteljesítmény értékekről működés, karbantartás és javítás alatt,

c) radioaktív hulladék-kezelési utasítás,

d) üzembe helyezési utasítás,

e) karbantartási és javítási utasítás.

3. A rendszeresítési eljárás során a rendszeresítő győződik meg arról, hogy a haditechnikai termék gyártója biztosította-e a sugárveszély jogszabályban előírt jelzését a termék hozzáférhető felszínén, csomagjain (csomagolásán).

4. számú melléklet a 33/2002. (V. 3.) HM rendelethez

Adatszolgáltatás engedélykérelemhez

1. A kérelmező honvédségi szervezet megnevezése:

postacíme:

felelős vezetőjének neve, beosztása:

sugárvédelmi szolgálat (megbízott) vezetője és helyettesének neve:

munkaköri beosztás:

iskolai végzettség:

sugárvédelmi képesítés:

2. Sugárveszélyes tevékenység ismertetése:

A tevékenységet végző szervezeti egység megnevezése:

címe:

felelős vezető:

3.* A kérelem tárgya:

— radioaktív anyag vagy zárt sugárforrás fajtájának, aktivitásának (legnagyobb aktivitásának) és felhasználásának megnevezése;

— haditechnikai termék leírása;

— tevékenységet szolgáló létesítmény leírása;

— ionizáló sugárzást létrehozó berendezés, készülék megnevezése, gyártója, típusa és minősítésének száma.

4.* A sugárveszélyes munkakörök megnevezése, az ott foglalkoztatott személyi állomány létszáma és képzettsége.

5.* Az alkalmazni kívánt sugárvédelmi mérőműszerek felsorolása (típusa, minősítésének száma).

6.* A kért engedély területi hatálya (létesítményi, helyi, megyei, országos).

* Az egyes kérdésekre adott válaszokat a szükséges részletezéssel kell megadni.

5. számú mellékleta 33/2002. (V. 3.) HM rendelethez**Az engedélyezési eljárásában közreműködő szakhatóságok**

1. A radioaktív anyag rendszeresítését, használatbavételét, birtoklását, termelését, előállítását, tárolását, felhasználását, átalakítását szolgáló létesítmény létesítése, üzembe helyezése, üzemeltetése, átalakítása, javítása, megszüntetése tekintetében:

a) a területileg illetékes környezetvédelmi és vízügyi szakhatóság;

b) a honvédség tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezete.

2. Az előző pontban megjelölt tevékenységet szolgáló, nem nukleáris létesítmény (épület, építmény, helyiség, műtárgy) létesítése, üzembe helyezése, üzemeltetése, átalakítása, javítása, megszüntetése tekintetében:

a) a területileg illetékes környezetvédelmi és vízügyi szakhatóság;

b) a honvédség építésügyi hatósági feladatokat ellátó szervezete;

c) a honvédség tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezete.

3. Az ionizáló sugárzást létrehozó berendezés, létesítmény (épület, építmény, helyiség, műtárgy) létrehozása, átadása, a használat bármilyen jogcímen való átengedése, előállítása, üzemeltetése, átalakítása, megszüntetése:

a) a honvédség biztonságtechnikai hatósági feladatokat ellátó szervezete;

b) a honvédség építésügyi hatósági feladatokat ellátó szervezete.

4. Radioaktívanyagot vagy ionizáló sugárzást létrehozó berendezést tartalmazó haditechnikai termék rendszeresítése, alkalmazásba, használatba vétele, kivonása (megszüntetése):

a) a honvédség biztonságtechnikai hatósági feladatokat ellátó szervezete;

b) a honvédség tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezete.

5. A radioaktív hulladék átmeneti tárolása céljára szolgáló építmények, helyiségek létesítése, üzembe helyezése, üzemeltetése, átalakítása, megszüntetése tekintetében:

a) a területileg illetékes környezetvédelmi és vízügyi szakhatóság;

b) a honvédség építésügyi hatósági feladatokat ellátó szervezete;

c) a honvédség tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezete.

6. számú mellékleta 33/2002. (V. 3.) HM rendelethez**Zárt radioaktív sugárforrást vagy ionizáló sugárzást kibocsátó berendezést tartalmazó haditechnikai termék speciális alkalmazási szabályai**

1. A honvédségi szervezeteknél zárt radioaktív sugárforrást vagy röntgensövet tartalmazó haditechnikai termék használatának feltétele, hogy műleírása, gépkönyve stb. az érvényben lévő sugárvédelmi előírásoknak megfelelő magyar nyelvű kezelési utasításokat is tartalmazzon.

2. Nagyjavítást, átalakítást követően a haditechnikai termék ismételt használatbavétele csak sugárvédelmi ellenőrzés után lehetséges. Indokolt esetben, az átalakítás jellege szerint, új sugárvédelmi előírások kidolgozása és új engedélyezési eljárás szükséges.

3. A zárt sugárforrások zártságát, felületi tisztaságát használatba vétel előtt és a használat során az MSSZ-ben meghatározott időközönként és módon, e tevékenység végzésére engedéllyel rendelkezővel ellenőriztetni kell.

4. A radioaktív sugárforrás zártságát nem rendeltetésszerű használattal veszélyeztetni tilos!

5. A haditechnikai termék lejárt felhasználási idejű sugárforrással nem üzemeltethető. A felhasználási idő elsősorban a szolgálati időhöz igazodik. Amennyiben a gyártó szolgálati időt nem állapított meg, a felhasználási időt haditechnikai termékek vonatkozásában a hatóság állapítja meg.

6. A sugárforrást a besugárzás végeztével állandó tárolóhelyére kell juttatni, és a kezelőnek a tároló helyzetről sugárméréssel kell meggyőződni.

7. A hordozható sugárforrást használaton kívül elzárva, engedélyezett tárolóhelyen kell tartani. A zárt sugárforrás tárolóhelyének külső, hozzáférhető felületén a maximálisan megengedett dózisteljesítmény $2 \mu\text{Sv/h}$.

7. számú mellékleta 33/2002. (V. 3.) HM rendelethez**Rendkívüli esemény megelőzése és elhárítása**

1. A honvédségi szervezeteknél az At. 2. § r) pontjában foglaltakon túl rendkívüli eseménynek tekintendő a sugárforrással, haditechnikai termékkel kapcsolatos olyan esemény, amelynek során a személyi állomány egy vagy több tagjánál a határértéket meghaladó sugárterhelés vagy ennek megfelelő radioaktív szennyeződés következik be.

2. A gyakorló-, kiképző- és munkahelyek esetében a lehetséges rendkívüli események figyelembevételével kell kidolgozni a BEIT-et.

3. Gyakorlótérén, terepen ki kell jelölni, tartózkodási helyét behatárolni és egyéni megkülönböztető jelzéssel ellátni a személyi állomány rendkívüli esemény bekövetkeztekor intézkedésköteles tagjait. Munkahelyen ki kell függeszteni ezen személyek nevét, címét és telefonszámát.

4. A személyi állomány, a gyakorlótér, a kiképző- és munkahely, vagy a környezet rendellenes mértékű sugár-szennyezése esetén a folyamatban lévő tevékenységet fel kell függeszteni. Intézkedni kell a személyi állomány és tárgyak további szennyeződésének megakadályozására, a rendkívüli esemény következményei felszámolására, annak kivizsgálására.

5. A sugárszennyezett személyi állomány, gyakorlótér, eszközök, felületek mentesítését a BEIT-ben előírt módon kell végrehajtani.

6. Sugársérültek vagy arra gyanús személyek egészségügyi ellátását az egészségügyi miniszter által kiadott jogszabálynak megfelelően kell megszervezni és végezni.

7. A radioaktív szennyeződés veszélyével járó kiképző-, gyakorló- és munkahelyeken biztosítani kell a mentesítés célját szolgáló meleg vizes fürdő (zuhanyozó) helyiséget és annak megfelelő felszerelését, valamint az elsősegély, illetve az első orvosi segélynyújtásra alkalmas helyiséget és felszerelést.

8. Nyitott radioaktív készítményeket felhasználó kiképző-, gyakorló- és munkahelyeken az állományilletékes parancsnok köteles gondoskodni a személyi állomány létszámának megfelelően a szükséges minimális mentesítő-készletről.

9. Minimális mentesítő készlet két főre:

- 2 db 25 cm-es csipesz;
 - 2 db 15 cm-es csipesz;
 - 5 pár gumi (műanyag) kesztyű talkumozva;
 - 5 pár fél négyzetméter nagyságú fólia, cipők szennyeződésének megelőzésére;
 - 1000 g a munkahelyfelületének lemosására legalkalmasabb mosó- vagy mosogatószer;
 - 1000 g vatta;
 - 500 ml 10%-os trinátriumfoszfát oldat;
 - 1 l 2%-os technikai minőségű Komplexon-III oldat
- elsősorban a testfelületek mentesítésére;
- 5 db nagyméretű műanyag zsák hulladékgyűjtésre;
 - 1 db szemöblítő pohár;
 - 500 ml 0,9%-os konyhasóoldat;
 - készletben 500 ml speciális oldat vagy oldószer (speciális mentesítésre) amennyiben szükséges.

10. A mentesítő készlete(ke)t könnyen elérhető, felirattal megjelölt helyen kell tárolni. Használatára a személyi állományt ki kell oktatni.

11. A szennyezett terület lezárására:

a) munkahelyen legalább 3 db sugárveszélyt jelző tárcsát és 25 m sárga színű szalagot kell tárolni hozzáférhető helyen;

b) terepen, gyakorlótérén a lezáráshoz szükséges anyagok mennyiségét a gyakorlat levezetési tervében kell tervezni.

12. A szennyezett kiképző-, gyakorló- és munkahely mentesítése a sugárvédelmi szolgálat irányításával az ott szolgálatot teljesítő (tevékenységével szennyezést okozó) személyi állomány kötelessége.

13. A mentesítés hatékonyságáról ellenőrző méréssel kell meggyőződni, melynek adatait nyilvántartó könyvben kell rögzíteni.

14. A mentesítés során használt anyagokat, mosóvizet, az eltávolított ruhaneműt a radioaktív hulladékokra vonatkozó szabályok szerint kell kezelni.

8. számú melléklet

a 33/2002. (V. 3.) HM rendelethez

Sugárvédelmi képzés és továbbképzés

1. Alapfokú sugárvédelmi ismereteket nyújtó képzésben és 5 évenként továbbképzésben kell részt venni tanfolyam vagy egyéb oktatási forma keretében a személyi állomány azon tagjainak, akik:

a) kiképzés-képzés keretén belül sugárforrást nem kezelnek, de a sugárzást képzési céllal detektálják, illetve sugárszennyezettség mentesítésével foglalkoznak;

b) az ionizáló sugárzás mérsékelt veszélyével járó munkakörben dolgoznak (pl. beépített kis aktivitású zárt sugárforrással működő haditechnikai terméket működtetnek vagy felügyelnek), de sugárforrást nem kezelnek;

c) sugárzás veszélyével járó tevékenységhez kapcsolódó beosztást töltenek be, de a sugárforrással önállóan nem dolgoznak (pl. takarítók, karbantartók, gépkocsivezetők, őrök, raktárosok, adminisztratív dolgozók stb.).

2. Bővített sugárvédelmi ismereteket nyújtó tanfolyami képzésben és 5 évenként továbbképzésben kell részesíteni a személyi állomány azon közép- vagy felsőfokú végzettségű (vagy ilyen képzésben részt vevő) tagjait, akik:

a) kiképzés-képzés keretén belül sugárforrást kezelnek, a sugárzást képzési céllal detektálják, illetve sugárszennyezettség mentesítésével foglalkoznak (valamennyi vegyi, sugárfelderítő, mentesítő képzésben részesülő, katonai oktatási intézmény hallgatója);

b) kiképzés-képzés során képzési céllal ionizáló sugárzás alkalmazásával foglalkozást vezetnek;

c) vegyivédelmi szakmai számú tiszti, tiszthelyettesi beosztást töltenek be, és így vegyivédelmi alegységek tevékenységét tervezik;

d) az ionizáló sugárzás veszélyével járó ipari, orvosi, fogorvosi, radiológiai (mérnöki) beosztásban — beleértve a nyitott vagy zárt sugárforrást felhasználókat is — dolgoznak, a sugárforrást önállóan kezelik vagy ilyen tevékenységét irányítanak;

e) ionizáló sugárforrást esetenként alkalmazó egészségügyi munkahelyen (pl. traumatológia, pulmonológia, stomatológia stb.) dolgoznak.

3. Átfogó sugárvédelmi ismereteket nyújtó tanfolyami képzésben és 5 évenkénti továbbképzésben kell részesíteni a személyi állomány azon közép- és felsőfokú végzettségű tagjait, akik:

a) az ionizáló sugárzás fokozott veszélyével járó tevékenységet önállóan végeznek vagy vezető beosztásban dolgoznak, illetőleg felügyelnek vagy sugárbiztonsági szempontból ellenőriznek;

b) sugárveszélyes munkahelyek sugárvédelmét tervezik, vagy az ilyen terveket sugárvédelmi szempontból elbírálják;

c) egészségügyi munkahelyen ionizáló sugárzást alkalmazó diagnosztikai vagy gyógyászati eljárást terveznek, irányítanak, végeznek, illetőleg sugárvédelmi szempontból felügyelnek;

d) hatósági tevékenységet folytató, azon felsőfokú végzettségű személyek (orvosok és nem orvos diplomások), akiknek feladatai közé tartozik szakértői tanácsadás sugárvédelmi kérdésekben, valamint sugárveszélyes munkahelyek ellenőrzése;

e) akik sugárvédelmi szakértői tevékenységet folytatnak a honvédségi szervezetek állományában;

f) közép- vagy felsőfokú katonai tanintézeteknél sugárvédelmi oktatást (képzést) végeznek;

g) magasabb egységeknél (vezérkaroknál vagy vezérkari szintű szervezeteknél) vegyivédelmi biztosítási feladatokat végeznek, vegyivédelmi szakcsapatokat irányítanak (vezetnek);

h) vegyivédelmi szakcsapatok parancsnokságába és törzsébe beosztott, a szakfeladatok végrehajtását tervező állomány;

i) szakmai végzettségre való tekintet nélkül a személyi állomány mindazon közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező tagja, aki nukleárisbaleset-elhárítási irányító csoportban, operatív csoportban vagy törzsben nukleárisbaleset-elhárítási tevékenységet tervez, sugárhelyzet-értékelést végez;

j) adatgyűjtő értékelő és tájékoztató központok vezető, tiszt, tiszthelyettes állománya, aki közvetlenül a sugárhelyzet értékelésével, a döntések előkészítésével és megvalósításával foglalkozik.

4. Az 1—3. sugárvédelmi ismereteket nyújtó képzést-továbbképzést a felsőfokú képzést végző katonai tanintézetekben kell végrehajtani a kijelölt személyi állomány-csoportoknak.

5. A megszerzett sugárvédelmi végzettség sugárvédelmi képesítést jelent. Érvényességi időtartama 5 év, mely az 5. évben szinten tartó tanfolyam, mint továbbképzés és vizsga keretében megújítandó. 5 éven túl a képesítés érvényességi időtartama hatályát veszti. Az ismételt érvényes-

ségi időtartam az újabb szinten tartó tanfolyam és eredményes vizsga napjától számított 5 év.

6. Kiképzés keretén belül a hadkötelezettség alapján szolgálatot teljesítő állomány részére az 1. pontban meghatározott sugárvédelmi ismeretek oktatásának feltételeit és folyamatos végrehajtását kijelölt Kiképző Központban kell biztosítani.

7. Honvédségi szervezetek nukleárisbaleset-elhárítására kijelölt személyi állománya sugárvédelmi képzését a feladat jellegének megfelelően kell meghatározni. Az operatív törzs vezető intézkedése alapján alap, bővített, átfogó, illetve speciális képzésre kötelezett csoportokba kell sorolni az irányító és beavatkozó erőket.

Az oktatási miniszter 12/2002. (V. 3.) OM rendelete

a szarvasmarha-tenyésztési és tejgazdasági szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 74. §-a (1) bekezdésének e) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) A szarvasmarha-tenyésztési és tejgazdasági szakmérnök szakképzettség csak szakirányú továbbképzésben szerezhető meg.

(2) E rendelet *melléklete* a szarvasmarha-tenyésztési és tejgazdasági szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeit tartalmazza.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Pálkás József s. k.,
oktatási miniszter

*Melléklet**a 12/2002. (V. 3.) OM rendelethez***A szarvasmarha-tenyésztési és tejgazdasági szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményei***1. A képzési cél*

A képzés célja a szarvasmarha-tenyésztés területén dolgozó, szakirányú szakképzettségű szakemberek továbbképzése, akik a képzés eredményeként alkalmazni képesek a feladatok ellátásához szükséges legújabb elméleti és gyakorlati ismereteket az állatgenetika és takarmányozás területén. Képesek a korszerű tartástechnológiák kialakítására és üzemeltetésére. Alkalmazni tudják az ökonómiai, a marketing és a minőségbiztosítási ismereteket.

2. Az oklevélben szereplő szakirányú szakképzettség megnevezése

Szarvasmarha-tenyésztési és tejgazdasági szakmérnök.

3. A képzésben résztvevők köre

A képzésben az agrár-felsőoktatás alapképzési szakjain egyetemi vagy főiskolai szintű szakképzettséggel rendelkezők vehetnek részt.

4. A képzési idő

Levelező tagozaton 4 félév, legalább 370 tanóra, 120 kredit.

5. A képzés főbb tanulmányi területei

5.1. Alapozó tárgyak, a kreditekben kifejezett képzés 10—20%-ában, 19 kredit: produkciógenetika, termelés-tan, alkalmazott takarmányozástan, alkalmazott szaporodásbiológia, állathigiénia.

5.2. Szaktantárgyak, a kreditekben kifejezett képzés 45—55%-ában, 62 kredit: rét- és legelőgazdálkodás, szarvasmarha-tenyésztés, szarvasmarha-takarmányozás, tartástechnológia, tenyésztésszervezés, ökonómia, a gépi fejés technológiája, minőségbiztosítás és tejtermelés, tejfeldolgozás, tejgazdasági marketing.

5.3. Szakmai tanulmányút, a kreditekben kifejezett képzés 10—20%-ában, 14 kredit.

5.4. Üzemi gyakorlat, a kreditekben kifejezett képzés 10—20%-ában, 13 kredit.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

Az ellenőrzési rendszer az intézményi tantervben előírt aláírások, gyakorlati jegyek megszerzéséből, vizsgákból — beszámolók, kollokviumok, szigorlatok —, valamint szakmai gyakorlatok teljesítéséből, szakdolgozat elkészítéséből és a záróvizsga letételéből tevődik össze.

6.1. Kötelező szigorlati tárgyak:

- szarvasmarha-tenyésztés,
- szarvasmarha-takarmányozás.

6.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat a szarvasmarha-tenyésztés témakörében önálló kutatás-fejlesztés alapján elkészített írásbeli munka, amely tanúsítja, hogy a hallgató tanulmányaira és a szakirodalomra támaszkodva képes az adott téma feldolgozására, valamint a saját vizsgálatokból származó eredmények szakszerű bemutatására. A szakdolgozathoz rendelt kreditek száma: 12.

*6.3. A záróvizsga**6.3.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:*

- a tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése,
- a szakdolgozat benyújtása és a bíráló által történő elfogadása.

6.3.2. A záróvizsga részei:

- a szakdolgozat megvédése,
- komplex szóbeli záróvizsga a szarvasmarha-tenyésztés ismeretköréből.

6.3.3. A záróvizsga eredménye

A szakdolgozatra és védésére adott egy érdemjegy és a komplex vizsgára adott érdemjegy számtani átlaga.

**Az oktatási miniszter
13/2002. (V. 3.) OM
rendelete****a takarmányozási és takarmánygazdálkodási szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről**

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 74. §-a (1) bekezdésének *e*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) A takarmányozási és takarmánygazdálkodási szakmérnök szakképzettség csak szakirányú továbbképzésben szerezhető meg.

(2) E rendelet *melléklete* a takarmányozási és takarmánygazdálkodási szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeit tartalmazza.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Pálkás József s. k.,
oktatási miniszter

*Melléklet**a 13/2002. (V. 3.) OM rendelethez***A takarmányozási és takarmánygazdálkodási szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményei***1. A képzési cél*

A képzés célja az állattenyésztés és a takarmányozás területén dolgozó agrárszakemberek továbbképzése, az alapképzésben szerzett ismeretek szakirányú elmélyítése, új ismeretek nyújtása, amelynek birtokában képesek lesznek a legújabb takarmányozási módszerek, a takarmányozás új kutatási eredményeinek alkalmazására, valamint a minőségbiztosítás feladatainak ellátására.

2. Az oklevélben szereplő szakirányú szakképzettség megnevezése

Takarmányozási és takarmánygazdálkodási szakmérnök.

3. A képzésben résztvevők köre

A képzésben az agrár-felsőoktatás alapképzési szakjain szerzett egyetemi vagy főiskolai szintű mérnök szakképzettséggel rendelkezők vehetnek részt.

4. A képzési idő

Levelező tagozaton 4 félév, legalább 490 tanóra, 120 kredit.

5. A képzés főbb tanulmányi területei

5.1. Alapozó ismeretek, a kreditekben kifejezett képzés 10—20%-ában, 19 kredit: takarmányozás élettan, anyagforgalom és a takarmányozás kölcsönhatása, takarmányok laboratóriumi vizsgálata, minőségbiztosítási rendszerek.

5.2. Szakmai ismeretek I., a kreditekben kifejezett képzés 10—20%-ában, 19 kredit: takarmánytermesztés, gyephasznosítás, takarmányok előállítás, takarmánykonzerválás, ipari abrakkeverék gyártás, gépesítés és minősítés.

5.3. Szakmai ismeretek II., a kreditekben kifejezett képzés 35—45%-ában, 48 kredit: állatfajok és hasznosítási irányok takarmányozása és az e területen elért új kutatási eredmények bemutatása, a takarmányozás állat-egészségügyi vonatkozásai, takarmányártalmak, anyagforgalmi betegségek, takarmányozáshigiénia, környezet- és természetvédelem és minőség-ellenőrzés, továbbá ezzel kapcsolatos hazai és EU jogrendszerek.

5.4. Gazdasági és humánismeretek, a kreditekben kifejezett képzés 10—20%-ában, 19 kredit: vállalkozási ismeretek, a takarmányozás ökonómiája.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

Az ellenőrzési rendszer az intézményi tantervben előírt aláírások, gyakorlati jegyek megszerzéséből, vizsgákból — beszámolók, kollokviumok —, valamint szakmai ga-

korlatok teljesítéséből, szakdolgozat elkészítéséből és a záróvizsga letételéből tevődik össze.

6.1. A szakdolgozat

A szakdolgozat a szakképzettségnek megfelelő témakörben gyakorlati probléma megoldására irányuló írásbeli munka, amely tanúsítja, hogy a hallgató tanulmányaira támaszkodva, illetve a vonatkozó hazai és nemzetközi szakirodalom feldolgozásával önállóan képes a tanult ismeretek, a korszerű módszerek alkotó alkalmazására. A szakdolgozathoz rendelt kreditek száma: 15.

*6.2. A záróvizsga**6.2.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:*

— a tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése,

— a szakdolgozat benyújtása és a bíráló által történő elfogadása.

6.2.2. A záróvizsga részei:

— a szakdolgozat megvédése,

— komplex szóbeli záróvizsga a takarmányozás és takarmánygazdálkodás ismeretköréből.

6.2.3. A záróvizsga eredménye

A szakdolgozatra és védésére adott egy érdemjegy és a komplex vizsgára adott érdemjegy számtani átlaga.

Az oktatási miniszter 14/2002. (V. 3.) OM rendelete

a talajtani szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 74. §-a (1) bekezdésének e) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) A talajtani szakmérnök szakképzettség csak szakirányú továbbképzésben szerezhető meg.

(2) E rendelet *melléklete* a talajtani szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeit tartalmazza.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Pálkás József s. k.,
oktatási miniszter

*Melléklet**a 14/2002. (V. 3.) OM rendelethez***A talajtani szakirányú továbbképzési szak
képesítési követelményei***1. A képzési cél*

A képzés célja új ismeretek adásával, az alapképzésben szerzett ismeretek elmélyítésével a mezőgazdasági üzemek, szaktanácsadó intézmények, földhivatalok, szakigazgatási intézmények talajtani jellegű problémák megoldásával foglalkozó munkatársainak szakirányú továbbképzése, az agrármérnök szakképzettséggel rendelkezők, mezőgazdasági vállalkozók felkészítése a legújabb, talajra irányuló technológiák alkalmazására.

2. Az oklevélben szereplő szakirányú szakképzettség megnevezése

Talajtani szakmérnök.

3. A képzésben résztvevők köre

A képzésben azon agrár-felsőoktatás alapképzési szakjain szerzett egyetemi vagy főiskolai szintű mérnök szakképzettséggel rendelkezők vehetnek részt, akik számára az agrokémia és a talajtan legalább egy féléves tárgy volt. Jelentkezhetnek továbbá a közigazgatás, a tervezés és az oktatás szakterületéről szerzett oklevéllel rendelkezők, amennyiben megfelelő mezőgazdasági alapismeretekkel rendelkeznek.

4. A képzési idő

Levelező tagozaton 4 félév, legalább 400 tanóra, 120 kredit.

5. A képzés főbb tanulmányi területei

5.1. Alapozó talajtani ismeretek, a kreditekben kifejezett képzés 10—20%-ában, 20 kredit: talajkémia, talajfizika, talajosztályozás.

5.2. Talajtani és alkalmazott talajtani szaktantárgyak, a kreditekben kifejezett képzés 70—80%-ában, 86 kredit: talajtermékenység, talajvédelem, talajterképezés, talajok szerepe a természet- és a környezetvédelemben, alkalmazott talajbiológia, földértékelés, talajvizsgálati módszerek, adatfeldolgozás, talajvédelmi tervezés, Magyarország talajai terepgyakorlat.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

Az ellenőrzési rendszer az intézményi tantervben előírt aláírások, gyakorlati jegyek megszerzéséből, vizsgákból — beszámolók, kollokviumok —, valamint szakmai gyakorlatok teljesítéséből, szakdolgozat elkészítéséből és a záróvizsga letételéből tevődik össze.

6.1. A szakdolgozat

A szakdolgozat a szakképzettségnek megfelelő témakörben gyakorlati probléma megoldására irányuló írásbeli

munka, amely tanúsítja a jelölt irodalom-feldolgozó készségét, és az elsajátított ismeretanyag gyakorlati alkalmazásában való jártasságát. A szakdolgozathoz rendelt kreditek száma: 14.

*6.2. A záróvizsga**6.2.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:*

— a tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése,

— a szakdolgozat benyújtása és a bíráló által történő elfogadása.

6.2.2. A záróvizsga részei:

— a szakdolgozat megvédése,

— szóbeli záróvizsga Magyarország talajai, alkalmazott talajtan és a talajvédelem ismeretköréből.

6.2.3. A záróvizsga eredménye

A szakdolgozatra és védésére adott egy érdemjegy és a komplex vizsgára adott érdemjegy számtani átlaga.

**Az oktatási miniszter
15/2002. (V. 3.) OM
rendelete****a vadgazdálkodási szakirányú továbbképzési szak
képesítési követelményeiről**

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 74. §-a (1) bekezdésének e) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) A vadgazdálkodási szakirányú továbbképzési szakon:

a) mérnöki oklevéllel rendelkezők esetén „vadgazdálkodási szakmérnök”,

b) mérnöki oklevéllel nem rendelkezők esetén „vadgazdálkodó”

szakképzettség szerezhető.

(2) E rendelet *melléklete* a vadgazdálkodási szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeit tartalmazza.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Pálkás József s. k.,
oktatási miniszter

Mellékleta 15/2002. (V. 3.) OM rendelethez**A vadgazdálkodási szakirányú továbbképzési szak
képesítési követelményei***1. A képzési cél*

A képzés célja az agrár-felsőoktatásban szakképzettséget szerzett mérnökök felkészítése a vadgazdálkodás és a vadászat szakirányú feladataira.

2. Az oklevélben szereplő szakirányú szakképzettség megnevezése

- a) Mérnöki oklevéllel rendelkezők esetén:
vadgazdálkodási szakmérnök;
- b) Mérnöki oklevéllel nem rendelkezők esetén:
vadgazdálkodó.

3. A képzésben résztvevők köre

A képzésben az agrár-felsőoktatás alapképzési szakjain szerzett egyetemi vagy főiskolai szintű mérnök, illetve állatorvos, biológus, biológia szakos tanár szakképzettséggel rendelkezők vehetnek részt.

4. A képzési idő

Levelező tagozaton 4 félév, legalább 280 tanóra, 120 kredit.

5. A képzés főbb tanulmányi területei

5.1. Alapozó tárgyak, a kreditekben kifejezett képzés 25—35%-ában, 35 kredit: ökológia, vadbiológia és alkalmazott zoológia, táplálkozásbiológia és fejlődésbiológia, erdészeti alapismeretek, vadászati jogi és igazgatási ismeretek.

5.2. Szaktantárgyak, a kreditekben kifejezett képzés 55—65%-ában, 73 kredit: apró- és nagyvadgazdálkodás, vadegészségtan, vadászati szervezési ismeretek, élőhelyfejlesztés, természetvédelem, fegyverismeret, kynológia, zárttéri apróvadtenyésztés, zárttéri és farmi nagyvadtenyésztés, vadtakarmányozás.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

Az ellenőrzési rendszer az intézményi tantervben előírt aláírások, gyakorlati jegyek megszerzéséből, vizsgákból — beszámolók, kollokviumok, szigorlatok —, valamint szakmai gyakorlatok teljesítéséből, szakdolgozat elkészítéséből és a záróvizsga letételéből tevődik össze.

6.1. Kötelező szigorlati tárgyak:

- vadgazdálkodás ökológiai alapjai,
- vadgazdálkodás és vadvédelem.

6.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat a vadgazdálkodási szakképzettségnek megfelelő témakörében elkészített írásbeli munka. A hall-

gátónak bizonyítania kell, hogy tanulmányaira támaszkodva, a szakirodalom feldolgozásával képes az elsajátított ismeretek gyakorlati alkalmazására. A szakdolgozathoz rendelt kreditek száma: 12.

*6.3. A záróvizsga**6.3.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:*

- a tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése,
- a szakdolgozat benyújtása és a bíráló által történő elfogadása.

6.3.2. A záróvizsga részei:

- a szakdolgozat megvédése,
- komplex szóbeli záróvizsga a vadgazdálkodás ismeretköréből.

6.3.3. A záróvizsga eredménye

A szakdolgozatra és védésére adott egy érdemjegy és a komplex vizsgára adott érdemjegy számtani átlaga.

**Az oktatási miniszter
16/2002. (V. 3.) OM
rendelete**

**a zöldség-gyümölcs termesztési és feldolgozási
szakirányú továbbképzési szak
képesítési követelményeiről**

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 74. §-a (1) bekezdésének *e*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) A zöldség-gyümölcs termesztési és feldolgozási szakmérnök szakképzettség csak szakirányú továbbképzésben szerezhető meg.

(2) E rendelet melléklete a zöldség-gyümölcs termesztési és feldolgozási szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeit tartalmazza.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Pálkás József s. k.,
oktatási miniszter

*Melléklet**a 16/2002. (V. 3.) OM rendelethez***A zöldség-gyümölcs termesztési és feldolgozási
szakirányú továbbképzési szak
képesítési követelményei***1. A képzési cél*

A képzés célja az agrár szakképzettséggel rendelkező szakemberek továbbképzése, akik szakképzettségük birtokában, a mezőgazdasági tevékenységük során szerzett tapasztalataikra támaszkodva képesek a zöldség-gyümölcs szakterület új elméleti és gyakorlati ismereteinek elsajátítására, fejlesztésére, a zöldség-gyümölcs ágazat új kutatási eredményeinek megismerésére.

2. Az oklevélben szereplő szakirányú szakképzettség megnevezése

Zöldség-gyümölcs termesztési és feldolgozási szakmérnök.

3. A képzésben résztvevők köre

A képzésben az agrár-felsőoktatás alapképzési szakjain szerzett egyetemi vagy főiskolai szintű mérnök szakképzettséggel rendelkezők vehetnek részt.

4. A képzési idő

Levelező tagozaton 4 félév, legalább 320 tanóra, 120 kredit.

5. A képzés főbb tanulmányi területei

5.1. Alapozó tárgyak, a kreditekben kifejezett képzés 30—40%-ában, 43 kredit: zöldségtermesztés, gyümölcs-termesztés, mikrobiológia, zöldségtermesztés időzítése, kertészeti növények öntözése, környezetgazdálkodás, integrált-kontrollált termesztés növényvédelme.

5.2. Általános szakmai tárgyak, a kreditekben kifejezett képzés 40—50%-ában, 57 kredit: termelési folyamatok szervezése és ökonómiája, konzervipari technológiák, hűtőipari technológiák, bevezetés a minőségügyi rendszerekbe, élelmiszerek csomagolása, termelési higiénia, környezetvédelmi, környezettechnológiai ismeretek, ökotoxikológia, érveléstechnikák, vállalkozás menedzsment, a vonatkozó hazai és EU jogrendszere, számviteli és pénzügyi ismeretek, termékmarketing, fogyasztóvédelem.

5.3. Szakmai tanulmányút és záróvizsga, a kreditekben kifejezett képzés 5—15%-ában, 8 kredit.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

Az ellenőrzési rendszer az intézményi tantervben előírt aláírások, gyakorlati jegyek megszerzéséből, vizsgákból — beszámolók, kollokviumok, szigorlatok —, valamint szakmai gyakorlatok teljesítéséből, szakdolgozat elkészítéséből és a záróvizsga letételéből tevődik össze.

6.1. Kötelező szigorlati tárgyak:

- zöldség- és gyümölcstermesztés,
- konzerv- és hűtőipari technológiák.

6.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat a szakképzettségnek megfelelő témakörben gyakorlati probléma megoldására irányuló írásbeli munka, amely tanúsítja, hogy a hallgató tanulmányára támaszkodva, illetve a vonatkozó hazai és nemzetközi szakirodalom feldolgozásával önállóan képes a tanult ismeretek alkotó alkalmazására. A szakdolgozathoz rendelt kreditek száma: 12.

6.3. A záróvizsga**6.3.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:**

- a tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése,
- a szakdolgozat benyújtása és a bíráló által történő elfogadása.

6.3.2. A záróvizsga részei:

- a szakdolgozat megvédése,
- komplex szóbeli záróvizsga a zöldség-gyümölcs termesztés és feldolgozás ismeretköréből.

6.3.3. A záróvizsga eredménye

A szakdolgozatra és védésére adott egy érdemjegy és a komplex vizsgára adott érdemjegy számtani átlaga.

**Az oktatási miniszter
17/2002. (V. 3.) OM
rendelete****a zöldség-hajtatási szakirányú továbbképzési szak
képesítési követelményeiről**

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 74. §-a (1) bekezdésének e) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) A zöldség-hajtatási szakmérnök szakképzettség csak szakirányú továbbképzésben szerezhető meg.

(2) E rendelet *melléklete* a zöldség-hajtatási szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeit tartalmazza.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Pálkás József s. k.,
oktatási miniszter

Mellékleta 17/2002. (V. 3.) OM rendelethez**A zöldség-hajtatási szakirányú továbbképzési szak
képesítési követelményei****1. A képzési cél**

A képzés célja az agráregyetemi vagy -főiskolai szintű szakképzettséggel rendelkezők továbbképzése, a zöldség-hajtatás elméleti és gyakorlati ismereteinek elsajátítása, illetve szakirányú szakképzettség nyújtása.

2. Az oklevélben szereplő szakirányú szakképzettség megnevezése

Zöldség-hajtatási szakmérnök.

3. A képzésben résztvevők köre

A képzésben az agrár-felsőoktatás alapképzési szakjain szerzett egyetemi vagy főiskolai szintű mérnök szakképzettséggel rendelkezők vehetnek részt.

4. A képzési idő

Levelező tagozaton 4 félév, legalább 640 tanóra, 120 kredit.

5. A képzés főbb tanulmányi területei

5.1. Alapozó ismeretek, a kreditekben kifejezett képzés 15—25%-ában, 24 kredit: élettan, agrometeorológia.

5.2. Szakmai ismeretek, a kreditekben kifejezett képzés 60—70%-ában, 75 kredit: zöldségtermesztés, növényvédelem, géptan, agrokémia, környezet- és természetvédelem.

5.3. Egyéb ismeretek, a kreditekben kifejezett képzés 5—15%-ában, 9 kredit: közgazdaságtan, marketing.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

Az ellenőrzési rendszer az intézményi tantervben előírt aláírások, gyakorlati jegyek megszerzéséből, vizsgákból — beszámolók, kollokviumok, szigorlatok —, valamint szakmai gyakorlatok teljesítéséből, szakdolgozat elkészítéséből és a záróvizsga letételéből tevődik össze.

6.1. Kötelező szigorlati tárgyak:

- zöldségtermesztés, és
- növényvédelem.

6.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat elkészítésével a hallgató tanúsítja, hogy tanulmányaira támaszkodva, a vonatkozó szakirodalom feldolgozásával önállóan képes a tanult ismeretek alkotó alkalmazására. A szakdolgozathoz rendelt kreditek száma: 12.

6.3. A záróvizsga**6.3.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:**

- a tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése,

— a szakdolgozat benyújtása és a bíráló által történő elfogadása.

6.3.2. A záróvizsga részei:

- a szakdolgozat megvédése,
- komplex szóbeli záróvizsga a zöldség-hajtatás ismeretköréből.

6.3.3. A záróvizsga eredménye

A szakdolgozatra és védésére adott egy érdemjegy és a komplex vizsgára adott érdemjegy számtani átlaga.

Az oktatási miniszter 18/2002. (V. 3.) OM rendelete

a mezőgazdasági környezetgazdálkodási szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 74. §-a (1) bekezdésének e) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) A mezőgazdasági környezetgazdálkodási szakmérnök szakképzettség csak szakirányú továbbképzésben szerezhető meg.

(2) E rendelet *melléklete* a mezőgazdasági környezetgazdálkodási szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeit tartalmazza.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Pálkás József s. k.,
oktatási miniszter

Mellékleta 18/2002. (V. 3.) OM rendelethez

A mezőgazdasági környezetgazdálkodási szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményei

1. A képzési cél

A képzés célja azon egyetemi vagy főiskolai szintű agrár-szakképzettséggel rendelkező mérnökök szakirányú továbbképzése, akiknél környezetvédelmi, környezetgazdálkodási, hulladékkezelési szakismeretek elsajátítása az elhelyezkedésnél alkalmazási feltétel.

2. Az oklevélben szereplő szakirányú szakképzettség megnevezése

Mezőgazdasági környezetgazdálkodási szakmérnök.

3. A képzésben résztvevők köre

A képzésben az agrár-felsőoktatás alapképzési szakjain szerzett egyetemi vagy főiskolai szintű mérnök szakképzettséggel rendelkezők vehetnek részt.

4. A képzési idő

Levelező tagozaton 4 félév, legalább 516 tanóra, 120 kredit.

5. A képzés főbb tanulmányi területei

5.1. Ökológiai és természetvédelmi ismeretek, a kreditekben kifejezett képzés 10—20%-ában, 18 kredit: ökológia, táj- és természetvédelem.

5.2. Környezeti hatások, megelőzés és védekezés lehetőségei, a kreditekben kifejezett képzés 30—40%-ában, 43 kredit: mezőgazdasági kemizálás környezetgazdálkodási összefüggései, iparosítás és urbanizáció környezetvédelmi összefüggései, hulladékgazdálkodás, környezettechnika, talajvédelem, vízvédelem, mezőgazdasági település higiénia.

5.3. A környezetgazdálkodás társadalmi, szervezeti és jogi kérdései, a kreditekben kifejezett képzés 15—25%-ában, 23 kredit: környezetgazdálkodás közgazdasági vonatkozásai, környezetvédelem filozófiai kérdései, környezetgazdálkodás jogi kérdései, természeti erőforrások ökonómiája, településhigiénia és az ezzel kapcsolatos hazai és EU jogszabályok ismerete.

5.4. Gyakorlati tanulmányok, a kreditekben kifejezett képzés 10—20%-ában, 21 kredit.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

Az ellenőrzési rendszer az intézményi tantervben előírt aláírások, gyakorlati jegyek megszerzéséből, vizsgákból — beszámolók, kollokviumok, szigorlat —, valamint szakmai gyakorlatok teljesítéséből, szakdolgozat elkészítéséből és a záróvizsga letételéből tevődik össze.

6.1. Kötelező szigorlati tárgy:

— ökológia.

6.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat a szakképzettségnek megfelelő témakörben gyakorlati probléma megoldására irányuló írásbeli munka, amely tanúsítja a hallgató irodalom-feldolgozó készségét és az elsajátított ismeretanyag gyakorlati alkalmazásának képességét. A szakdolgozathoz rendelt kreditek száma: 15.

6.3. A záróvizsga

6.3.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:

— a tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése,

— a szakdolgozat benyújtása és a bíráló által történő elfogadása.

6.3.2. A záróvizsga részei:

— a szakdolgozat megvédése,

— komplex szóbeli záróvizsga a mezőgazdasági környezetgazdálkodás ismeretköréből.

6.3.3. A záróvizsga eredménye

A szakdolgozatra és védésére adott egy érdemjegy és a komplex vizsgára adott érdemjegy számtani átlaga.

III. rész HATÁROZATOK

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság 20/2002. (V. 3.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendeleti előírások felülvizsgálatára és megsemmisítésére irányuló kezdeményezés alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének a lakások és a helyiségek bérletéről szóló 15/2000. (VI. 30.) ÖKT rendelet 51. §-a és 52. §-a alkotmányellenes, ezért ezeket a rendelkezéseket megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Közigazgatási Hivatal vezetője — mivel a törvényességi ellenőrzés körében kiadott felhívásával a mosonmagyaróvári képviselő-testület nem értett egyet — az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítványában Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének a lakások és a helyiségek bérletéről szóló 15/2000. (VI. 30.) ÖKT rendelete (a továbbiakban: Ör.) 51. §-a és 52. §-a alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte. Álláspontja szerint a sérelmezett előírások sértik az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésében, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 16. § (1) bekezdé-

sében, továbbá a lakások és a helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Lt.) 23. §-ában, a 24. § (1) bekezdésében és a 28. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket.

Az indítványozó azt kifogásolta, hogy a Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete — álláspontja szerint törvénytörő módon — a lakásbérleti szerződés felmondásának az Lt.-ben meghatározott eseteit úgy bővítette, hogy a lakás elhagyásának intézményét szabályozta, és ezt a körülményt felmondási oknak minősítette.

II.

1. Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezése:

„44/A. § (2) A helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

2. Az Ötv. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„16. § (1) A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

3. Az Lt. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„23. § (1) A szerződés megszűnik, ha

- a) a felek a szerződést közös megegyezéssel megszüntetik;
- b) a lakás megsemmisül;
- c) az arra jogosult felmond;
- d) a bérlő meghal és nincs a lakásbérleti jog folytatására jogosult személy;
- e) a bérlő a lakást elcseréli;
- f) a bérlőt a Magyar Köztársaság területéről kiutasították;
- g) a bérlő lakásbérleti jogviszonyát a bíróság megszünteti;
- h) a bérlő lakásbérleti jogviszonya hatósági határozat folytán megszűnik.

(2) A határozott időre szóló, illetőleg valamely feltétel bekövetkezéséig tartó lakásbérleti jog a szerződésben meghatározott idő elteltével, illetőleg a feltétel bekövetkezésekor szűnik meg.

(3) A felek az önkormányzati lakásra kötött szerződést közös megegyezéssel úgy is megszüntethetik, hogy a bérbeadó a bérlőnek másik lakást ad bérbe, vagy pénzbeli térítést fizet. A másik lakás bérbeadása mellett pénzbeli térítés is fizethető. A másik lakás bérbeadására, illetőleg a pénzbeli térítésre vonatkozó szabályokat önkormányzati rendelet határozza meg.

(4) Ha a lakás elemi csapás vagy más ok következtében megsemmisült, illetőleg az építésügyi hatóság életveszély miatt annak kiürítését rendelte el és a bérlő (használó) elhelyezéséről maga vagy a lakással rendelkező szerv nem tud gondoskodni, az ideiglenes elhelyezés az említett lakás fekvése szerint illetékes települési, fővárosban a kerületi önkormányzat feladata.”

„24. § (1) A bérbeadó a szerződést írásban felmondhatja, ha

- a) a bérlő a lakbért a fizetésre megállapított időpontig nem fizeti meg;
- b) a bérlő a szerződésben vállalt vagy jogszabályban előírt egyéb lényeges kötelezettségét nem teljesíti;
- c) a bérlő vagy a vele együtt lakó személyek a bérbeadóval vagy a lakókkal szemben az együttélés követelményeivel ellentétes, botrányos, tűrhetetlen magatartást tanúsítanak;
- d) a bérlő vagy a vele együtt lakó személyek a lakást, a közös használatra szolgáló helyiséget, illetőleg területet rongálják vagy a rendeltetésükkel ellentétesen használják;
- e) a bérlő részére megfelelő és beköltözhető lakást (a továbbiakban: cserelakás) ajánl fel.”

„28. § (1) A bérlő a határozatlan időre kötött szerződést bármikor írásban felmondhatja.”

4. Az Ör. indítvánnyal támadott rendelkezései:

„A lakás elhagyása

51. § (1) Ha a bérlő a lakásból állandó jelleggel kijelentkezett és azt kiürítette, a lakásbérleti jog megszűnik.

(2) Ha a bérlő a lakást három hónapot meghaladó időre elhagyta, a bérbeadó a lakásbérleti szerződést felmondja. A felmondási idő nem lehet rövidebb 15 napnál.

(3) A bérbeadó a szerződés felmondása előtt köteles az ismert helyen tartózkodó bérlőt felhívni, hogy — a felhívás kézhezvételétől számított 8 napon belül — igazolja a lakás elhagyásának okát.

(4) Ha a bérlő ismeretlen helyen vagy külföldön tartózkodik, a bérlő lakásában lévő ingóságok elszállításáról és megőrzéséről a gyámhatóság által kirendelt ügygondnok útján kell gondoskodni.

52. § (1) Az 51. § (2) bekezdés alkalmazása során a lakást nem lehet elhagyottnak tekinteni, ha a bérlő abból azért van távol, mert

- a) gyógykezelésben részesül, és folyamatosan gyógyintézetben tartózkodik;
- b) sorkatonai szolgálatot teljesít;
- c) lakóhelyén kívül dolgozik, és ott nincs állandó lakása;
- d) lakóhelyén kívül végzi tanulmányait;
- e) egy évnél hosszabb szabadságvesztés büntetését tölti;
- f) a lakás karbantartásával, felújításával, helyreállításával, átalakításával, bővítésével vagy korszerűsítésével kapcsolatos munkák miatt a lakást rendeltetésszerűen, átmenetileg nem tudja használni.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt esetekben a bérlő köteles a távollét okát és annak időtartamát 15 napon belül a bérbeadónak bejelenteni.”

III.

Az indítvány megalapozott.

Az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése szerint a helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely

nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal. Az Ötv. 16. § (1) bekezdése megállapítja, hogy a képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.

Az Lt. a helyi önkormányzat számára több tárgykörben is rendeletalkotási felhatalmazást tartalmaz. Az indítványozó álláspontja szerint Mosonmagyaróvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az Ör. 51—52. §-ában az Lt.-ben meghatározott felmondási okokat önkényesen kibővítette, mert „az Lt. 24. §-ának (1) bekezdése a bérbeadó számára biztosított felmondási lehetőségeket kimerítően tartalmazza”.

Az Lt. 23. § (1) bekezdés c) pontja szerint a lakásbérleti szerződés megszűnik, ha az arra jogosult felmond. A törvény 24. § (1) bekezdése a lakásbérleti szerződés bérbeadói felmondásának eseteit tartalmazza, amely szerint a bérbeadó a szerződést írásban felmondhatja, ha

a) a bérlő a lakbért a fizetésre megállapított időpontig nem fizeti meg;

b) a bérlő a szerződésben vállalt vagy jogszabályban előírt egyéb lényeges kötelezettségét nem teljesíti;

c) a bérlő vagy a vele együtt lakó személyek a bérbeadóval vagy a lakókkal szemben az együttélés követelményeivel ellentétes, botrányos, tűrhetetlen magatartást tanúsítanak;

d) a bérlő vagy a vele együtt lakó személyek a lakást, a közös használatra szolgáló helyiséget, illetőleg területet rongálják vagy a rendeltetésükkel ellentétesen használják;

e) a bérlő részére megfelelő és beköltözhető lakást (a továbbiakban: cserelakás) ajánl fel.

Az Ör. VIII. részének „A lakás elhagyása” című fejezete 51—52. §-a az Lt. által hatályon kívül helyezett, a lakások elosztásáról és a lakásbérletről szóló 1/1971. (II. 8.) Korm. rendeletben és a végrehajtására kiadott 1/1971. (II. 8.) ÉVM rendeletben foglalt szabályozáshoz hasonló tartalmú előírásokat határoz meg. Az Ör. 51. § (2) bekezdésének első mondata pedig kifejezetten úgy rendelkezik: „Ha a bérlő a lakást három hónapot meghaladó időre elhagyta, a bérbeadó a lakásbérleti szerződést felmondja.” Az Lt. és az Ör. idézett rendelkezéseinek összevetéséből megállapítható, hogy az Ör. a lakásnak a kiürítését, valamint a bérbeadó hozzájárulása nélkül, 3 hónapon túli elhagyását olyan felmondási oknak minősítette, amelyet az Lt. nem tartalmaz.

Az Alkotmánybíróság már az 59/1994. (XII. 20.) AB határozatban rámutatott: „Az Lt. 24. §-ának idézett (1) bekezdése a bérbeadó számára biztosított felmondási lehetőségeket kimerítően tartalmazza. Sem ez a törvényi előírás, sem az Lt. más rendelkezése nem hatalmazza fel a helyi képviselő-testületet arra, hogy a lakásbérleti szerződés felmondásának újabb jogcímeit önkormányzati rendeletben állapítsa meg.” (ABH 1994, 467., 469.) Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. indítvánnyal támadott rendelkezéseinek megalkotására törvényi felhatalmazás hiányában került sor, amely ellentétes az Ötv. 16. § (1) bekezdésének rendelkezésével, és ezzel sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését. Ezért az Alkotmánybíróság az Ör.

— a lakás elhagyására vonatkozó — 51—52. §-át alkotmányellenesnek minősítette, és a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság határozatának a Magyar Közlönyben való közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 206/H/2001.

A Köztársasági Elnök határozatai

A Köztársaság Elnökének 52/2002. (V. 3.) KE határozata

**dr. Tóth András rendkívüli és meghatalmazott
nagykövet megbízás alóli felmentéséről**

A külügyminiszter előterjesztésére *dr. Tóth András* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet — érdemei elismerése mellett — felmentem a Magyar Köztársaság nairobi nagykövetségének vezetésére kapott megbízása alól.

Budapest, 2001. augusztus 3.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Martonyi János s. k.,
külügyminiszter

A Köztársaság Elnökének 53/2002. (V. 3.) KE határozata

**dr. Kocsis Kálmán rendkívüli és meghatalmazott
nagykövet megbízás alóli felmentéséről**

A külügyminiszter előterjesztésére *dr. Kocsis Kálmán* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet — érdemei el-

ismerése mellett — felmentem a Magyar Köztársaság szarajevói nagykövetségének vezetésére kapott megbízása alól.

Budapest, 2001. december 13.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Martonyi János s. k.,
külgügyminiszter

**A Köztársaság Elnökének
54/2002. (V. 3.) KE
határozata**

**Nagy József Ferenc rendkívüli és meghatalmazott
nagykövet megbízás alóli felmentéséről**

A külgügyminiszter előterjesztésére *Nagy József Ferenc* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet — érdemei elismerése mellett — felmentem a Magyar Köztársaság limai nagykövetségének vezetésére kapott megbízása alól.

Budapest, 2002. január 21.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Martonyi János s. k.,
külgügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/0156-0/2002.

**A Köztársaság Elnökének
55/2002. (V. 3.) KE
határozata**

**Nagy József Ferenc rendkívüli és meghatalmazott
nagykövet megbízás alóli felmentéséről**

A külgügyminiszter előterjesztésére *Nagy József Ferenc* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet — érdemei

elismerése mellett — felmentem a Magyar Köztársaság Bolíviai Köztársaságban való képviselésére kapott megbízása alól.

Budapest, 2002. január 21.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Martonyi János s. k.,
külgügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/0156-1/2002.

**A Köztársaság Elnökének
56/2002. (V. 3.) KE
határozata**

**Kraft Péter rendkívüli és meghatalmazott nagyköveti
kinevezéséről és megbízásáról**

A külgügyminiszter előterjesztésére *Kraft Pétert* kinevezem rendkívüli és meghatalmazott nagykövetté, és megbízom a Magyar Köztársaság limai nagykövetségének vezetésével.

Budapest, 2002. január 21.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Martonyi János s. k.,
külgügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/0152-0/2002.

**A Köztársaság Elnökének
57/2002. (V. 3.) KE
határozata**

**Kraft Péter rendkívüli és meghatalmazott nagykövet
megbízásáról**

A külgügyminiszter előterjesztésére *Kraft Péter* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet — a Magyar Köztársaság limai nagykövetségének vezetésére kapott megbízása

érintetlenül hagyása mellett — megbízom a Magyar Köztársaság Bolíviai Köztársaságban való képviselőjével.

Budapest, 2002. január 21.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Martonyi János s. k.,
külügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/0152-1/2002.

IRÁNYMUTATÁSOK, IV. rész JOGEGYSÉGI HATÁROZATOK

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogegységi határozata

1/2002. BJE szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának büntető jogegységi tanácsa 2002. április 5-én tartott nem nyilvános ülésen a Legfelsőbb Bíróság Bf. IV. számú büntető ügyekben eljáró tanácsának indítványa alapján meghozta a következő

jogegységi határozatot:

Eljárási szabálysértés, ha az elsőfokú bíróság a hat hónapon belül megtartott tárgyalást — az ülnök személyének megváltozása ellenére — a korábbi tárgyalás anyagának ismertetésével nem ismétli meg [Be. 197. § (2) bek].

A másodfokú bíróság az ítéletet hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha ez az eljárási szabálysértés az ítéletet lényegesen befolyásolta [Be. 261. § (1) bek.].

INDOKOLÁS

A Legfelsőbb Bíróság Bf. IV. tanácsa a különösen nagy kárt okozó csalás büntettének kísérlete miatt folyamatban volt büntető ügyben a Bfv.IV.2825/2001/4. szám végzésével

a felülvizsgálati eljárást felfüggesztette, és jogegységi eljárást kezdeményezett az 1997. évi LXVI. törvény (Bszi.) 29. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján.

A kezdeményezés szerint nem egységes az ítélezési gyakorlat abban a kérdésben, hogy a Be. 250. § II/b. pontjában vagy a 261. § (1) bekezdésében foglalt eljárási szabálysértés valósul-e meg akkor, ha az elsőfokú bíróság a hat hónapon belül megtartott folytatólagos tárgyalás esetén — az ülnök személyében bekövetkezett változás ellenére — elmulasztja az előző tárgyalás anyagának ismertetését, és érdemi határozatot hoz.

A Legfelsőbb Bíróság tanácsának kezdeményezése utal arra, hogy a Bírósági Határozatokban közzétett e tárgyú döntések, és e tárgyban született további határozatok azt tartalmazzák, a Be. 250. §-a II/b. pontja második fordulatának alkalmazási köre csak azokra az esetekre vonatkozik, ha a folytatólagos tárgyaláson a hivatásos bíró személyében beállt változás ellenére marad el a korábbi tárgyalás tényleges megismétlése, vagy ha az ülnök személye változott, s bár a korábbi érdemi tárgyalás megtartását követően hat hónap vagy annál hosszabb idő telt el a korábbi tárgyalás tényleges megismétlésére még sem került sor. A Be. 197. §-ának (2) bekezdésében foglalt szabály megszegése, vagyis a korábbi tárgyalási anyag ismertetésének elmulasztása nem vonható a Be. 250. §-ának II/b. pontjában jelzett feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés alá, ez csupán a Be. 261. §-ának (1) bekezdésében írt relatív eljárási szabályszegés.

A tanács az ezekben a döntésekben kifejtettekkel egyet nem értő álláspontjára tekintettel az előtte folyamatban lévő ügyben az eljárást felfüggesztve kezdeményezte a jogegységi eljárást (Bszi.).

Az eltérő álláspont szerint a Be. 197. §-ának (1) bekezdése — a közvetlenség elvét érvényesítve — főszabályként rögzíti, hogy a tárgyalást hat hónapon belül ismétlés nélkül lehet folytatni, ha a tanács összetételében nem történt változás, egyébként előlről kell kezdeni. Ez azt jelenti, hogy előlről kell kezdeni (meg kell ismételni) a tárgyalást amennyiben a legutóbbi tárgyalási nap óta hat hónap vagy annál hosszabb idő telt el, úgyszintén akkor is, ha hat hónap még nem telt el ugyan, de a tanács összetétele megváltozott. A tárgyalás megismétlésének ezen esetekben kötelező voltán a Be. 197. §-ának — az 1995. évi LXI. törvény 4. §-ával megállapított — (2) bekezdése sem változtatott, hanem az eljárás gyorsítása érdekében egyszerűsítést engedett csupán akként, hogy a tárgyalást hat hónapon belül, ha nem a hivatásos bíró személye változott, a korábbi tárgyalás anyagának ismertetésével is megismételhetővé tette, azaz ilyenkor a tárgyalás tényleges előlről kezdésének követelményétől eltekintett. Minthogy az elsőfokú bírósági eljárásban a bíróság tanácsa egy hivatásos bíróból és két ülnökből (kivételesen két hivatásos bíróból és három ülnökből) áll, ez a szabály értelemszerűen az ülnökváltozás esetében alkalmazható. A tárgyalás ilyen formában történő megismétlése viszont mellőzhetetlen, hiszen a tárgyalás megelőző szakában jelen nem lévő ülnök ezen eljárási cselekmény eredményeképpen a tárgyaláson

kerül az előzőekben felvett bizonyítási anyag birtokába, ezáltal mintegy utólag „bekerül” a tanácsba, és úgy kell tekinteni, mint aki végig ott volt a tárgyaláson.

A tárgyalás — a Be. 197. §-ának (2) bekezdésében írtak szerinti — megismétlésének elmulasztása önmagában véve valóban relatív eljárási szabályszegés csupán, ám nyomban abszolút hatályon kívül helyezési okká válik akkor, ha a tárgyaláson mindvégig jelen nem lévő ülnök az ügydöntő határozat — ítélet — meghozatalában részt vesz. A Be. 21. §-ának (4) bekezdéséből kitűnően ugyanis az ítélezésben a hivatásos bíró és az ülnök jogai és kötelezettségei azonosak, márpedig a Be. 250. §-a II/b. pontja értelmében mérlegelést nem tűrő hatályon kívül helyezési ok áll fenn, ha az ítélet meghozatalában olyan bíró vett részt, aki nem volt mindvégig jelen a tárgyaláson.

A Legfőbb Ügyész képviselője a nem nyilvános ülésen felszólalásában és írásban is benyújtott Bf.700/2002. számú nyilatkozatában azt fejtette ki: a Be. 197. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltak egybevetéséből megállapítható, hogy a törvény a tárgyalás megismétlésének kötelezettsége alól nem ad felmentést aszerint, hogy a hivatásos bíró, avagy az ülnök személyében történt-e változás. Az utóbbi esetben csupán a megismétlés módjára nézve tartalmaz egyszerűsítést.

A Be. 21. §-ának (4) bekezdése szerint az ítélezésben a hivatásos bíró és az ülnök jogai és kötelezettségei azonosak.

E rendelkezésekből következik, hogy amennyiben a tanács összetételében változás történt és a tárgyalás megismétlésére egyáltalán (tehát sem teljes, sem egyszerűsített formában) nem került sor, akkor a megváltozott összetételű tanács érdemben nem bírálhatja el az ügyet. Ebben az esetben ugyanis az ítélet meghozatalában olyan bíró venne részt, aki nem volt mindvégig jelen a tárgyaláson, ez pedig a Be. 250. §-a II/b. pontjának második fordulata értelmében feltétlen hatályon kívül helyezési ok. Ezért az eljáró tanács ezzel egyező tartalmú kezdeményezésével egyetértve, az abban kifejtett indokokon alapuló jogegységi határozat hozatalát tartotta szükségesnek.

A Bf. IV. tanács elnöke a tanács álláspontját fenntartva azt szóban is megismételte.

A jogegységi tanács a nem nyilvános ülésen megvizsgálta az e tárgyban folytatott ítélezési gyakorlatot, beleértve a Legfelsőbb Bíróságnak a Bírósági Határozatokban, valamint a Legfelsőbb Bíróság határozatainak hivatalos gyűjteményében közzétett eseti határozatait is. A joggyakorlat az alábbiak szerint alakult:

A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati tanácsa Bfv.V.2277/1997. számú 1998. március 19-én kelt végzésében — elutasítva a felülvizsgálati indítványt, amely arra hivatkozott, hogy feltétlen hatályon kívül helyezési okként jelentkezik, ha a hat hónapot meg nem haladóan folytatott tárgyaláson az előző tárgyalás anyagának ismertetése elmarad — rámutatott: az 1995. évi LXI. törvény 2. §-a az eljárás mielőbbi befejezése érdekében vezette be azt a könnyítést, hogy a tárgyalás az addigi tárgyalás anyagának ismertetésével is megismételhető, ha a hivatásos bíró személyében

nem történt változás. A módosított Be. 197. §-ának (2) bekezdése ezzel megteremtette a törvényes lehetőségét annak, hogy az ítélet meghozatalában olyan bíró vegyen részt, aki nem volt kezdettől fogva jelen a tárgyaláson.

A Bfv.III.2266/1998. számú 1999. január 5-én kelt végzésében a Legfelsőbb Bíróság másik tanácsa — egyebek mellett — arra mutatott rá, hogy a Be. 250. § II/b. pontja második fordulatának az alkalmazási köre csak arra az esetre vonatkozatható, ha a folytatólagos tárgyaláson a hivatásos bíró személyében történt változás ellenére maradt el a korábbi tárgyalások tényleges megismétlése, vagy ha az ülnökök személyében történt ugyan változás, ám a korábbi érdemi tárgyalás megtartását követően hat hónap vagy annál hosszabb idő telt el mégsem került sor a korábbi tárgyalások tényleges megismétlésére. Erre figyelemmel a korábbi tárgyalás anyaga ismertetésének elmaradása a Be. 261. §-ának (1) bekezdésébe ütköző relatív eljárási szabálysértés. Ezekre figyelemmel az eljárási szabálysértésre alapított felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt.

A Bírósági Határozatok 1999. évi 10. számában 444. szám alatt közzétett határozat (Legf. Bír. Bfv.III.349/1999.) azt tartalmazza, hogy feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés akkor valósul meg, amikor a hivatásos bíró személyében történt változás, vagy az ülnök személye változott, de a korábbi érdemi tárgyalás megtartását követően hat hónap vagy ennél hosszabb idő telt el, és a korábbi tárgyalás tényleges megismétlése elmaradt. A Bírósági Határozatok 2000. évi 7. száma tartalmazza a 291. számú eseti döntést (Legf. Bír. Bfv.III.2088/1999.), amely szerint az elsőfokú bíróság tárgyalása ismétlés nélkül folytatható, ha a korábbi érdemi tárgyalás megtartása óta hat hónap még nem telt el, és a tanács összetételében nem történt változás; de a hat hónapon belül a tárgyalás megismételhető a korábbi tárgyalás anyagának az ismertetésével is, feltéve, hogy a hivatásos bíró személyében nem történt változás. Indokolásában rámutatott: a korábbi tárgyalási anyag ismertetésének elmaradása nem vonható a Be. 250. §-ának II/b. pontjában meghatározott feltétlen eljárási szabálysértés fogalmi körébe, az csupán a Be. 261. §-ának (1) bekezdésében írt nem feltétlen eljárási szabálysértés.

Végül a Legfelsőbb Bíróság határozatai hivatalos gyűjteményének 1999/1. számában 12. sorszám alatt jelent meg a Legfelsőbb Bíróság öttagú felülvizsgálati tanácsának Bfv.X.1152/1998. számú határozata. Ez is azt állapította meg, hogy nem a feltétlen, hanem csupán a „relatív” eljárási szabálysértés valósul meg, ha az elsőfokú eljárás során az ülnök személyében bekövetkezett változás esetén elmarad a korábbi tárgyalás anyagának az ismertetése. E felülvizsgálati ügyben a legfőbb ügyészi indítvány is ilyen tartalmú döntés meghozatalára irányult.

A Legfelsőbb Bíróság jogegységi tanácsa a Bszi. 31. §-a (1) bekezdésének b) pontjában foglalt kötelező rendelkezésre figyelemmel a jogegységi eljárást lefolytatta, és a következő álláspontot foglalta el:

A hatályos Be. 197. §-a (2) bekezdésének rendelkezése maga teremtette meg annak lehetőségét, hogy az ítélet meghozatalában — ebben az esetben — olyan bíró vegyen

részt, aki ténylegesen nem volt mindvégig jelen a tárgyaláson. Ebből következően a tanács összetételében bekövetkezett változás esetén — ha az a hivatásos bíró személyét nem érinti — az eljárás továbbfolytatásához szükséges feltételek betartásának elmulasztása nem vonható a Be. 250. §-ának II/b. pontjában foglalt eljárási szabálysértés körébe. Az ülnök személyében történt változás esetén a korábbi tárgyalási anyag ismertetésének elmaradása, avagy csupán részleges ismertetése tehát nem értékelhető a Be. 250. §-ának II/b. pontjában foglalt feltétlen eljárási szabálysértésként. Az eljárási törvény ehelyütt taxatív felsorolást tartalmaz, amely a Be. 197. § (2) bekezdésének az 1995. évi LXII. törvény 4. §-ával történt módosításakor nem változott.

A jogegységi tanács utal továbbá arra is, hogy a hivatásos bíró és az ülnök jogosultságai és kötelezettségei azonosságára vonatkozó általános törvényi meghatározás mellett [Be. 21. § (4) bek.] maga a törvény ruházza föl az ülnökhöz képest további jogosultsággal a hivatásos bírót. A Be. 188. §-a és a 189. §-a részletesen tartalmazza azokat az eljárási cselekményeket, amelyek foganatosítására a tárgyaláson csak a tanács elnöke, a hivatásos bíró jogosult. De ilyen eltérés az is — amely a jelen jogegységi eljárás tárgya —, hogy a törvény a hivatásos bíró személyének változása esetén nem teszi lehetővé a tárgyalás ismertetéssel történő megismétlését.

Mindezekből következően a mulasztás a Be. 261. §-ának (1) bekezdésében foglalt „nem feltétlen” eljárási szabálysértés. Ehhez képest a másodfokú bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy az eljárási szabálysértés az ítéletet lényegesen

befolyásolta-e vagy sem. Ennek megítélésénél — egyebek mellett — annak is jelentősége van, hogy a tárgyalás anyaga ismertetésének elmaradása az addigi tárgyalások teljes anyagára avagy csak egy részére vonatkozik. Az utóbbi esetben vizsgálendő, hogy az ügy megítéléséhez szükséges fontos érdemi adatok — bizonyítékok — ismertetése megtörtént-e, és a bíróság a Be. 197. §-ának (3) bekezdésében írt kötelezettségének eleget tett-e. Ha mindezek alapján az állapítható meg, hogy az eljárási szabálysértés az ítéletet lényegesen befolyásolta, a határozatot a Be. 261. §-ának (1) bekezdésében foglalt egyéb eljárási szabálysértés miatt hatályon kívül kell helyezni.

A kifejtettakra figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság büntető jogegységi tanácsa a Be. 197. §-ának (2) bekezdésében írt eljárási szabály megsértésének eltérő értelmezése miatt és az e körben folytatott jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében a rendelkező részben foglaltak szerinti jogegységi határozatot hozta a Bszi. 32. § (4) bekezdése alapján, és határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Budapest, 2002. április 5.

Dr. Kónya István s. k.,
a tanács elnöke

Dr. Rabóczki Ede s. k.,
előadó bíró

Dr. Édes Tamás s. k.,
bíró

Dr. Berkes György s. k.,
bíró

Dr. Akác József s. k.,
bíró

V. rész KÖZLEMÉNYEK, HIRDETMÉNYEK

A Kereszténydemokrata Néppárt 2001. évi pénzügyi beszámolója

Ezer forintban

Bevételek

1. Tagdíjak	—
2. Állami költségvetésből származó támogatás	22 750
3. Képviselői csoportnak nyújtott állami támogatás	—
4. Egyéb hozzájárulások, adományok	—
5. A párt által alapított vállalat és kft. nyereségéből származó bevétel	—
6. Egyéb bevételek	10 551
Összes bevétel a gazdasági évben	33 301

Kiadások

1. Támogatás a párt országgyűlési csoportja számára	—
2. Támogatás egyéb szervezeteknek	—
3. Vállalkozások alapítására fordított összegek	—
4. Működési kiadások	45 545
5. Eszközbeszerzés	2 515
6. Politikai tevékenység kiadása	22 423
Összes kiadás a gazdasági évben	<u>70 483</u>

Dr. Bartók Tivadar s. k.,
elnök

Czettisch Bernadett s. k.,
főtitkár

A Magyar Demokrata Fórum 2001. évi pénzügyi beszámolója

Ezer forintban

Bevételek

1. Tagdíjak	10 449
2. Állami költségvetésből származó támogatás	93 973
3. Képviselőcsoportnak nyújtott állami támogatás	50
4. Egyéb hozzájárulások, adományok	13 824
4.1. Jogi személyektől	1 052
4.1.1. Belföldiektől (az 500 000 Ft alatti)	1 052
4.1.2. Külföldiektől (a 100 000 Ft alatti)	—
4.2. Jogi személynek nem minősülő gazdasági társaságtól	—
4.2.1. Belföldiektől (az 500 000 Ft alatti)	—
4.2.2. Külföldiektől (a 100 000 Ft alatti)	—
4.3. Magánszemélyektől	12 772
4.3.1. Belföldiektől (az 500 000 Ft alatti)	10 653
4.3.2. Külföldiektől (a 100 000 Ft alatti)	2 119
5. A párt által alapított vállalat és kft. nyereségéből származó bevétel	—
6. Egyéb bevételek	10 998
Összes bevétel a gazdasági évben	<u>129 294</u>

Kiadások

1. Támogatás a párt országgyűlési csoportja számára	—
2. Támogatás egyéb szervezetnek	241
3. Vállalkozások alapítására fordított összegek	—
4. Működési kiadások	107 528
5. Eszközbeszerzés	514
6. Politikai tevékenység kiadásai	11 639
7. Egyéb kiadások	4 763
Összes kiadás a gazdasági évben	124 685

Dr. Dávid Ibolya s. k.,
Magyar Demokrata Fórum országos elnök

A Munkáspárt 2001. évi pénzügyi beszámolója

Ezer forintban

Bevételek

1. Tagdíjak	10 199
2. Állami költségvetésből származó támogatás	72 900
3. Képviselőcsoportnak nyújtott állami támogatás	—
4. Egyéb hozzájárulások, adományok	
4.1. Jogi személyektől	126
4.2. Jogi személynek nem minősülő gazdasági társaságtól	—
4.3. Magánszemélyektől	8 795
5. A párt által alapított vállalat és kft. nyereségéből származó bevétel	—
6. Egyéb bevételek	10 582
Összes bevétel a gazdasági évben	102 602

Kiadások

1. Támogatás a párt országgyűlési csoportja számára	—
2. Támogatás egyéb szervezetnek	1 134
3. Vállalkozás alapítására fordított összegek	1 000
4. Működési kiadások	46 706
5. Eszközbeszerzés	694
6. Politikai tevékenység kiadásai	46 708
7. Egyéb kiadások	5 116
Összes kiadás a gazdasági évben	101 358

Karacs Lajosné s. k.,
gazdasági vezető

**A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó
és Választási Hivatal közleménye**

A BM Központi Hivatal a 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet 73. § (1) bekezdése alapján — az eddig közzétetteken kívül — az alábbi elveszett, megsemmisült gépjármű törzskönyvek sorszámaát teszi közzé:

000106A	012632A	240951B	020145C
761474A	452376A	884511B	055993C
685509A	074687C	807290B	770268A
845343A	039314A	846102A	362314B
722980A	358239A	824716A	378601B
647219A	549278A	542465B	356596A
646293A	211752A	022674B	377833A
646683A	106408B	171544B	095246C
646130A	462139A	120875B	872969B
000436C	157392B	536299A	182887A
678337B	308055B	606895B	403807A
038810C	263694A	784451B	471027B
771593B	909811B	732947A	230684B
872601A	953914B	037311A	035096C
669147B	661052A	061574A	067301C
505130A	820186B	061569A	505135A
710637A	130574B	269039A	198393A
705635A	826941A	454268B	288261B
127235A	808546A	252860B	125120B
132614C	258285A	606773A	691636A
907202B	044421B	799839A	777439B
659290B	186435B	616940A	471607B
224154A	884442A	574585B	281820C

Közlekedési Nyilvántartó Osztály

MAGYAR KÖZLÖNY

KÜLÖNSZÁM

A MUNKA TÖRVÉNYKÖNYVE (1992. évi XXII. törvény)

A módosítások kihirdetését követően megjelent Magyar Közlöny-különszám a Munka Törvénykönyvét már az aktuális, európai jogharmonizációs célú (2001. július 1-jén hatályba lépett) változásokkal egységes szerkezetben tartalmazza.

Ára: 728 Ft áfával.

MEGRENDELŐLAP

☐ Megrendelem a Magyar Közlöny-különszámot (A Munka Törvénykönyve) példányban.
Ára: 728 Ft + postaköltség. A befizetéshez számlát kérek/csekket kérek. (A megfelelőt kérjük aláhúzni.)

Megrendelő neve: _____

Megrendelő címe: _____

Dátum: _____

Aláírás: _____

Megrendelését küldje el a Magyar Hivatalos Közlönykiadó postacímére: 1394 Budapest, Pf. 361.
Fax: 267-2780 vagy 338-4746. A kiadvány megvásárolható a kiadó közlönypoltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) és az elektronikus közlönypoltban (www.mhk.hu/kozlonypolt) is.

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra szóló előfizetésüket folyamatosnak tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük a 2002. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapra szeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel).

Azesetleges módosítás szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessék be.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levélcím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1394 Budapest 62. Pf. 357. Fax: 318-6668.)

A 2002. évi lapárak

Magyar Közlöny	56 784 Ft/év	Magyar Közigazgatás	5 376 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	10 752 Ft/év	Nemzeti Kulturális Alapprogram Hírlevele	2 688 Ft/év
Bányászati Közlöny	2 688 Ft/év	Oktatási Közlöny	13 776 Ft/év
Belsőügyi Közlöny	14 448 Ft/év	Önkormányzatok Közlönye	3 360 Ft/év
Cégek Közlöny	59 136 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	18 144 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	14 784 Ft/év	Pénzügyi Szemle	13 104 Ft/év
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	10 416 Ft/év	Statisztikai Közlöny	7 728 Ft/év
Határozatok Tára	13 104 Ft/év	Szociális és Munkavédelmi Közlöny	10 416 Ft/év
Házi Jogtanácsadó	2 688 Ft/év	Turisztikai Értesítő	6 720 Ft/év
Hírközlési Értesítő	3 696 Ft/év	Ügyészségi Közlöny	4 032 Ft/év
Hivatalos Értesítő	8 400 Ft/év	Vízügyi Értesítő	7 392 Ft/év
Ifjúsági és Sport Értesítő	2 688 Ft/év		
Igazságügyi Közlöny	9 072 Ft/év	Élet és Tudomány	6 384 Ft/év
Gazdasági és Foglalkoztatási Közlöny	13 776 Ft/év	Ludové Noviny	1 680 Ft/év
Környezetvédelmi Értesítő	8 064 Ft/év	Neue Zeitung	2 688 Ft/év
Közlekedési és Vízügyi Értesítő	13 776 Ft/év	Természet Világa	3 696 Ft/év
Kulturális Közlöny	11 088 Ft/év	Valóság	4 032 Ft/év
Külgazdasági Értesítő	11 424 Ft/év		

Az árak a 12%-os áfát is tartalmazzák.

A **Házi Jogtanácsadó** című lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címen:

Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. 1394 Bp. 62. Pf. 357 vagy faxon: 318-6668, vagy a www.mhk.hu/hj internetcímen található megrendelőlapon.

Telefon: 266-9290/234, 235 mellék.

Éves előfizetési díja 2688 Ft áfával.

A CD-JOGÁSZ hatályos jogszabályok hivatalos számítógépes gyűjteménye 2002. évi éves előfizetési díjai:

Önálló változat	48 000 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	96 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	64 000 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	112 000 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	80 000 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	128 000 Ft

Egyszeri belépési díj: 6000 Ft. (Áraink az áfát nem tartalmazzák.)

Facsimile Magyar Közlöny. A hivatalos lap 2001. évfolyama jelenik meg CD-n az eredeti külalak megőrzésével, de könnyen kezelhetően.

Hatályos jogszabályok online elérése: a 3 naponta frissített adatbázis az interneten keresztül érhető el a www.mhk.hu címen. További információ kérhető a 06 (80) 200-723-as zöldszámon.

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Bártfai Béla.

A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1—3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Korda Judit vezérigazgató.

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában, illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2002. évi éves előfizetési díj: 56 784 Ft. Egy példány ára: 140 Ft 16 oldal terjedelemtől, utána + 8 oldalanként + 112 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

02.0836 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.